

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ ΑΠΟ
ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ . ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ - ΕΡΕΥΝΑ -
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ .**

Σπουδαστές :
Καραγιάννης Δημήτρης
Τσιφρήκα Κωνσταντίνα

Επιβλέπων Καθηγητής :
Πολυδωρόπουλος Άγγελος
Καθηγητής Τ.Ε.Ι.

ΠΑΤΡΑ 2000

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6344
----------------------	------

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας βοήθησαν στην αποπεράτωση της παρούσης πτυχιακής εργασίας . Ιδιαίτερα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον κύριο Πολυδωρόπουλο για τις πολύτιμες συμβουλές που μας έδωσε . Τέλος, τους γονείς μας, για την ηθική και υλική συμπαράσταση .

Με τιμή

Καραγιάννης Δημήτριος

Τσιφρήκα Κωνσταντίνα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδες

Αναγνώριση	
Περιεχόμενα	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
Πρόλογος	5
Γενικός ορισμός Διοίκησης	5
Ορισμός ΑΜΕΑ	5
Κατηγορίες ΑΜΕΑ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ	
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΜΕΑ	8
Το νομοθετικό πλαίσιο για την κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ	8
Περίοδος 1950-1970	8
Περίοδος 1970-1980	9
Περίοδος 1980-1990	10
Περίοδος 1990-2000	12
Ορισμός επαγγελματικής αναπηρίας	15
Η σημασία της επαγγελματικής αποκατάστασης των ΑΜΕΑ	16
Στάδια επαγγελματικής αποκατάστασης αναπήρων	17
Επαγγελματική αναπροσαρμογή	19
Κατάρτιση –Εκπαίδευση	20
Η Ελληνική πραγματικότητα στο χώρο της εκπαίδευσης των ΑΜΕΑ	21
Τρόποι επαγγελματικής αποκατάστασης αναπήρων – διορισμός σε δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα	22
Εκτίμηση αποτελεσματικότητας επιχορήγησης εργοδοτών	23
Αυτοαπασχόληση ή κατ'οίκον απασχόληση	23
Συνεταιρισμοί για ΑΜΕΑ	24
Προστατευόμενα εργαστήρια	27
Προβλήματα στο χώρο της επαγγελματικής αποκατάστασης των ΑΜΕΑ	27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ	
ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ	31
ΑΦΟΡΟΥΝ ΑΜΕΑ	
Εισαγωγή	31
Σύστημα πληροφορικής και τεκμηρίωσης HANDYNET	32
HELIOS I	33
HELIOS II	34
Καταπολέμηση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας	34
HORIZON	36
Πρόγραμμα HELIOS νομού Αχαΐας	38
Γενικά	38
Τοποθετήσεις	41
Κατάρτιση	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV	
ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ	43
ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΜΕΑ	
Γενικά	43
Σύστημα πελάτης – κριτήρια	43
Πρόγραμμα επαγγελματικής αποκατάστασης	45
Φορείς επαγγελματικής αποκατάστασης νομού Αχαΐας	45
Ο.Α.Ε.Δ Η συμμετοχή του Ο.Α.Ε.Δ στην αποκατάσταση των ΑΜΕΑ	46
Ο ρόλος του Ο.Α.Ε.Δ στην υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής που αφορά τα ΑΜΕΑ	47
Γραφεία επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης ΑΜΕΑ	47
Διαδικασία εγγραφής των ΑΜΕΑ στον Ο.Α.Ε.Δ	51
Ο.Α.Ε.Δ - Πρόγραμμα Νέων θέσεων εργασίας για ΑΜΕΑ	52
Ο.Α.Ε.Δ – Πρόγραμμα Ελεύθεροι επαγγελματίες για ΑΜΕΑ	56
Ο.Α.Ε.Δ – Πρόγραμμα Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας ΑΜΕΑ	59
Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων	60
Ε.Ι.Α.Α Παράρτημα Πατρών	61
Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής	63

Θεραπευτικό παιδαγωγικό κέντρο Πατρών απροσάρμοστων παιδιών «Η ΜΕΡΙΜΝΑ»	65
Δήμος Πατρών – Κέντρο Στήριξης Πολιτών με ειδικές ανάγκες	67
Δραστηριότητες	67
Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Πατρών	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	
ΠΡΟΦΙΑ ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΕΝΩΝ ΑΜΕΑ	71
Μέρος πρώτο	71
Εγγραφές	71
Μέρος δεύτερο	80
Τοποθετήσεις	80
Συμπεράσματα	89
Προτάσεις	91
Βιβλιογραφία	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI	
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - ΕΡΕΥΝΑ	97
Συμπεράσματα από την έρευνα	103
Βιβλιογραφία	106

Ι.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο λόγος για τον οποίο επιλέξαμε να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα είναι η ευαισθητοποίηση που αποκτά κάποιος όταν έρθει σε επαφή με ένα ΑΜΕΑ . Αισθάνεται κανείς ανήμπορος να τον βοηθήσει . Όμως αυτά τα άτομα δεν χρειάζονται τον οίκτο μας . Έχουν και αυτά την δική τους προσωπικότητα, με τις όποιες δυνατότητες και αδυναμίες, όπως κάθε άνθρωπος . Αρκεί βέβαια κάποιος να τους δείξει ότι υπάρχει φως και στο δικό τους διαφορετικό τούνελ, ότι μπορούν να προσφέρουν και αυτοί ενεργά στο κοινωνικό σύνολο .

Με την παρούσα εργασία θα θέλαμε να καταγράψουμε τις προοπτικές που έχει ένα ΑΜΕΑ στην προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας . Επίσης καταγράφονται οι προσπάθειες που κάνει το κράτος και οι επιμέρους φορείς του προς την ίδια κατεύθυνση .

Ιδιαίτερα δε στο νομό Αχαΐας που αποτελεί θύλακα μεγάλου ποσοστού ανεργίας, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι τα ΑΜΕΑ δεν πρέπει να αποτελούν πολίτες δεύτερης και τρίτης κατηγορίας . Η προσπάθειά μας αυτή επικεντρώνεται στην εξίσωση του χαρακτήρα των ΑΜΕΑ έναντι των λοιπών ανέργων .

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία αποτελεί μία επίπονη ερευνητική διαδικασία, δηλαδή όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται ακόμη και στο θεωρητικό μέρος της εργασίας είναι ουσιαστικά κομμάτι της έρευνας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το αντικείμενο της πτυχιακής εργασίας είναι ένα θέμα που προσεγγίζεται επιστημονικά από διάφορες οπτικές γωνίες . Στην συγκεκριμένη περίπτωση εξετάζεται υπό το πρίσμα της διοίκησης, δηλαδή κατά πως η διοίκηση μπορεί να συνεισφέρει στην διαδικασία προετοιμασίας και προώθησης των ΑΜΕΑ στον τομέα της εργασίας .

Σαν διοίκηση ορίζεται η διαδικασία σχεδιασμού, οργάνωσης, ηγεσίας και ελέγχου των περιορισμένων χρηματικών, φυσικών, ανθρώπινων και πληροφοριακών πόρων ενός οργανισμού για την επίτευξη προκαθορισμένων στόχων .

Το αντικείμενο της επιστήμης της διοίκησης είναι οι οργανισμοί. Ο οργανισμός αποτελείται από δύο ή περισσότερα άτομα, που ενώνουν κατά συστηματικό τρόπο τις δραστηριότητές τους για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού ή ομάδας σκοπών .

Στην συγκεκριμένη περίπτωση οι οργανισμοί που μας ενδιαφέρουν είναι εκείνοι, που ασχολούνται με την ευρύτερη έννοια της εργασίας των ΑΜΕΑ . Υπάγονται εξ ολοκλήρου στην αρμοδιότητα του κράτους και έχουν σαν κοινό σκοπό την κοινωνική επανένταξη, επαγγελματική εκπαίδευση και αποκατάσταση των ΑΜΕΑ καθώς και την περαιτέρω προσπάθεια βελτίωσης του υφιστάμενου νομικού πλαισίου που διέπει τα ΑΜΕΑ .

ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΜΕΑ

Ο όρος ΑΜΕΑ (άτομα με ειδικές ανάγκες) περιλαμβάνει άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες, ή ανικανότητες ή μειονεξίες, που οφείλονται σε σωματικές βλάβες, συμπεριλαμβανομένων των βλαβών των αισθήσεων ή σε διανοητικές ή ψυχικές διαταραχές, οι οποίες περιορίζουν ή αποκλίνουν την εκτέλεση δραστηριότητας ή λειτουργίας, η οποία θεωρείται κανονική για ένα άνθρωπο . Η δε αναπηρία μπορεί να προκληθεί από ασθένεια, τραύμα ή να υπάρχει εκ γενετής .

Τα άτομα αυτά , δυσκολεύονται σε μεγαλύτερο βαθμό σε σύγκριση με τα «κανονικά» άτομα στο να λάβουν γενική και επαγγελματική εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται σοβαρά η προσπάθεια ένταξής τους στην παραγωγική διαδικασία και η εν γένει αποδοχή τους από το κοινωνικό σύνολο .

Χαρακτηριστικό στοιχείο των ΑΜΕΑ είναι ότι χρειάζεται το καθένα από αυτά ιδιαίτερη προσπάθεια προσέγγισης . Αυτό σημαίνει ότι τα ΑΜΕΑ είναι απλώς διαφορετικά άτομα, με την δική τους ξεχωριστή προσωπικότητα, όπως κάθε άτομο μέσα στην κοινωνία .

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΜΕΑ

Με κριτήριο την αντικειμενική υπόσταση της σωματικής ή της ψυχοδιανοητικής βλάβης, που υπάρχει (εκ γενετής ή επίκτητη) στο άτομο, οι αναπηρίες των ΑΜΕΑ διακρίνονται σε δύο κυρίως κατηγορίες : **Α.** Σωματικές αναπηρίες, **Β.** Ψυχικές και πνευματικές αναπηρίες .

Α. Σωματικές Αναπηρίες

Οι σωματικές αναπηρίες αναφέρονται στη βλάβη οργάνων ή συστημάτων του σώματος του ανθρώπου και είναι οι εξής :

1. Κινητικές αναπηρίες:

Κινητικές αναπηρίες λέγονται οι αναπηρίες που αφορούν στη μείωση ή την κατάργηση της κινητικότητας διαφόρων μελών του σώματος, όπως συμβαίνει στις παραπληγίες, τετραπληγίες, ακρωτηριασμούς, ρευματοειδή αρθρίτιδα κλπ..

2. Αναπηρίες που αφορούν στη λειτουργία εσωτερικών συστημάτων του οργανισμού, λόγω κάποιας βλάβης :

α. Στο κυκλοφορικό σύστημα (καρδιοπάθειες, αιμορροφιλίες, αρτηριοσκληρώσεις κλπ.)

β. Στο αναπνευστικό σύστημα (φυματίωση κλπ.)

γ. Στο πεπτικό σύστημα (χρόνιες παθήσεις του στομάχου, του εντέρου κλπ.)

δ. Στο ουρογεννητικό σύστημα (νεφρική, γεννητική ανεπάρκεια κλπ.)

3. Χρόνιες δερματικές παθήσεις (έκζεμα, ψωρίαση, σκληροδερμία)
4. Αναπηρίες στην ομιλία (δυσαρθρία, αλαλία)
5. Διάφορες ιδιομορφίες χρόνιες παθήσεις, όπως επιληψία, νόσος του Hansen (λέπρα) κλπ.
6. Αναπηρίες που αφορούν τα αισθητήρια όργανα (τυφλότητα, βαρηκοΐα, κωφότητα κλπ.) .

B. Ψυχικές Και Πνευματικές Αναπηρίες

Ψυχικές και πνευματικές (διανοητικές) αναπηρίες είναι :

1. Διάφορες νευρώσεις και ψυχώσεις (σχιζοφρένεια, παρανοϊκές καταστάσεις, σοβαρές συναισθηματικές διαταραχές, διαταραχές προσωπικότητας και δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής)
2. Διανοητικές καθυστερήσεις

II. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΜΕΑ

ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1950-1970

Πάντοτε υπήρχαν και θα εξακολουθούν να υπάρχουν άτομα με ειδικές ανάγκες . Η αντιμετώπισή τους όμως δεν ήταν αυτή που γνωρίζουμε σήμερα . Τα άτομα αυτά δεν αναγνωρίζονταν από την υπόλοιπη κοινωνία . Θεωρούνταν επιβλαβή, άχρηστα, άρρωστα . Μέχρι και τα μισά του 20^{ου} αιώνα, η ελληνική πραγματικότητα ήταν τραγικά επώδυνη για ένα ΑΜΕΑ .

Η πρώτη προσπάθεια αποκατάστασης των ΑΜΕΑ έγινε το 1951 με το νόμο 904 , όπου ορίζεται ότι το κράτος είναι υποχρεωμένο να μεριμνά για την εκπαίδευση των τυφλών και με σχετικά διατάγματα του ίδιου έτους παρασχέθηκε το δικαίωμα στα τυφλά άτομα να φοιτούν στα κοινά γυμνάσια .

Ακολούθησε ο νόμος 2765/54 ‘περί διευκολύνσεων δια την πώλησιν των προϊόντων των εργαζομένων τυφλών’, όπου αναφέρει ότι οι κρατικές υπηρεσίες πολιτικές και στρατιωτικές, καθώς και οι υπηρεσίες δημοτικών και κοινοτικών αρχών, υποχρεώνονται να προμηθεύονται τα προϊόντα που κατασκευάζουν οι τυφλοί (είδη καθαριότητας, βούρτσες), με σκοπό την ενίσχυση των εργαζομένων αυτών .

Στη συνέχεια το 1961 ιδρύεται το Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων, με σκοπό την εκπαίδευση και επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ .

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1970-1980

Το μεγάλο βήμα όμως που θεμελίωσε τις βάσεις για τη πλήρη αναγνώριση των ΑΜΕΑ σαν ισότιμα μέλη του κοινωνικού συνόλου, έγινε με το σύνταγμα του 1975, όπου αναγνωρίζονται για πρώτη φορά τα κοινωνικά δικαιώματα ορισμένων ομάδων που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα ή βρίσκονται σε διαρκή κατάσταση ανάγκης .

Πιο συγκεκριμένα το άρθρο 21 του συντάγματος αναφέρει ότι :

1. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι, πολέμου και χήρες και ορφανά αυτών που έχουν πεθάνει σε πόλεμο, καθώς και οι πάσχοντες από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο δικαιούνται την ειδική φροντίδα του κράτους .
2. Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και λαμβάνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων .

Όσον αφορά την επαγγελματική αποκατάσταση το άρθρο 25 αναφέρει :

1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου, ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου διασφαλίζεται ότι θα υποστηρίζονται από όλα τα όργανα-υπηρεσίες του κράτους .
2. Η αναγνώριση και προστασία των θεμελιωδών και απαραίτητων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την πολιτεία αποβλέπει στην πραγματοποίηση της κοινωνικής προόδου , στην ελευθερία και στην δικαιοσύνη .
3. Το κράτος είναι υποχρεωμένο να δώσει τα κατάλληλα εφόδια στους πολίτες για να υποστηρίξουν την κοινωνική και εθνική αλληλεγγύη .

Παράλληλα το ελληνικό κράτος την ίδια χρονιά συνυπόγραψε μαζί με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη του ΟΗΕ την διακήρυξη για τα δικαιώματα των αναπήρων . Τα επίμαχα σημεία συνοψίζονται ως εξής :

1. Το ενυπάρχον δικαίωμα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας
2. Ίσα πολιτικά δικαιώματα με τους άλλους ανθρώπους
3. Ο κατανομασμός των μέτρων, που προσφέρουν την ικανότητα του να αποκτά κανείς αυτοπεποίθηση .

4. Το δικαίωμα όλων των υπηρεσιών (ιατρικών, ψυχολογικών, εκπαιδευτικών, κοινωνικών, επαγγελματικών) που τους κάνει ικανούς να αναπτύξουν τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους, στο μέγιστο δυνατό .

5. Το δικαίωμα της οικονομικής και κοινωνικής ασφάλισης

6. Το δικαίωμα να έχουν ειδικές ανάγκες, μελετημένες σε όλα τα στάδια του οικονομικού και κοινωνικού προγραμματισμού

Σιγά-σιγά, το κράτος συνειδητοποιεί την παρουσία ατόμων με ειδικές ανάγκες μέσα στο κοινωνικό γίγνεσθαι . Εφεξής καλείται προωθήσει και να αναδείξει κάθε πτυχή που αφορά δραστηριότητες των ΑΜΕΑ, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως προς την επαγγελματική αποκατάστασή τους .

Το 1979 ψηφίζεται ο νόμος 963 περί επαγγελματικής αποκατάστασης αναπήρων και εν γένει ατόμων μειωμένων ικανοτήτων όπου για πρώτη φορά στη χώρα μας τέθηκε σε εφαρμογή ένα νέο πρόγραμμα που αποσκοπούσε στην επαγγελματική αποκατάσταση των αναπήρων και στην κοινωνική τους ένταξη .

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1980-1990

Το 1980 με το νόμο 1140 χορηγείται :

- Ειδικό επίδομα στους παραπληγικούς και τετραπληγικούς που ζουν εκτός ιδρυμάτων .
- Πλήρης σύνταξη στους παραπληγικούς και τετραπληγικούς, που εργάζονται στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα και είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ, έπειτα από 20 χρόνια υπηρεσίας .
- Ο ΟΑΕΔ για πρώτη φορά επιδοτεί, για ένα χρόνο, τους εργοδότες που προσλαμβάνουν στις επιχειρήσεις τους ανάπηρους και συμμετέχει με ένα ποσό ανάλογο στη διαμόρφωση ενός κατάλληλου χώρου, όπου εργάζονται οι ανάπηροι .

Το 1981 γίνεται μια πρώτη προσπάθεια νομοθετικής κατοχύρωσης και προσέγγισης του όρου ανάπηρος . Ειδικότερα ο νόμος 1143 ορίζει ότι : «Αποκλίνοντα άτομα από το φυσιολογικό θεωρούνται εκείνα τα πρόσωπα τα οποία για λόγους οργανικούς, ψυχικούς ή κοινωνικούς παρουσιάζουν καθυστερήσεις, αναπηρίες ή

διαταραχές σε ολόκληρη την ψυχοσωματική τους δομή ή σε επιμέρους λειτουργίες και σε βαθμό που δεν επιτρέπει, δυσχεραίνει ή εμποδίζει σοβαρά την παρακολούθηση από αυτά της γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης που παρέχεται στα κανονικά άτομα, όπως και την επαγγελματική αποκατάσταση και την αυτοδύναμη κοινωνική τους ένταξη» .

Με την ευκαιρία του έτους των αναπήρων την ίδια χρονιά και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υποστήριξε τα δικαιώματα των αναπήρων .

Στο Στρασβούργο, η Ευρωπαϊκή Βουλή, με τους αντιπροσώπους των δέκα χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με πρότασή της, κάλεσε τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να εγγυηθούν για την κοινωνική, οικονομική και ηθική ακεραιότητα των ΑΜΕΑ, κάθε μορφής .

Η παραπάνω απόφαση ελήφθη ομόφωνα, δηλαδή υπήρξε πλήρης ανταπόκριση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο ανθρωπιστικό αυτό αίτημα .

Απόρροια της απόφασης αυτής ήταν η δημιουργία καταστατικού χάρτη για τα κοινωνικά δικαιώματα των αναπήρων . Το δε άρθρο 26 αυτού του χάρτη αναφέρει ότι : «Κάθε άτομο, ανεξάρτητα από την προέλευση και την φύση της αναπηρίας του, πρέπει να απολαύσει συγκεκριμένων και πρόσθετων ευεργετημάτων με σκοπό να ευνοηθεί η επαγγελματική και κοινωνική ένταξή του .

Τα ευεργετήματα αυτά πρέπει να αφορούν, ανάλογα με τις ικανότητες των ενδιαφερομένων, την επαγγελματική εκπαίδευση, την εργονομία, την δυνατότητα πρόσβασης, την κινητικότητα, τα μεταφορικά μέσα και την κατοικία» .

Με την σειρά της η πολιτεία εξειδικεύει τις ευρωπαϊκές αποφάσεις . Με το νόμο 1566/85 αναλαμβάνει :

- Την ειδική αγωγή και επαγγελματική εκπαίδευση ΑΜΕΑ, μέσω της εφαρμογής ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων .
- Την δυνατότητα εκ μέρους των ΑΜΕΑ παρακολούθησης προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης του ΟΑΕΔ .

Ενώ με τον 1648/86 τίθεται σε εφαρμογή ο πιο άρτιος νόμος (σημ. για την εποχή εκείνη) που αφορά την επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ . Με τον νόμο αυτό η πολιτεία :

- Αναλαμβάνει την προστασία των μειονεκτούντων ατόμων με ποσοστό αναπηρίας 40-67%, ηλικίας 15-65 ετών, οι οποίοι

έχουν περιορισμένες δυνατότητες για επαγγελματική απασχόληση . Μοναδική προϋπόθεση αποτελεί η εγγραφή στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ

- Υποχρεώνει ιδιωτικές επιχειρήσεις που απασχολούν προσωπικό άνω των 50 ατόμων, να προσλαμβάνουν ΑΜΕΑ σε ποσοστό 3% επί του συνολικού προσωπικού .
- Υποχρεώνει τους δημόσιους οργανισμούς να προσλαμβάνουν ΑΜΕΑ σε ποσοστό 5% επί του συνόλου και μάλιστα χωρίς διαγωνισμό .
- Επιχορηγεί εργοδότες που απασχολούν ΑΜΕΑ , καθώς και την εργονομική διευθέτηση του χώρου όπου θα εργαστούν τα ΑΜΕΑ.
- Δημιουργεί στον ΟΑΕΔ προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης των ΑΜΕΑ για την κάλυψη των αναγκών σε ειδικότητες που ζητούνται από τις διάφορες επιχειρήσεις

Τρία χρόνια αργότερα, με το νομοθέτημα 1836/89, το Υπουργείο Εργασίας δημιουργεί ειδικό συντονιστικό συμβούλιο για την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση ΑΜΕΑ . Το συμβούλιο αυτό συντονίζει τους φορείς που εφαρμόζουν επαγγελματικά προγράμματα κατάρτισης και αποκατάστασης των ατόμων αυτών, ενώ ακόμη εισηγείται στους αρμόδιους φορείς, τρόπους για την βελτίωση της ποιότητας και των συνθηκών της επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασή τους .

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1990-2000

Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '90, η πολιτεία, έχοντας ήδη διαμορφώσει τον βασικό πυρήνα των νομοθετημάτων που αφορούσαν την κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ, το μόνο που έκανε ήταν να αναπροσαρμόσει τα δεδομένα στις «επιταγές» της σημερινής πραγματικότητας .

Έτσι, με το ΦΕΚ 129/94, οριοθετεί για πρώτη φορά, το δικαίωμα της σύνταξης των ΑΜΕΑ που εργάζονται στο δημόσιο . Συγκεκριμένα στο άρθρο 3, παράγραφος 1, αναφέρει ότι δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι είναι τυφλοί, παραπληγικοί, τετραπληγικοί ή πάσχουν από μεσογειακή αναιμία με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον

67%, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης εφόσον έχουν συμπληρώσει δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία . Η δε μηνιαία σύνταξη, ορίζεται στα 80% των αποδοχών που λαμβάνουν κατά το χρόνο της εξόδου τους από την υπηρεσία, ανεξαρτήτως αιτίας εξόδου.

Το 1998, το κράτος προβαίνει στην αναπροσαρμογή του βασικού νόμου που καθόριζε τα περί επαγγελματικής κατάρτισης-αποκατάστασης των ΑΜΕΑ . Ο παλαιότερος νόμος 1648/86 αντικαθίσταται με τον νεότερο 2643/98 .

Τα κυριότερα άρθρα του έχουν ως εξής :

ΑΡΘΡΟ 1 : ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1β : Στις διατάξεις του νόμου αυτού υπάγονται τα άτομα, με ποσοστό αναπηρίας 50% τουλάχιστον, που έχουν περιορισμένες δυνατότητες για επαγγελματική απασχόληση εξαιτίας οποιασδήποτε χρόνιας σωματικής ή πνευματικής ή ψυχικής πάθησης ή βλάβης (ΑΜΕΑ), εφόσον είναι γραμμένα στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3α : Από την προστασία που παρέχει ο νόμος αυτός αποκλείονται :

Όσοι παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ή οποιοδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης αθροιστικά μεγαλύτερη από το κατώτατο όριο σύνταξης γήρατος που καταβάλλει κάθε φορά το ΙΚΑ, εκτός από τους παραπληγικούς-τετραπληγικούς, ημιπληγικούς, κωφούς και τυφλούς κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 958/1979, οι οποίοι αποκλείονται εφόσον λαμβάνουν το διπλάσιο της σύνταξης αυτής .

ΑΡΘΡΟ 2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΕ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 : Επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, ελληνικές ή ξένες, που λειτουργούν στην Ελλάδα με οποιαδήποτε μορφή και οι φορείς του δημοσίου τομέα, καθώς και οι θυγατρικές τους εταιρίες, εφόσον απασχολούν προσωπικό πάνω από 50 άτομα, υποχρεούνται να προσλαμβάνουν προστατευόμενα πρόσωπα του προηγούμενου

άρθρου σε ποσοστό 2% στα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 1 . Προκειμένου για τοποθετήσεις στους φορείς του δημοσίου τομέα στα πρόσωπα της κατηγορίας αυτής αντιστοιχεί ποσοστό 3% και προτάσσεται των υπολοίπων περιπτώσεων .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5 : Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, οι τράπεζες και οι φορείς του δημοσίου τομέα υποχρεούνται επιπλέον από τα προστατευόμενα πρόσωπα που οι φορείς αυτοί προσλαμβάνουν σύμφωνα με την παράγραφο 1, να προσλαμβάνουν : α) Στο 80% των κενών θέσεων τηλεφωνητών οικιακών τηλεφωνικών κέντρων, τυφλούς πτυχιούχους των σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών. β) στο 1/5 των κενών θέσεων κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών-καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών και τραπεζοκόμων, αναπήρους του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 6 : Οι φορείς του δημοσίου τομέα υποχρεούνται να προσλαμβάνουν ως δικηγόρους προστατευόμενα πρόσωπα του άρθρου 1, σε ποσοστό 8% επί του συνολικού αριθμού των δικηγόρων που απασχολούνται στη νομική τους υπηρεσία .

ΑΡΘΡΟ 3 : ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ Ή ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1: Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα ΝΠΔΔ και οι ΟΤΑ κάθε βαθμίδας, υποχρεούνται να διορίζουν ή να προσλαμβάνουν πρόσωπα προστατευόμενα από το άρθρο 1, χωρίς διαγωνισμό ή επιλογή, με σειρά προτεραιότητας και σε θέσεις που αντιστοιχούν στο 5% των θέσεων που προκηρύσσονται κάθε φορά .

ΑΡΘΡΟ 8 : ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ, ΕΡΓΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 : Επιχειρήσεις που απασχολούν ΑΜΕΑ, δύναται να επιχορηγούνται από τον ΟΑΕΔ για μέρος των αποδοχών που τους καταβάλλουν . Με απόφαση του Υπουργείου Εργασίας καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της

επιδότησης αυτής, καθώς και η διαδικασία και ο τρόπος καταβολής της .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 : Σε επιχειρήσεις που απασχολούν ΑΜΕΑ μπορεί να καταβάλλεται από τον ΟΑΕΔ μέρος της δαπάνης για την εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας των ατόμων αυτών .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 : Με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν οι υπόχρεες επιχειρήσεις, σχετικά με τις ανάγκες τους σε ειδικότητες, ο ΟΑΕΔ καταρτίζει κάθε χρόνο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ΑΜΕΑ για την κάλυψη των αναγκών σε ειδικότητες που ζητούνται από τις επιχειρήσεις αυτές . Η επαγγελματική κατάρτιση γίνεται στις εκπαιδευτικές μονάδες του ΟΑΕΔ ή σε ειδικά ιδρύματα ή φορείς που υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας .

Διαπιστώνεται εν τέλει, πως ο Ν. 2643/98 διαφέρει σε σχέση με τον Ν.1648/86 μόνο σε ελάχιστες λεπτομέρειες (οι οποίες για ευνόητους λόγους δεν αναφέρονται) . Ο κύριος κορμός και των δύο ΦΕΚ παραμένει ο ίδιος .

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Επαγγελματική αναπηρία, είναι η ανικανότητα του ατόμου να εκτελέσει κάποιο επάγγελμα . Η έννοια της επαγγελματικής αναπηρίας προκύπτει από το συσχετισμό και την αξιολόγηση του βαθμού της αναπηρίας, που προέκυψε από τη βλάβη, με βάση την επαγγελματική ικανότητα ή ανικανότητα που απέκτησε το άτομο .

Χαρακτηριστικό γνώρισμα για κάθε άτομο «ανάπηρο» ή «μη ανάπηρο» είναι κάποια επαγγελματική αναπηρία ή ανικανότητα ή ανεπάρκεια, όπως είναι και πολλές επαγγελματικές κλίσεις και ικανότητες .

Άσχετα από τη συγκεκριμένη σωματική, ψυχοδιανοητική ή επαγγελματική ικανότητα, που μπορεί να αποκτήσει κανείς από κάποια βλάβη, έχει επίσης και αρκετές άλλες ικανότητες, που μπορεί να χρησιμοποιήσει με το υπόλοιπο των σωματικών και ψυχοδιανοητικών του ικανοτήτων .

Είναι δυνατόν, ένας ανάπηρος που κινείται με αναπηρικό αμαξίδιο, (με ακρωτηριασμό ή παραπληγία) να είναι ικανότερος ως προς την νοημοσύνη, τεχνική αντίληψη και επιδεξιότητα από ένα

περιπατητικό άτομο, και να γίνει άριστος και πετυχημένος επαγγελματίας ή επιστήμονας .

Πχ. στην ωρολογοποιΐα και τα όργανα ακριβείας είναι δυνατόν ένας αρτιμελής να αποδειχθεί ανίκανος για την ειδικότητα αυτή, διότι του λείπει η επιδεξιότητα, η υπομονή ή έχει ελαττωμένη όραση κλπ, ενώ ένας παραπληγικός να αποδειχθεί άριστος ωρολογοποιός .

Ανάλογα παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν πάρα πολλά . Αυτά συντελούν στην απομάκρυνση της προκατάληψης για οποιονδήποτε αποφάσιζε να ασχοληθεί προσεκτικά με το θέμα των επαγγελματικών κλίσεων και ικανοτήτων, που υπάρχουν μεταξύ του μέγιστου αριθμού των ατόμων «αναπήρων» και «μη αναπήρων» .

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

Η εργασία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη και εξέλιξη κάθε ανθρώπου . Αποτελεί μια φυσική ανάγκη, μέσω της οποίας διοχετεύει την δημιουργικότητά του .

Δίνει την ευκαιρία στον άνθρωπο να καλλιεργήσει και να αναπτύξει τις ικανότητές του, καθώς και τις κοινωνικές σχέσεις του . Το άτομο αποκτά οικονομική ανεξαρτησία, κοινωνική αναγνώριση και πετυχαίνει τελικά την ενσωμάτωσή του στο κοινωνικό σύνολο .

Ιδιαίτερα για το άτομο με ειδικές ανάγκες η εργασία συντελεί στην κατάρρευση κάθε εξαρτημένης σχέσης, ενισχύει τον ψυχισμό του και ολοκληρώνει την προσωπικότητά του . Η εύρεση εργασίας τον «πειθεί» να αναγνωρίσει ο ίδιος την αξία του, τις ικανότητές του και να νοιώσει την αίσθηση της προσφοράς, να ζήσει την χαρά της αναγνώρισης από το κοινωνικό σύνολο .

Το άτομο γίνεται περισσότερο υπεύθυνο, παίρνει πρωτοβουλίες και αρχίζει όλο και πιο πολύ να αποφασίζει ο ίδιος για τον εαυτό του .

Το αντίθετο συμβαίνει όταν το «ανάπηρο» άτομο είναι άνεργο: Αισθάνεται διπλά ανάπηρο, ζώντας μάλιστα σε μια κοινωνία με αναχρονιστικές αντιλήψεις που θεωρεί τα ΑΜΕΑ πρόσωπα με μειωμένες ικανότητες και γι' αυτό μη παραγωγικά . Τα υγιή άτομα αποδίδουν συνήθως την άκαρπη προσπάθεια ευρέσεως εργασίας στην

κακή οικονομική κατάσταση που επικρατεί, ενώ τα ΑΜΕΑ προσδιορίζουν την αιτία της ανεργίας τους στην «αναπηρία».

Παρόλ'αυτά, η κατάσταση που επικρατεί δεν είναι αυτό που θέλει να πιστεύει η κοινωνία . Τα ΑΜΕΑ κερδίζουν με το σπαθί τους αυτό που τους αξίζει .

Διεθνείς στατιστικές και συγκριτικές μελέτες, ιδιαίτερα με την κατεύθυνση του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, που έγιναν μεταξύ δεκάδων χιλιάδων εργαζομένων αναπήρων και μη, κυρίως σε χώρες της Ευρώπης και στις ΗΠΑ, έδειξαν ότι οι προσανατολισμένοι και εκπαιδευμένοι με επιτυχία επαγγελματικά ανάπηροι εργαζόμενοι, σε συναγωνισμό με ισάριθμους μη ανάπηρους, παρουσιάζουν τα εξής πλεονεκτήματα για τον εργοδότη και την παραγωγή :

- Κάνουν κατά 7% λιγότερες απουσίες
- Έχουν μεγαλύτερη ποσοτικά και ποιοτικά απόδοση από τους μη ανάπηρους, κατά 4,6%
- Είναι σταθερότεροι στην εργασιακή τους σχέση, με τον ίδιο εργοδότη κατά 27%
- Απολύονται από τον εργοδότη τους κατά ποσοστό 5% λιγότερο από τους μη αναπήρους και
- Υπόκεινται σε εργατικά ατυχήματα κατά το εκπληκτικό ποσοστό 51,1% λιγότερο από τους μη αναπήρους

Εφαρμόζοντας ιατροκοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με ειδικές ανάγκες, έχει πλέον αποδειχθεί διεθνώς αλλά και στη χώρα μας, ότι ένα ποσοστό 60% των ατόμων αυτών μπορεί να επανενταχθεί στην παραγωγική διαδικασία . Με τον τρόπο αυτό, πέρα από την ανθρωπιστική θεώρηση του προβλήματος, κάθε δαπάνη για προγράμματα ιατροκοινωνικής και επαγγελματικής αποκατάστασης των αναπήρων μεταβάλλεται σε ωφέλιμη επένδυση του δημοσίου χρήματος .

ΣΤΑΔΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ

Διακρίνονται τέσσερα στάδια αποκατάστασης αναπήρων : της αξιολόγησης, της κατάρτισης στο επάγγελμα, της εξάσκησης του αναπήρου σε αυτό και της αποκατάστασης του . Το κάθε ένα από

αυτά έχει ξεχωριστό στόχο, απαιτεί ιδιαίτερες συνθήκες, περιέχει πολλαπλά στοιχεία και μπορεί να οριοθετηθεί από τα άλλα .

Στο πρώτο στάδιο η πληροφόρηση, η συγκέντρωση, η εξέταση και η αξιολόγηση των στοιχείων της προσωπικότητας του ανάπηρου ατόμου, αποτελούν τις πιο βασικές διαδικασίες που συντελούν για το αν θα παρασχεθεί βοήθεια στον ανάπηρο, όπως επίσης και για τον τρόπο, την χάραξη των παρεχομένων υπηρεσιών και την εύρεση των βασικών τομέων στα οποία ο ανάπηρος έχει ανάγκη από βοήθεια .

Το ζήτημα είναι να βρεθούν τα σημεία όπου έχει πραγματική ανάγκη ο ανάπηρος και εκεί να βασιστεί η διαδικασία της αποκατάστασης του συγκεκριμένου ατόμου, η οποία θα σταθμίζει όλες τις πλευρές του και όχι μόνο την ακαταλληλότητά του για εργασία.

Σχετικά με το δεύτερο στάδιο ο ανάπηρος καλείται να επιλέξει με βεβαιότητα τον εργασιακό τομέα στον οποίο επιθυμεί να εκπαιδευτεί . Για την τελική του επιλογή υποστηρίζεται συμβουλευτικά από ομάδα εμπειρογνομόνων, η οποία διατυπώνει γνώμη που βασίζεται στην αξιολόγηση των δεδομένων .

Με την έναρξη της κατάρτισης απαραίτητη είναι η υποστηρικτική βοήθεια ώστε να κατανοήσει ο ανάπηρος τα στοιχεία του νέου του ρόλου, να προσαρμοστεί στις συνθήκες εκπαίδευσης και λειτουργίας της οργάνωσης και να συμμετέχει ενεργά στην ομαδική διαβίωση .

Η κατάρτιση πρέπει να προετοιμάζει τον ανάπηρο, για τις συνθήκες του μετέπειτα εργασιακού του περιβάλλοντος . Σε αυτό το στάδιο, κινητοποιείται και το οικογενειακό περιβάλλον του ανάπηρου, με τρόπο που να προωθεί την ανάπτυξή του αλλά και την αποδοχή των νέων συνθηκών διαβίωσης του ανάπηρου μέλους της .

Αναφορικά με το τρίτο στάδιο υποστηρίζεται και προωθείται η επίτευξη όσο το δυνατόν υψηλότερης και καλύτερης παραγωγής προϊόντων, συνήθως στους χώρους εκπαίδευσης του ανάπηρου, σε εργαστήρια προστατευμένης εργασίας ή μονάδες της τοπικής κοινότητας συμβεβλημένες με το κέντρο .

Ο ανάπηρος στο στάδιο αυτό, πρέπει να προετοιμαστεί ψυχολογικά για την επίτευξη της ένταξής του στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και της αποκόλλησής του από το υποστηρικτικό πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων .

Στην ενεργοποίηση του αναπήρου, εκτός από το προσωπικό του κέντρου, μετέχουν στο οικογενειακό περιβάλλον και διάφοροι κοινοτικοί παράγοντες των οποίων την δράση η ομάδα εμπειρογνωμόνων καλείται να στρέψει υπέρ του αναπήρου ατόμου . Η αξιολόγηση των δεδομένων και ο επαναπροσδιορισμός του τρόπου παροχής υποστήριξης είναι συνεχής αν και σε απόσταση από την δράση του ανάπηρου .

Τέλος, στο τέταρτο στάδιο, ο ανάπηρος σε συνεργασία με ένα μέλος από την ομάδα εμπειρογνωμόνων ο οποίος διαθέτει στοιχεία που αφορούν κενές θέσεις εργασίας – είτε της κοινότητας, είτε των κρατικών φορέων – συγκεντρώνουν τις προσπάθειες στην εύρεση θέσεως που να συνδυάζει ευκολία στην απόσταση, στον τόπο κατοικίας, στην συγκοινωνία, στο ωράριο, στις δυνατότητες αποδοχής του ανάπηρου από το εργασιακό περιβάλλον .

Με αυτό τον τρόπο αυξάνονται οι πιθανότητες σταθεροποίησης του ανάπηρου στην εργασία και η απόδοσή του σαν αυτόνομη οντότητα επιτυγχάνεται με ευκολία και σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Η όλη προσπάθεια για να στεφθεί με επιτυχία απαιτεί την συνεχή συμμετοχή του περιβάλλοντος, του κέντρου επαγγελματικής εκπαίδευσης-αποκατάστασης, της οικογένειας, του εργοδότη και των κοινωνικών μελών που έρχονται σε επαφή μαζί του .

Η διοχέτευση στην ελεύθερη αγορά εργασίας ασφαλώς, δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί για τους υπερήλικες και για τις περιπτώσεις με βαριές σωματικές αναπηρίες ή διανοητικές καθυστερήσεις . Για τις περιπτώσεις αυτές, επιδιώκεται απασχόληση στο σπίτι ή σε κλειστό εργαστήριο ή και μερική απασχόληση υπό συνθήκες προστατευμένης εργασίας . Η δε απασχόληση στο σπίτι, αφορά χειροτεχνία ή άλλες τυποποιημένες μορφές εργασίας .

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

Επαγγελματική αναπροσαρμογή είναι η επάνοδος του ανάπηρου στην εργασία, που έκανε πριν μείνει ανάπηρος . Η επαγγελματική αυτή αποκατάσταση είναι η ιδεώδης, διότι ανεβάζει το ηθικό του ατόμου και γίνεται πιο ομαλή η ψυχολογική και κοινωνική του αναπροσαρμογή . Για το σκοπό αυτό, πρέπει από νωρίς να έρχεται σε

επαφή ο επαγγελματικός σύμβουλος με τον ανάπηρο, καθώς και με όλη την ομάδα αποκατάστασης, ώστε να διερευνούνται όλες οι δυνατότητες επανόδου του ανάπηρου στην προηγούμενη εργασία του.

Όταν το πρόγραμμα φυσικής αποκατάστασης βρίσκεται προς το τέλος του, ο επαγγελματικός σύμβουλος ή άλλος ειδικός, εκτός από τις επαφές του με τον ανάπηρο, πρέπει να αρχίζει επαφές και με τον εργοδότη του, τον οποίο θα προετοιμάσει για να επαναπροσλάβει το άτομο, έστω και αν χρειαστεί να γίνουν διάφορες αλλαγές στους χώρους ή στον τρόπο εργασίας .

Πριν από τον εργοδότη όμως πρέπει να πειστεί ο ίδιος ο ανάπηρος ότι μπορεί να επανέλθει στην προηγούμενη εργασία του με αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση, και ότι δεν μειονεκτεί εξαιτίας της αναπηρίας του . Υπάρχουν πολλά παραδείγματα αναπήρων, που όχι μόνο επανήλθαν στην προηγούμενη εργασία τους, αλλά και που αποδίδουν περισσότερο απ'ότι απέδιδαν, πριν μείνουν ανάπηροι .

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Επαγγελματική κατάρτιση είναι ένα είδος εκπαίδευσης κατά το οποίο παρέχονται επαγγελματικές δεξιότητες μέσα από μια παιδαγωγική διαδικασία και ένα κατάλληλο πρόγραμμα σε άτομα που θέλουν να μάθουν ένα επάγγελμα .

Στόχος της επαγγελματικής κατάρτισης ήταν και είναι η δημιουργία χρήσιμου εργατικού δυναμικού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και του ευρύτερου κοινωνικού χώρου .

Ένας άλλος στόχος επίσης, είναι και η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου του ατόμου, ώστε τα άτομα αυτά να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική ζωή . Μακροπρόθεσμος στόχος, βέβαια είναι η ένταξη και ενσωμάτωση του ατόμου στο κοινωνικό σύνολο, μέσω της δουλειάς που θα του προσφερθεί αφού έχει καταρτισθεί επαγγελματικά .

Ένα πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης έχει κάποιες βασικές αρχές :

- Το άτομο συνεργάζεται με άλλα άτομα στο χώρο της δουλειάς του, για να αποδώσει όσο το δυνατόν καλύτερα στην εργασία που θα κατευθυνθεί αργότερα .

- Την κατανόηση των εντολών που δίνονται από τον εκπαιδευτή και τη δυνατότητα εφαρμογής τους . Η μη κατανόηση της εντολής μπορεί να δώσει τα αντίθετα αποτελέσματα, με επακόλουθο την απογοήτευση του ατόμου ή ακόμη και την αποτυχία του προγράμματος .
- Τα ΑΜΕΑ πρέπει να εκπαιδούνται κάτω από τις ίδιες συνθήκες με τους υγιείς .
- Ειδικές συνθήκες εκπαίδευσης θα πρέπει να υπάρχουν μόνο για άτομα που δεν μπορούν λόγω της αναπηρίας τους να εκπαιδευτούν σε συνήθεις εκπαιδευτικές μονάδες .
- Η εκπαίδευση πρέπει να συνεχιστεί έως ότου το άτομο αποκτήσει την ειδικότητα που θέλει ώστε να μπορέσει να εργαστεί .

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

Σύμφωνα με τα δεδομένα που υπάρχουν όσον αφορά την εκπαίδευση των ΑΜΕΑ στην Ελλάδα, διαπιστώνεται ότι τα ΑΜΕΑ σε μεγάλη πλειοψηφία, φτάνουν σε επίπεδο λυκείου και δευτερευόντως σε επίπεδο δημοτικού .

Συναρτήσει αυτών των διαπιστώσεων συμπεραίνεται ότι ο παράγοντας παραγωγικότητα – αποδοτικότητα, το κοινωνικό αντίκρισμα της εκπαίδευσης για τη μετάβασής τους στον ενεργό βίο, η σύνδεση της εκπαίδευσης με το κοινωνικό γόητρο και η γενικότερη νοοτροπία ότι δεν θα ζητηθούν ευθύνες στα διαφορετικά άτομα – ιδιαίτερα σε μια κοινωνία που ζητάει την «δια βίου εκπαίδευση του ατόμου» - συντελούν στην έλλειψη της περαιτέρω εκπαίδευσής τους .

Έτσι, ναι μεν τα ΑΜΕΑ αποκτούν κάποιες βασικές γνώσεις, αλλά δεν δύνανται να ακολουθήσουν το επίπεδο εκπαίδευσης των «κανονικών» ατόμων . Με βάση αυτό το γεγονός όλα φαίνονται να πείθουν πως οι περισσότερες θέσεις για τα ΑΜΕΑ περιορίζονται σε ειδικότητες όπου τα απαιτούμενα προσόντα δεν ξεπερνούν το επίπεδο λυκειακής εκπαίδευσης ή σε δουλειές τελείως ανειδίκευτου χαρακτήρα .

Ακόμη και στην μειοψηφία των πτυχιούχων ΑΕΙ – ΤΕΙ, τα άτομα εγκαταλείπονται στο καθεστώς της έλλειψης ευκαιριών, το πτυχίο τους παραμένει ανενεργό, εφόσον δεν υλοποιούνται πρακτικώς τα σχετικά νομοθετικά διατάγματα που αφορούν τα ΑΜΕΑ, και αφετέρου η εγγενής δυσλειτουργικότητα του δημοσίου τομέα αδρανοποιεί, και για τις λίγες των περιπτώσεων, τη λειτουργική τους απορρόφηση με τελική επίπτωση το περιθώριο και την αχρήστευση αυτών των ατόμων .

Ένα άλλο σημείο της κατάστασης, μέσα στην οποία υποθάλπεται και περιθάλπεται αρνητικά η αναπηρία με την κοινωνική μορφή του άχρηστου, είναι και τα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης με προνομιούχους χαρακτήρες για τα άτομα με ειδικές ανάγκες ,σε τομείς όπως υφαντική ,αγγειοπλαστική κα .

Δεν πρόκειται ασφαλώς εδώ για μια δημιουργική εργασία, ούτε για μια σοβαρή εκπαίδευση, αλλά για την καλλιέργεια ενός χόμπι, με την έννοια να «σκοτώνεται» ο χρόνος που ούτως ή άλλως κυλά ανώφελος, ως εάν η εικόνα που έχουμε για έναν εκπαιδευόμενο ΑΜΕΑ να συνοψίζεται και ταυτόχρονα να γενικεύεται πίσω από μια γραφική ραπτική μηχανή !

ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟ Ή ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί εκτενώς στα ΦΕΚ, επιχειρήσεις, είτε του δημοσίου είτε του ιδιωτικού τομέα, υποχρεούνται να προσλαμβάνουν ΑΜΕΑ, για ένα συγκεκριμένο ποσοστό επί του συνολικού προσωπικού τους .

Η πολιτεία με αυτό το τρόπο επιδιώκει να αποκαταστήσει τους δίαυλους επικοινωνίας μεταξύ ΑΜΕΑ και αγοράς εργασίας, διότι τα μεν πρώτα δεν βρίσκονται σε θέση - τουλάχιστον ένα μεγάλο ποσοστό από αυτά - να διεκδικήσουν αυτόνομα μια θέση εργασίας, η δε αγορά εργασίας για να «άρει» τις προκαταλήψεις της πάνω στο θέμα της εργασίας των ΑΜΕΑ .

Η πολιτεία όμως δεν στέκεται μόνο εκεί . Προσφέρει πακέτα επιχορήγησης σε όσους εργοδότες του ιδιωτικού τομέα απασχολούν

ΑΜΕΑ, ενώ παράλληλα καταβάλλει και μέρος του ποσού που αφορά την εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας των ΑΜΕΑ .

Δίνει έτσι ένα επιπλέον κίνητρο στους εργοδότες, οι οποίοι απαλλάσσονται από το άγχος του επιπρόσθετου κόστους που απορρέει είτε από ενδεχόμενη μειωμένη απόδοση ενός ΑΜΕΑ, είτε από την διαρρύθμιση του εργασιακού χώρου .

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Τα τελευταία πορίσματα σχετικά με την επιχορήγηση εργοδοτών που προσλαμβάνουν ΑΜΕΑ, δεν είναι τόσο ευοίωνα . Οι μεγάλοι εργοδότες που θα μπορούσαν να προσφέρουν όχι μόνο απασχόληση, μα και ευκαιρίες κατάρτισης, δεν πείστηκαν να μπουν στα προγράμματα επιχορήγησης του ΟΑΕΔ .

Έτσι οι επιχορηγήσεις περιορίστηκαν κυρίως σε μικρούς εργοδότες οι οποίοι δεν είχαν καν το κατάλληλο περιβάλλον στον τόπο της εργασίας . Γι'αυτό το λόγο οι προοπτικές για τα τοποθετούντα άτομα ήταν εκ των πραγμάτων αδύνατες .

Μια θλιβερή διαπίστωση, είναι το γεγονός, ότι οι περισσότεροι εργοδότες ενδιαφέρονταν μόνο για το ποσό της επιδότησης το οποίο έβλεπαν σα μέσο επιπρόσθετης χρηματοδότησης της επιχείρησής τους. Αυτό διαπιστώνεται καθαρά από το γεγονός ότι όταν τελείωνε ο χρόνος της επιδότησης των ΑΜΕΑ απολύονταν, ενώ οι ίδιοι οι εργοδότες λίγο αργότερα κάνουν ξανά αίτηση για νέα επιχορήγηση .

Αξιοσημείωτο είναι ότι και τα ίδια τα ΑΜΕΑ, διέκοπταν την απασχόλησή τους πριν τελειώσει ο χρόνος για διάφορους λόγους, είτε γιατί δεν ήταν σύμφωνα με τις προσδοκίες τους, είτε γιατί δεν είχαν σωστή μεταχείριση από τους εργοδότες τους .

ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ Ή ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η αυτοαπασχόληση ή η κατ'οίκον απασχόληση είναι ένας τρόπος απασχόλησης για τα ΑΜΕΑ που ζουν σε περιοχές, που οι ευκαιρίες ανοιχτής απασχόλησης είναι περιορισμένες ή λόγω του προβλήματός τους δεν μπορούν να κινούνται .

Για να μπορεί ένα ΑΜΕΑ που έχει επιλέξει την κατ'οίκον απασχόληση να εργάζεται και να ζει αξιοπρεπώς, θα πρέπει να είναι σε θέση να κατευθύνει τη σωματική και πνευματική του κατάσταση .

Σκοπός αυτής της απασχόλησης είναι να παύσει το άτομο να είναι φορτίο για την οικογένειά του και να καταστεί ικανό να κερδίζει τα προς το ζην . Αυτό θα του επιτρέψει όσο το δυνατόν γίνεται να ανεξαρτητοποιηθεί οριστικά και να ζει στο δικό του σπίτι, όπως ο ίδιος θέλει .

Η παγκόσμια εμπειρία έχει αποδείξει πως τα άτομα με σοβαρές αναπηρίες, δεν χρειάζονται ειδικά ιδρύματα διαμονής, που είναι τρομερά πολυέξοδα και που καταλήγουν πολλές φορές να τα κρατούν εφ'όρου ζωής . Πρέπει η κρατική μέριμνα όσο και η στήριξη της κοινότητας και των κοινοτικών αρχών να βοηθήσουν τα άτομα αυτά, ιδιαίτερα στα πρώτα στάδια του ξεκινήματός τους, για ανεξάρτητη διαμονή ή κατ'οίκον απασχόληση .

Παρόλο που η απασχόληση προσφέρει μια κατάλληλη διέξοδο για πολλά ΑΜΕΑ, εν τούτοις τις πιο πολλές φορές παραμένει ανεκμετάλλευτη, γιατί τα άτομα αυτά δεν έχουν καμία πείρα στην οργάνωση και διεύθυνση μιας μικρής επιχείρησης . Το σπουδαιότερο όμως είναι ότι δεν έχουν στη διάθεσή τους το αναγκαίο κεφάλαιο για να ξεκινήσουν .

Για να ξεπεραστούν αυτές οι δυσκολίες, ο ΟΑΕΔ θα μπορούσε να οργανώσει ή να επιχορηγήσει επιταχυνόμενες σειρές μαθημάτων για την οργάνωση και διεύθυνση μικρών επιχειρήσεων και αφού τους εκπαιδεύσει θα μπορούσε να τους βοηθήσει οικονομικά για να ξεκινήσουν και να αγοράσουν τον αρχικό εξοπλισμό και τις πρώτες ύλες .

Αν η απασχόληση αυτή οργανωνόταν πάνω σε συνεταιριστική βάση, θα ήταν ότι καλύτερο για την αποκατάσταση αυτών των ατόμων .

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΑΜΕΑ

Αυτός ο τύπος δραστηριότητας αποδείχθηκε ιδιαίτερα επιτυχής σε πολλές χώρες και συστήνεται σαν απαραίτητο μέτρο για τη

δημιουργία επιπρόσθετων θέσεων εργασίας για ΑΜΕΑ . Οι συνεταιρισμοί αυτοί αποβλέπουν :

α) Στη δημιουργία συνθηκών στενής συνεργασίας και συνύπαρξης μεταξύ ατόμων με ειδικές ανάγκες και ατόμων που δεν αντιμετωπίζουν τέτοια προβλήματα με σκοπό την παραγωγή και διάθεση αγαθών .

β) Στην αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών των ατόμων αυτών, τη βελτίωση του βιοτικού τους και πολιτιστικού τους επιπέδου, με σκοπό την πλήρη ένταξή τους στην κοινωνία .

γ) Στη δημιουργία διευθυντικών στελεχών από τις τάξεις των ΑΜΕΑ μέσα από τις δραστηριότητες των συνεταιριστικών επιχειρήσεων .

Ο συνεταιρισμός είναι ένα σχήμα συλλογικής οικονομικής συνεργασίας που επιτρέπει την κοινή και αλληλέγγυα αντιμετώπιση των προβλημάτων, την αυτοδιαχείριση, την κοινή εκμετάλλευση ή αξιοποίηση παραγωγικών μέσων και την αύξηση του εισοδήματος χάρη στη συλλογική προσπάθεια .

Παρόλο που η συνεταιριστική προσέγγιση δεν προσφέρεται σαν πανάκεια, εν τούτοις υπάρχουν πραγματικά πλεονεκτήματα που στηρίζονται στην αλληλοβοήθεια, στις ευκαιρίες διαχείρισης των δικών τους υποθέσεων από τα ίδια τα ΑΜΕΑ . Μέσω της οργανωτικής του δομής ο συνεταιρισμός παρέχει στα άτομα τα μέσα για να αξιοποιήσουν πλήρως τις δημιουργικές τους ικανότητες – ταλέντα και να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους .

Ενδεικτικά τμήματα αστικής (βιοτεχνικής – αγροτικής) συνεταιριστικής που λειτουργούν στην Ελλάδα είναι :

- Βιβλιοδεσία
- Δερματοτεχνία
- Ξυλογλυπτική
- Σφραγιδοποιία
- Αγροτικό
- Χρυσοτυπία

Πριν όμως αποφασιστεί η ίδρυση ενός συνεταιρισμού θα πρέπει να υπάρχουν οι πιο κάτω προϋποθέσεις :

- Διαρκή ζήτηση για το παραγόμενο προϊόν .

- Το προϊόν που παράγεται πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας και να είναι συναγωνίσιμο .
- Το εργαστήριο πρέπει να έχει ,στα αρχικά τουλάχιστον στάδια, αρκετά οικονομικά μέσα για να καλύπτουν τα αναπτυξιακά και άλλα έξοδα μέχρι να είναι σε θέση να επιβιώσει.
- Ύπαρξη του κατάλληλου διευθυντικού και τεχνικού προσωπικού για τη σωστή οργάνωση της παραγωγής και τη διάθεσή της .
- Παρουσία κατάλληλων συγκοινωνιακών διευκολύνσεων γύρω από το συνεταιρισμό .

Η μοναδικότητα αυτών των συνεταιρισμών βρίσκεται στο γεγονός πως μπορούν ταυτόχρονα να προσφέρουν επαγγελματική κατάρτιση, απόκτηση επαγγελματικής πείρας και παραγωγή επιλεγμένων αγαθών . Η επιτυχία ή η αποτυχία του συνεταιρισμού εξαρτάται από την επιλογή του προϊόντος που θα παραχθεί πρέπει να ανταποκρίνεται στις συνεχώς εναλλασσόμενες επιθυμίες και τα γούστα της αγοράς, διατηρώντας ταυτόχρονα το κόστος παραγωγής χαμηλά . Αυτό μπορεί να γίνει αν το κάθε παραγόμενο προϊόν είναι σε θέση να καλύψει τα έξοδά του . Για να διατηρούνται τα έξοδα σε χαμηλά επίπεδα, θα πρέπει να γίνεται η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του προσωπικού, του εξοπλισμού και των πρώτων υλών με σκοπό την αυξημένη παραγωγικότητα .

Το προσωπικό του συνεταιρισμού πρέπει να καλύπτεται από τις παρακάτω ειδικότητες :

- Διευθυντής
- Επιστάτης – Υπεύθυνος παραγωγής
- Κοινωνικός λειτουργός
- Γιατρός

Το βοηθητικό προσωπικό :

- Γραμματέας
- Λογιστικός βοηθός
- Οδηγός αυτοκινήτου
- Καθαρίστρια

Το προσωπικό του συνεταιρισμού πρέπει να συνεργάζεται μεταξύ του σαν ομάδα με σκοπό να υποβοηθηθεί το άτομο με ειδικές ανάγκες που εργάζεται ή εκπαιδεύεται στο συνεταιρισμό .

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Στα προστατευμένα εργαστήρια απασχολούνται ΑΜΕΑ με περιορισμένες ικανότητες για μάθηση, λόγω της φύσης της αναπηρίας τους, εφόσον δεν μπορούν σαν ενήλικες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής επαγγελματικής απασχόλησης . Είναι ικανοί όμως να αποβούν οικονομικά ωφέλιμοι αν εργάζονται κάτω από συνεχή επίβλεψη και καθοδήγηση σε προστατευτικό περιβάλλον .

Τα εργαστήρια αυτά είναι ιδρύματα κοινωφελή και επιχορηγούνται από το κράτος . Τα ΑΜΕΑ εργάζονται με αμοιβή υπό την επίβλεψη ειδικού προσωπικού . Στα ιδρύματα αυτά ασκούνται και εκτελούν απλές εργασίες πχ συναρμολόγηση απλών αντικειμένων, συσκευασία προϊόντων, ταξινόμηση προϊόντων κλπ. .

Η προστατευμένη εργασία μπορεί να έχει συνοπτικά τις ακόλουθες μορφές :

- Προστατευμένο εργαστήριο .
- Εργασία κατ'οίκον .
- Συνεργατική όπου συμμετέχουν και φυσιολογικά μέλη .

Η αμοιβή του εργαζομένου σε προστατευμένη εργασία πρέπει να είναι ανάλογη με την απόδοσή του και όχι ανάλογη με τις ώρες που απασχολείται ή ανάλογη με τις όποιες ανάγκες έχει .

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

Τα περισσότερα ΑΜΕΑ όταν πάρουν την απόφαση να εισέλθουν στον τομέα της εργασίας , διστάζουν να κάνουν «τολμηρά» βήματα, γι'αυτό και προτιμούν να περιμένουν έως ότου διοριστούν στο δημόσιο, παρά να αποδεχθούν την απασχόληση στην ελεύθερη αγορά . Από την άλλη μεριά ούτε οι εργοδότες δεν επιθυμούν στην πλειοψηφία τους να προσλάβουν ΑΜΕΑ . Γι'αυτούς τα ΑΜΕΑ θεωρούνται πολίτες που δεν είναι σε θέση να προσφέρουν

παραγωγικά στην εποχή της παγκοσμιοποίησης . Ίσως κατά βάθος να επιθυμούν και αυτοί τον διορισμό των ΑΜΕΑ στο δημόσιο !

Ακόμη και όταν τα ΑΜΕΑ αποφασίσουν να συμμετάσχουν στον ιδιωτικό τομέα έχουν να αντιμετωπίσουν πολλά εμπόδια . Εμπόδια που απορρέουν από τις διεθνείς εργασιακές τάσεις (εξειδίκευση) αλλά και εμπόδια που έχουν την ρίζα τους στην ελληνική νοοτροπία (υπερπροστασία) .

Τα κυριότερα προβλήματα που εντοπίζονται στο χώρο αυτό συνοψίζονται ως εξής :

α) Η υπερπροστασία της οικογένειας

Η υπερπροστασία που δείχνει κατά κανόνα η οικογένεια, παίζει αρνητικό ρόλο και στην εργασία και στην κοινωνική ένταξη των αναπήρων . Αυτή η τάση να βοηθάμε και να προστατεύουμε τα ΑΜΕΑ περισσότερο από ότι οι ίδιοι χρειάζονται, δεν προσφέρει τίποτα θετικό ούτε στην εξέλιξη της προσωπικότητάς τους, ούτε στην επιτυχή απασχόλησή τους . Η υπερπροστασία δημιουργεί άτομα φιλόπινα που όταν έρθει η στιγμή να εργαστούν βρίσκονται αντιμέτωπα με μια πραγματικότητα πιο σκληρή απ'ότι φαντάζονταν και την οποία δεν έμαθαν να «χειρίζονται» αποτελεσματικά .

Οι εμπειρίες που έχουν από τη ζωή είναι πολύ περιορισμένες και καθόλου ρεαλιστικές και όπως είναι φυσικό στο χώρο της εργασίας δεν μπορούν να βρουν τις διευκολύνσεις που τους παρέχουν οι οικείοι τους, ούτε την άνεση του σπιτιού τους . Από την πλευρά των οικείων προσώπων του ΑΜΕΑ, θα πρέπει να γίνει κατανοητό πως αυτή η μεταχείριση επιβαρύνει το πρόβλημα αντί να βοηθάει και δεν επιτρέπει στο άτομο να ασκηθεί στην αντιμετώπιση των δυσκολιών του . Έτσι, ένας αρνητικός φαύλος κύκλος ξεκινάει όπου το άτομο υπερβοηθούμενο εμποδίζεται να εξελιχθεί η οικογένεια το βοηθάει πιο πολύ, το άτομο εμποδίζεται περισσότερο να εξελιχθεί και τανάπαλιν .

Εάν όμως κατορθώσουμε να εμφυσήσουμε μια «κανονική» συμπεριφορά το άτομο, γίνεται ευκολότερα αποδεκτό και τα πράγματα απλουστεύουν .

β) Προκατάληψη εργοδοτών

Η εργοδοσία μη ξεφεύγοντας από το γενικότερο πνεύμα είχε και έχει ταυτίσει την αναπηρία με την ανικανότητα . Η άποψη αυτή χάνεται στο παρελθόν . Σήμερα δεν έχει στηρίγματα για να υπάρχει . Η πρόοδος της τεχνολογίας έχει ανατρέψει την αντίληψη αυτή .

Παράλληλα με τα νέα επαγγέλματα που μπήκαν και καθημερινά μπαίνουν στη ζωή μας, όλο και περισσότερες δυνατότητες προσφέρονται στους ανάπηρους ώστε να μπουν στο χώρο της εργασίας και να λειτουργήσουν παραγωγικά .

Αυτό σημαίνει κατ'επέκταση να ασχοληθούν με τα κοινά και να εγκαταλείψουν το υπερπροστατευτικό τους περιβάλλον, πράγμα που θα τους επιτρέψει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για μια πιο ενεργητική επαφή με την κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα .

γ) Έλλειψη εργασιακής εξειδίκευσης στις σύγχρονες απαιτήσεις

Τα ΑΜΕΑ αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στις επιταγές της σύγχρονης εργασιακής κουλτούρας . Η υψηλή ανταγωνιστικότητα και η εξειδίκευση που προϋποτίθεται, αποκωδικοποιείται για τα ΑΜΕΑ και από μια a priori διαγωνιστική αξιολόγησης ή καλύτερα μη αξιολόγησης των δυνατοτήτων τους, η οποία δρα στερητικά με τη σειρά της .

Η εργασία, με άλλα λόγια, απαιτεί υψηλές προδιαγραφές, απαιτήσεις από τους υποψηφίους η παράσταση κάποιων συμβατικών επαγγελμάτων όπου έχουμε συνηθίσει να ταξινομούμε τα ΑΜΕΑ και όπου ελαχιστοποιείται η προσπάθεια, η ευθύνη αλλά και το ποσοστό στη λήψη αποφάσεων αντανακλούν την «επιδερμική» προσέγγιση του όλου θέματος .

δ) Ανεργία

Καθώς το φάσμα της ανεργίας επεκτείνεται συνεχώς, το εργασιακό τοπίο παραμένει θολό για τα ΑΜΕΑ . Η κοινωνία με τις προκαταλήψεις που διακατέχεται στήνει ένα εργασιακό τοπίο, με το

οποίο θέτει το δίλημμα : άτομο με κανονικές ή ειδικές ανάγκες ; Η προτεραιότητα είναι αυτονόητο που δίνεται .

ε) Η προσωρινότητα στον ιδιώτη εργοδότη

Μολονότι η πολιτεία επιδοτεί τους εργοδότες που επιδοτούν ΑΜΕΑ με απώτερο σκοπό τη διατήρηση της θέσης από τους τελευταίους και μετά την λήξη της επιδότησης, εντούτοις η πραγματικότητα δεν μας επιτρέπει να αισιοδοξούμε . Ήδη μπορούμε να μιλήσουμε για τη δημιουργία μιας de facto κατάστασης, όπου οι εργοδότες χρησιμοποιούν την επιδότηση για ενίσχυση των οικονομικών δραστηριοτήτων τους . Αυτό φαίνεται ολοκάθαρα από το γεγονός ότι αφού λήξει η χρονική διάρκεια της επιδότησης το ΑΜΕΑ απολύεται, ενώ αυτοί κάνουν αίτηση για νέα επιδότηση .

Φυσικό είναι μετά τα ΑΜΕΑ να αρνούνται να μπουν σε αυτή την διαδικασία – όταν μάλιστα αυτή η διαδικασία αποτελεί και προσπάθεια απεγκλώβισης από την κοινωνική απομόνωση και τον στιγματισμό – που γνωρίζουν ότι εκ των υστέρων η έκβασή της θα αποβεί μάταια . Επιπροσθέτως, οι φόβοι μήπως αποκοπούν τα επιδόματα από τις κοινωνικές ασφάλισεις και το ΙΚΑ και αντικατασταθούν από τις πενιχρές αποδοχές του ΟΑΕΔ, συντελούν περισσότερο στην απομάκρυνση των ΑΜΕΑ από τον ιδιωτικό τομέα .

στ) Οι ακατάλληλες συνθήκες εργασίας

Ακόμη και όταν τα ΑΜΕΑ αποφασίσουν να δουλέψουν στην ελεύθερη αγορά, οι δυσκολίες δεν τελειώνουν . Σε πολλές περιπτώσεις τα ΑΜΕΑ έχουν να αντιμετωπίσουν εργοδότες με στυλ νεόφερτου αλβανικού συνδρόμου_δυσχεραίνοντας την ούτως ή άλλως δύσκολη κατάσταση .

Αλλά το πιο μεγάλο πρόβλημα φαίνεται να είναι η ελλιπής μέχρι μηδαμινή προσβασιμότητα στους χώρους απασχόλησης (σύμφωνα και με σοβαρές μελέτες που έχουν γίνει σε χώρους της ελληνικής επικράτειας) άρα εκ των πραγμάτων καταδικαστική και αποκλειστική, γεγονός που μας καθιστά «διαφορετικούς», σε σχέση με τους ανάπηρους του βορρά .

III. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΑΜΕΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαπιστώνοντας ότι η ανεργία, η φτώχεια και οι άλλες μορφές αποστέρησης κοινωνικών αγαθών οι οποίες επηρεάζονται από τον κοινωνικό αποκλεισμό έχουν διαρθρωτικό χαρακτήρα και δεν θα εκλείψουν χωρίς ενεργή παρέμβαση, αναπτύσσει συγκεκριμένη πολιτική για την αντιμετώπιση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων .

Το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο είναι το κυριότερο μέσο ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής, που αποβλέπει στην προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης, της απασχόλησης και εν γένει στην καταπολέμηση της ανεργίας . Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι περιλαμβάνουν τα εξής :

α) Προώθηση επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού .

β) Πρόσληψη θέσεων διαρκούς και προσωρινής απασχόλησης και δημιουργία δραστηριοτήτων ανεξάρτητων εργαζομένων .

γ) Εκσυγχρονισμός παραγωγικού μηχανισμού καινοτομικού χαρακτήρα .

Το ΕΚΤ συμμετέχει στη χρηματοδότηση δράσεων που αφορούν ενέργειες επαγγελματικής βασικής ή υψηλής εξειδίκευσης – κατάρτισης . Καλύπτει το 55% – 75% του συνόλου των δαπανών επιχειρησιακών προγραμμάτων . Μέσα σ'αυτά περιλαμβάνεται και η κατηγορία των ανέργων ΑΜΕΑ .

Πιο συγκεκριμένα επιχειρησιακά προγράμματα που αφορούν την ένταξη των ΑΜΕΑ στην παραγωγική διαδικασία, τοποθετούνται χρονολογικά ως εξής :

- HELIOS (1984-1988) Πρώτο Πρόγραμμα Δράσης
- HELIOS I (1988-1993) Δεύτερο Πρόγραμμα Δράσης
- HELIOS II (1993-1996) Τρίτο Πρόγραμμα Δράσης
- HORIZON (1990-1994) Πρώτη Φάση

- HORIZON (1994-2000) Δεύτερη Φάση (Αποτελεί άξονα της κοινοτικής πρωτοβουλίας ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ)
- ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (1996-2001)
- EQUAL (2001- 2006)

Όλα αυτά τα προγράμματα διακρίνονται από συνέχεια και αλληλουχία, απόρροια του σταθερού σκοπού για τον οποίο δημιουργήθηκαν να εξυπηρετούν . Η διαφοροποίηση τους δεν έγκειται στην αντικατάσταση του σκοπού, αλλά στην περαιτέρω προσέγγιση του ιδίου σκοπού, σε σχέση με το προηγούμενο πρόγραμμα .

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ HANDYNET

Το HANDYNET είναι ευρωπαϊκό πολύγλωσσο σύστημα πληροφοριών με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή με προορισμό την παροχή χρήσιμων πληροφοριών στα ΑΜΕΑ για την ικανοποίηση των αναγκών τους .

Το σύστημα αποτελεί ευρωπαϊκό πρότυπο και είναι μοναδικό στον κόσμο, λόγω των εννέα γλωσσών που χρησιμοποιούνται . Εξελίχθηκε προοδευτικά και άρχισε να λειτουργεί το 1990 χάρη στην συνεργασία εμπειρογνομόνων από όλες τις χώρες .

Σκοπός του είναι να καλύψει τους παρακάτω τομείς :

- Τεχνικά βοηθήματα για άτομα με μειωμένη όραση, κινητικότητα, επικοινωνία καθώς και εκπαιδευτικά λογισμικά
- Επαγγελματική κατάρτιση και απασχόληση .
- Προσπελασιμότητα και μεταφορά .
- Αθλητισμός, αναψυχή, τουρισμός, δημιουργικότητα .

Το σύστημα περιλαμβάνει τρεις τύπους λειτουργίας :

α) τράπεζα δεδομένων β) ηλεκτρονικό ταχυδρομείο γ) ηλεκτρονική εφημερίδα . Το σύστημα HANDYNET, καινοτόμο και πρόδρομος των ευρωπαϊκών δικτύων και της πολυγλωσσίας, έχει σημαντικές κοινωνικές, οικονομικές και επιστημονικές συνέπειες .

Στο κοινωνικό επίπεδο, επιτρέπει στα ΑΜΕΑ να επιλέγουν στη γλώσσα τους, το καταλληλότερο και οικονομικότερο τεχνικό βοήθημα συγκρίνοντας τα διάφορα προϊόντα που υπάρχουν στην

αγορά . Επιπλέον βοηθάει τους αρμόδιους σε θέματα ΑΜΕΑ να βρίσκουν στο σύστημα τις πληροφορίες που τους επιτρέπουν να διαμορφώνουν καλύτερα την πολιτική τους .

Στο οικονομικό επίπεδο, οι διαθέσιμες πληροφορίες του συστήματος συμβάλλουν στο άνοιγμα και τη διαφάνεια της αγοράς . Καταργούνται τα εμπόδια μεταξύ των κρατών μελών, βελτιώνεται η ποιότητα, μειώνεται το κόστος .

Τέλος στον επιστημονικό τομέα η συγκρισιμότητα των προϊόντων και οι ιδιομορφίες τους υποβοηθούν στις πρωτοβουλίες έρευνας που καταλήγουν στην προώθηση της χρησιμοποίησης των νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση των μέσων τεχνικής υποστήριξης .

HELIOS I

Το πρόγραμμα HELIOS-Handicapped People in the European Community Living Independently in the Open Society - θεσπίστηκε με απόφαση του συμβουλίου της ΕΟΚ τον Απρίλιο 1984 . Αποσκοπούσε στην προώθηση της ενσωμάτωσης όλων των ΑΜΕΑ (δηλ. άτομα με σωματικά, ψυχιατρικά, νοητικά, μαθησιακά προβλήματα κ.α) στην κοινωνία που ζουν, τόσο στον τομέα του σχολείου, όσο στην εργασία και στον κοινωνικό τομέα .

Για να υλοποιηθούν αυτοί οι στόχοι, προωθήθηκε η συζήτηση και η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ επαγγελματιών σ όλες τις χώρες μέλη της ΕΟΚ (αφορά την δεκαετία του 1980), με στόχο την διαμόρφωση μιας ενιαίας πολιτικής σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας σε σχέση με την ενσωμάτωση των ΑΜΕΑ . Στόχος ήταν επίσης να φτάσουν οι 12 χώρες σε μια σύγκλιση και συντονισμό των δραστηριοτήτων και υπηρεσιών που προσφέρουν για τα άτομα αυτά . Οι στόχοι αυτοί πλησιάζονταν μέσω των επισκέψεων στις άλλες χώρες της Κοινότητας και των συζητήσεων μεταξύ επαγγελματιών παρόμοιων κλάδων αλλά και των ίδιων των εκπροσώπων των ΑΜΕΑ.

Για λόγους μεθοδολογίας χωρίστηκε το HELIOS σε ένα δίκτυο 50 κέντρων επαναπροσαρμογής και σε τρία δίκτυα (networks) για την ενσωμάτωση των ΑΜΕΑ : για την σχολική, οικονομική και κοινωνική ένταξη . Τα δίκτυα αυτά φυσικά δεν ήταν άσχετα μεταξύ τους, απλώς το κάθε δίκτυο είχε διαφορετικό κύριο αντικείμενο . Στο κάθε δίκτυο

συμμετείχαν δύο έως τρία τοπικά προγράμματα από κάθε κράτος μέλος . Συνολικά υπήρχαν 21 τοπικά προγράμματα στο δίκτυο της Σχολικής ένταξης, και στα δίκτυα Οικονομικής και Κοινωνικής ένταξης συμμετείχαν 27 και 32 τοπικά προγράμματα αντίστοιχα . Η ομάδα ειδικών HELIOS στις Βρυξέλλες συντόνιζε τις δραστηριότητες των τοπικών προγραμμάτων στο κάθε δίκτυο .

HELIOS II

Το πρόγραμμα HELIOS II (1993-1996) είναι ένα κοινοτικό πρόγραμμα δράσης που αφορά τη συνδρομή στα ΑΜΕΑ και αποσκοπεί στην προώθηση των ίσων ευκαιριών καθώς και στην κοινωνική ένταξη αυτών των ατόμων . Αποτελεί την βελτιωμένη εκδοχή του HELIOS I . Η δράση του συνίσταται στην προώθηση σειράς δραστηριοτήτων, όπως δράσεις πληροφόρησης και ανταλλαγής εμπειριών που αφορούν την λειτουργική επανένταξη, την πρόληψη, την μορφωτική ένταξη, την επαγγελματική εκπαίδευση και την επαγγελματική, οικονομική και κοινωνική ένταξη καθώς και την ανεξάρτητη-αυτόνομη διαβίωση .

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ΑΜΕΑ και τις οργανώσεις τους, στους ΟΤΑ και τους κοινωνικούς εταίρους, ενώ μπορεί επίσης να παράσχει οικονομική συνδρομή σε μη κυβερνητικές οργανώσεις για δραστηριότητες με πανευρωπαϊκή διάσταση και θα μπορούσε επίσης να παράσχει υποστήριξη για ενημερωτικές συναντήσεις σε εθνικό επίπεδο .

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Β' Κοινοτικού πλαισίου στήριξης « Καταπολέμηση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας » θεσμοθετήθηκε μια δέσμη μέτρων για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες πληθυσμού .

Οι βραχυπρόθεσμοι και μεσοπρόθεσμοι στόχοι του παραπάνω επιχειρησιακού προγράμματος είναι οι εξής :

- ✓ Η καταπολέμηση των αντικειμενικών και υποκειμενικών συνθηκών, αιτιών και μηχανισμών που οδηγούν στον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας .
- ✓ Η ανάπτυξη δεξιοτήτων, ικανοτήτων και επαγγελματικών προσόντων των ατόμων που ανήκουν στις ομάδες στόχου του επιχειρησιακού προγράμματος και η διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην αγορά εργασίας .
- ✓ Η κοινωνική και ψυχολογική στήριξη και ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και των ατόμων που ανήκουν σε αυτές, προκειμένου να υπερβούν κάθε είδους κοινωνικές αναστολές και κάθε μορφής αντικειμενικούς φραγμούς που εμποδίζουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας .
- ✓ Η καταπολέμηση των διακρίσεων, των αρνητικών κοινωνικών στερεοτύπων και του κοινωνικού στιγματισμού.
- ✓ Η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής .
- ✓ Η δημιουργία και η ανάπτυξη νέων θέσεων απασχόλησης .
- ✓ Η μεταφορά εμπειριών και τεχνογνωσίας μεταξύ φορέων σε εθνικό ή διακρατικό επίπεδο .
- ✓ Η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας, η ενεργοποίηση των μέχρι σήμερα οικονομικά αδρανών πληθυσμιακών ομάδων και η αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού .
- ✓ Η βελτίωση των υπαρχουσών δομών στήριξης των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και η ανάπτυξη νέων .

Οι παραπάνω στόχοι θα επιτευχθούν με μια σειρά μέτρων, τα οποία έχουν πολυδιάστατο χαρακτήρα, αποτελούν ολοκληρωμένες παρεμβάσεις, υλοποιούνται μέσω εταιρικών σχέσεων μεταξύ φορέων σε εθνικό ή και σε διακρατικό επίπεδο με άλλους ομόλογους φορείς κρατών-μελών της ΕΕ και αφορούν ενέργειες :

- Προκατάρτισης
- Κατάρτισης
- Προώθησης στην απασχόληση
- Επιδότησης της απασχόληση

- Συνοδευτικών – υποστηρικτικών υπηρεσιών παροχής κοινωνικής – ψυχολογικής ενθάρρυνσης και στήριξης οι οποίες πλαισιώνουν όλες τις άλλες ενέργειες .

Κάποιες από αυτές τις ενέργειες (προκατάρτιση, κατάρτιση) έχουν ήδη υλοποιηθεί ή υλοποιούνται από τα πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) και Κέντρα Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΚΕ.Σ.Υ.Υ.) .

HORIZON

Ο άξονας HORIZON ανήκει στην κοινοτική πρωτοβουλία ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ . Σε αντίθεση με το HELIOS, το HORIZON «εξειδικεύεται» μόνο στο πεδίο της επαγγελματικής αποκατάστασης των ΑΜΕΑ . Για την περίοδο 1990-1994 το ποσό για το HORIZON κυμαίνονταν στο ποσό των 180 εκ ECU, ενώ για την περίοδο 1994-2000 το συνολικό ποσό που διατέθηκε για το HORIZON εκτιμάται γύρω στα 950 εκ ECU εκ των οποίων η ΕΕ παρείχε το λιγότερο 500 εκ ECU . Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 1990 λειτουργώντας μέσα στο πλαίσιο σύγκλισης των πολιτικών απασχόλησης .

Στην πρώτη φάση του προγράμματος (1990-1994) συγκροτήθηκε μεικτή επιτροπή με εκπροσώπους από τα κράτη-μέλη ΕΕ, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών σε κοινοτικό επίπεδο, οι οποίες θα έχουν σαν αντικείμενο την μεταφορά τεχνογνωσίας και την επεξεργασία προτάσεων-προγραμμάτων . Φορείς του ευρύτερου εργασιακού τομέα αναλαμβάνουν την πραγματοποίηση αυτών των προγραμμάτων εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις που έθετε η επιτροπή .

Η αρχή για προτάσεις προγραμμάτων έγινε το 1995 και τα μέλη της επιτροπής επέλεξαν 635 project που συμμετείχαν στην πρώτη φάση, τα οποία θα είχαν διάρκεια 2 με 3 χρόνια . Κατά το 1997 μια δεύτερη φάση, από προγράμματα επελέχθηκαν με αποτέλεσμα στο τέλος του προγράμματος το 1999, πάνω από 1200 προγράμματα σε όλη την ένωση να έχουν ανακαλύψει νέα μονοπάτια για να εντάξουν ΑΜΕΑ στην εργασία . Το πρόγραμμα έχει πάρει παράταση μέχρι το 2000 λόγω κωλυσιεργίας εκ μέρους των φορέων στο να υλοποιήσουν το λειτουργικό τους πρόγραμμα στον προκαθορισμένο χρόνο.

Στόχος του HORIZON είναι η ενίσχυση της θέσης των ΑΜΕΑ, η βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης τους στην αγορά εργασίας, η προώθηση σταθερών προοπτικών απασχόλησης τους . Αυτό επιτυγχάνεται μέσω :

- Της εργασίας πάνω στο αντικείμενο εκπαίδευσης τους, με ενημέρωση και μέτρα στήριξης
- Της βελτίωσης επιπέδου των υπηρεσιών βασισμένη στις ανεξάρτητες ανάγκες των ΑΜΕΑ και ενδυνάμωση συνεργασίας επαγγελματικών-πρωταγωνιστών στο χώρο της εργασίας των ΑΜΕΑ
- Της αλλαγής στάσης μεταξύ εργοδοτών, συνδικάτων και άλλους τοπικούς φορείς, επιδιώκοντας περισσότερο ολοκρατικές προσεγγίσεις
- Στην ανάμειξη ΑΜΕΑ ως πρωταγωνιστών στην δικιά τους πρόοδο μπροστά στην ελεύθερη εργασία

Το HORIZON παρέχει χρηματοδότηση σε projects που εξερευνούν νέες μεθόδους προσέγγισης των παραπάνω σκοπών . Το περιεχόμενο αυτών των προγραμμάτων ενισχύεται καθώς τοποθετούνται σε γκρουπ με διεθνικές συνεργασίες, μαθαίνοντας έτσι από τους άλλους και ανταλλάσσοντας ιδέες, ενισχύοντας την καινοτομία . Προτεραιότητα δίνεται σε εμπειρικά προγράμματα που βρίσκονται υπό τα παρακάτω βασικά μέτρα :

- Ανάπτυξη νέων συστημάτων εκπαίδευσης, συμβουλευτικής και εργασίας συμπεριλαμβανομένη και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στο χώρο εργασίας
- Εκπαίδευση με την κατάλληλη οδήγηση, θέσεις εργασίας και προγράμματα στήριξης
- Καλύτερη ενημέρωση μεταξύ των εργοδοτών αλλά και των ίδιων των ΑΜΕΑ .

EQUAL

Το EQUAL θα αποτελέσει την συνέχεια του προγράμματος HORIZON . Το πρόγραμμα ψηφίστηκε στην ΕΕ τον Μάρτιο του 2000 Η διάρκειά του είναι από το 2001, πιθανότατα έως και το 2006 .

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ HELIOS ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ

Στο α' πρόγραμμα δράσης της ΕΟΚ υπέρ των ΑΜΕΑ συμμετείχε το παράρτημα Πατρών του ΕΙΑΑ . Αποφασίστηκε η συμμετοχή στο δίκτυο οικονομικής ένταξης HELIOS τοπικού προγράμματος στην Πάτρα . Στο τοπικό πρόγραμμα συμμετείχαν όλοι οι φορείς που ασχολούνται με την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση ΑΜΕΑ στο Ν.Αχαΐας . Έτσι συμμετείχαν με μια εκπρόσωπό τους στην ομάδα εργασίας του τοπικού προγράμματος η Νομαρχία, ο ΟΑΕΔ, το ΚΨΥ, το ΕΙΑΑ, και το ίδρυμα Μέρμνας .

Στόχος του τοπικού προγράμματος ήταν ο συντονισμός και η βελτίωση όλων των ενεργειών που γίνονται στο Ν.Αχαΐας σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και αποκατάσταση των ΑΜΕΑ . Στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS δεν χρηματοδοτούνται οι δραστηριότητες των τοπικών προγραμμάτων από την ΕΟΚ . Οι ενέργειες των εκπροσώπων των τοπικών προγραμμάτων ήταν έτσι εξαρτημένες από τη χρηματική και ηθική υποστήριξη των φορέων που συμμετείχαν σε αυτό . Η έλλειψη χρημάτων ήταν ένα σοβαρό πρόβλημα για τα τοπικά προγράμματα . Τα μέλη της επιτροπής του τοπικού προγράμματος Αχαΐας είχαν πολλές φορές αναγκαστεί να πληρώσουν οι ίδιοι για δραστηριότητες του προγράμματος . Αρκετές ιδέες και προτάσεις της επιτροπής για την προώθηση των στόχων δεν μπορούσαν να υλοποιηθούν γι' αυτό το λόγο .

Ένας αληθινός συντονισμός μεταξύ των ιδρυμάτων στο νομό φυσικά ήταν αδύνατο να επιτευχθεί υπό τις παρούσες γραφειοκρατικές συνθήκες, αφού ασχολούνται με την επαγγελματική κατάρτιση των ΑΜΕΑ σ' ένα νομό 4 διαφορετικοί φορείς με διαφορετικά νομικά καταστατικά που υπάγονται σε δύο Υπουργεία (Υγείας και Εργασίας) . Στα τρία χρόνια που λειτουργούσε ουσιαστικά η επιτροπή του τοπικού προγράμματος (1989-1991) επιτεύχθηκε μια συνεργασία έστω σε επιμέρους θέματα μεταξύ των πλαισίων των διαφόρων

φορέων και των πλαισίων με το ειδικό γραφείο του ΟΑΕΔ για ΑΜΕΑ στη Πάτρα . Επίσης το τοπικό πρόγραμμα επωφελήθηκε από τα

μοναδικά κονδύλια που δίνονταν κάθε χρόνο από την ΕΟΚ : 4000 ECU ετησίως για εκπαιδευτικά ταξίδια σε άλλες χώρες της κοινότητας .

Τέλος, το τοπικό πρόγραμμα του Ν.Αχαΐας τιμήθηκε από την ΕΟΚ για την διοργάνωση του τελικού συνεδρίου του δικτύου οικονομικής ενσωμάτωσης του προγράμματος HELIOS που πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα τέλος Νοέμβρη 1991 .

Συγκρίνοντας τον πληθυσμό με ειδικές ανάγκες που εκπαιδεύτηκε στα πλαίσια της Πάτρας το σχολικό έτος 1989-1990 με αυτόν που εκπαιδεύτηκε το σχολικό έτος 1991-1992 διαπιστώνουμε τα εξής φαινόμενα (Πίνακας 1) :

1. Στις σχολές του ΟΑΕΔ αντί να αυξηθεί ο αριθμός των ΑΜΕΑ μειώθηκε . Το φαινόμενο αυτό θα πρέπει να ερμηνευτεί σε σχέση με την εξέλιξη της τοπικής αγοράς εργασίας .
2. Ο αριθμός των γυναικών που καταρτίζονται είναι πολύ χαμηλός σε όλα τα πλαίσια σε σχέση με τους άντρες . Παρατηρείται μια μικρή βελτίωση στην αναλογία, η οποία παραμένει σαφώς εις βάρος των γυναικών .
3. Διαπιστώνεται μια τάση προς τους μικτούς πληθυσμούς στα εργαστήρια σε ότι αφορά τις αναπηρίες των εκπαιδευομένων .
4. Τα εργαστήρια στα διάφορα πλαίσια αλληλοκαλύπτονται και μάλιστα σε πολύ παραδοσιακά επαγγέλματα (πλεκτική, κεραμική/ζωγραφική, ραπτική, υφαντική) χωρίς προσαρμογή στην αγορά εργασίας .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πλαίσια επαγγελματικής κατάρτισης ατόμων με ειδικές ανάγκες στο Νομό Αχαΐας

ΦΟΡΕΑΣ/ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΗΚΑΝ	
	1989-90	1992
ΟΑΕΔ: Σχολές μαθητείας: Κομμωτική, Ηλεκτροτεχνίτες, Τεχνικοί αμαξωμάτων, Μηχανικοί Αυτ/των Ταχύρυθμη εκπαίδευση: Γαζώτριες	3 (2 νοητ. Καθυστ.) 1 γυν. Ψυχот. Γαζώτρια 1 άνδρ. Μεσογ. Αναιμία (μηχανοτεχνίτης)	1 άνδρ. Μεσογ. Αναιμία (ηλεκτρολόγος)
ΚΨΥ: Εργαστήρια Ξυλουργικής, Υφαντικής, Ραπτικής, Πλεκτικής, Ζωγραφικής, Γραμματειακό τμήμα	4 γυν., 24 άνδρ. Ψυχιατρ. διαταραχές	14 γυν., 21 άνδρ. 31 ψυχώσεις 2 διαταρ. συμπ. 2 νευρ. με ελαφριά καθυστέρηση
ΕΙΑΑ: Εργαστήρια οδοντοτεχνικής, Πλεκτικής, Ραπτικής	6 γυν., 16 άνδρ. Σωματικές αναπηρίες Και βαρήκοοι	7 γυν., 11 άνδρ. 10 κινητ. Ανάπηροι 3 νοητ. Καθυστέρηση 2 επιληψία 3 διάφορα: διατ. Συμπερ. Κώφωση, διαβήτη
ΜΕΡΙΜΝΑ: Εργαστήρια: Κηπουρικής, Ξυλουργικής- Ξυλογλυπτικής, Αγγειοπλαστικό καλλιτεχνικό, Αγγειοπλαστικό παραγωγής, Ραπτική, Υφαντική, (παραδο- σιακό+καλλιτεχνικό). Από το 1992 λειτουρ- γούν και 2 προεπαγ- γγελματικά τμήματα για τα παιδιά που από- φοιτούν στα 12 χρ. από το ειδικό σχολείο	14 γυν., 24 άνδρ. με νοητική καθυστέρηση	15 γυν., 25 άνδρ. 35 νοητ. Καθυστέρηση 4 μαθησιακές δυσκολίες με συναισθ. Διαταραχές 1 διατ. συμπεριφοράς

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ

Από το 1989 μέχρι και το Δεκέμβρη του 1991 γράφτηκαν στα μητρώα ανέργων ΑΜΕΑ του ΟΑΕΔ 300 άτομα και τοποθετήθηκαν 100 άτομα (τα στοιχεία φαίνονται αναλυτικά στους Πίνακες 2 και 3) . Στο διάστημα αυτό κατά μέσο όρο τοποθετήθηκαν 11 άτομα το τετράμηνο ενώ γράφτηκαν στα μητρώα 45, από αυτά 15 γυναίκες .

Από τον Ιανουάριο του 1992 έως και τον Απρίλιο τοποθετήθηκαν 6 άτομα μόνο, από αυτά δύο γυναίκες . Αυτό οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους :

α) Το μεγάλο ποσοστό της ανεργίας που πλήττει την περιοχή Αχαΐας μετά το κλείσιμο μεγάλων αλλά και μικρότερων επιχειρήσεων.

β) Ανέβηκε το ποσό των επιχορηγήσεων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τα μη ανάπηρα άτομα . Η επιχορήγηση του εργοδότη για τα μη ανάπηρα άτομα είναι 2500 δρχ ημερησίως ενώ για τα ΑΜΕΑ 2600 δρχ . Έτσι ο εργοδότης δεν έχει σοβαρό οικονομικό κίνητρο για να προτιμήσει το άτομο που έχει πρόβλημα .

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ Χρονική περίοδος 1989-91

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατανομή ανδρών και γυναικών

	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΤΟΠΟΘΕΤΗΘΕΝΤΕΣ
ΑΝΔΡΕΣ	67,8%	75%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	32,4%	25%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Κατανομή κατά αναπηρία

	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ *	ΤΟΠΟΘΕΤΗΘΕΝΤΕΣ **
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ	21,3%	5%
ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ	20%	9%
ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	58,7%	86%

* Σύνολο εγγεγραμμένων : 300 (203 άνδρες, 97 γυναίκες)

** Σύνολο τοποθετηθέντων : 100 (75 άνδρες, 25 γυναίκες)

Απολυθέντες : 19

Οικειοθελώς αποχωρήσαντες : 7

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Όπως φαίνεται από το πρώτο πίνακα, από τον Ιανουάριο 1992 καταρτίζονται στους ειδικούς χώρους κατάρτισης 93 άτομα και ένα άτομο στον τομέα μαθητείας του ΟΑΕΔ στην ειδικότητα του ηλεκτροτεχνίτη εγκαταστάσεων το ότι καταρτίστηκε 1 μόνο άτομο με αναπηρία τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή στον ΟΑΕΔ οφείλεται στο ότι δεν παρουσιάστηκαν άτομα που να επιθυμούν να καταρτιστούν στον τομέα μαθητείας .

Τα ΑΜΕΑ με απολυτήριο Γυμνασίου το οποίο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη φοίτηση στις σχολές μαθητείας είναι ελάχιστα . Επίσης έχει διαπιστωθεί ότι τα ΑΜΕΑ αποφεύγουν την κατάρτιση στο τομέα μαθητείας του ΟΑΕΔ γιατί έχει αρκετές απαιτήσεις . Αντίθετα υπήρξαν άτομα που επιθυμούσαν να καταρτιστούν στο τομέα ταχύρυθμης κατάρτισης, αλλά δεν είναι δυνατό να παραπεμφθούν διότι η ταχύρυθμη κατάρτιση του ΟΑΕΔ τα δύο τελευταία χρόνια ασχολείται μόνο με την επανακατάρτιση των απολυομένων από τις προβληματικές επιχειρήσεις .

IV. ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΜΕΑ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΛΑΤΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Κάθε οργάνωση που προσφέρει επαγγελματική κατάρτιση έχει μια ταυτότητα (διατυπωμένη με τη μορφή καταστατικού) που περιορίζει τον αριθμό και το είδος των πελατών που μπορεί να εξυπηρετήσει και σαν τέτοια την διαφοροποιεί από τις άλλες .

Καταρχήν κάθε κέντρο απευθύνεται σε μια ομάδα αναπήρων που έχουν κοινό το είδος αναπηρίας ή βρίσκονται στο ίδιο στάδιο εκπαίδευσης . Επίσης κάθε κέντρο μπορεί να εξυπηρετήσει ένα συγκεκριμένο αριθμό εκπαιδευομένων . Αυτός μπορεί να κυμαίνεται από 20-100 άτομα, ανάλογα με την οργάνωση του κέντρου .

Ο αριθμός και η κατηγορία μπορεί να επηρεάζεται και από τη φιλοσοφία που διέπει τη βάση οργάνωσης του κέντρου πχ. προσπαθώντας ένα κέντρο να δημιουργήσει με τυπικά κριτήρια συνοχή στις ομάδες που εκπαιδεύονται σε κάποιο πρόγραμμα, επιλέγει άτομα με σχετικά ίδιο δείκτη νοημοσύνης ή παρόμοιες σχολικές γνώσεις ή ίδιας ηλικίας ή φύλου .

Παρ'όλες αυτές τις διαφοροποιήσεις υπάρχουν και ορισμένοι κοινοί παράγοντες που συμβάλλουν στην επιλογή αναπήρων ατόμων προκειμένου να ενταχθούν σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, όπως η ηλικία του ανάπηρου ατόμου, ο βαθμός αναπηρίας του, ο δείκτης νοημοσύνης του, ο τρόπος που ικανοποιεί τις βασικές του ανάγκες, το φύλο του και τέλος την οικονομική κατάσταση του αναπήρου .

Αναφορικά με τον παράγοντα ηλικία, η ίδια η φύση της εκπαίδευσης σε ένα επάγγελμα προϋποθέτει μια ηλικία που να επιτρέπει την εκμάθηση πχ. δεν γίνεται ένα άτομο ηλικίας 8-10 ετών με νοητική καθυστέρηση να εκπαιδευτεί σε επάγγελμα . Ούτε ένα άτομο μεγάλης ηλικίας μπορεί να έχει τις ίδιες δυνατότητες για εκμάθηση και κυρίως για άσκηση του επαγγέλματος, με έναν ανάπηρο νεαρής ηλικίας . Σταθερότητα σ' αυτό το κριτήριο υπάρχει όσο αφορά τη νεαρή ηλικία, αφού τα περισσότερα κέντρα

εξυπηρετούν άτομα άνω των 17-18 ετών . Άλλα κέντρα όμως εκπαιδεύουν και άτομα ηλικίας 30-35 ετών, ενώ άλλα δεν δέχονται εκπαιδευόμενους άνω των 25 ετών .

Σχετικά με τον παράγοντα που αναφέρεται στον βαθμό αναπηρίας, όσο πιο μικρός είναι ο βαθμός της βλάβης που φέρει ο ανάπηρος τόσο αυξάνουν τα όρια απορρόφησης των γνώσεων και της ισάξιας ανταπόκρισης . Όσο πιο βαριά η ανικανότητα, τόσο μειώνονται οι δυνατότητες να αποδώσει ο εκπαιδευόμενος στην εργασία, με τρόπο που να ικανοποιεί τον εργοδότη του .

Το πλέον όμως σημαντικό που αποτελεί κοινό κριτήριο των κέντρων είναι η πολυπλοκότητα, δηλαδή να μην συνοδεύεται η κυρίως βλάβη από άλλες δευτερεύουσες ατέλειες που ίσως δυσχεραίνουν το έργο της εκμάθησης και ανταπόκρισης στους εργασιακούς όρους πχ. να μην υπάρχει επιληψία ή κάποιο ψυχικό πρόβλημα ή και αν υπάρχει, να βρίσκεται σε ύφεση, να ελέγχεται, να επιδέχεται θεραπεία ή να μην συνοδεύεται η τετραπληγία από τυφλότητα ή το αντίστροφο κα. .

Όσο αφορά το δείκτη νοημοσύνης του αναπήρου ατόμου θα πρέπει να μην είναι χαμηλός ούτως ώστε ο εκπαιδευόμενος να μπορεί να κατανοεί και να μάθει τουλάχιστον τις βασικές στοιχειώδεις γνώσεις . Θα πρέπει να έχει την δυνατότητα να αυτοεξυπηρετείται, να μπορεί δηλαδή να ικανοποιεί μόνος του τις βασικές του προσωπικές ανάγκες . Σε καμιά περίπτωση όμως οι οργανώσεις δεν ξεχωρίζουν το είδος των εξυπηρετούμενων από το φύλο τους ή από την οικονομική τους κατάσταση .

Ο μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας των κοινωνικών οργανώσεων αποκλείει την ύπαρξη οικονομικών κριτηρίων επιλογής πελατών . Δυστυχώς υπάρχουν περιορισμοί που επιβάλλονται στον ανάπηρο εξαιτίας της άσχημης οικογενειακής ή προσωπικής του οικονομικής κατάστασης που μπορεί να μην επιτρέπει στον ανάπηρο να ικανοποιήσει πχ. έξοδα μετακίνησης ή μετοίκησής του στην περιοχή του εκπαιδευτικού κέντρου, σε τόπο κοντά στην εργασία του κλπ. .

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ένα από τα βασικά προγράμματα που εφαρμόζουν τα ιδρύματα-φορείς είναι και αυτό της επαγγελματικής αποκατάστασης, το οποίο περιλαμβάνει :

- Διεπιστημονική ομάδα με ειδικό τοποθετητή .
- Έρευνα σε καταλόγους για εξεύρεση κάποιων εργοδοτών που έχουν σχέση με τις ειδικότητες των κέντρων .
- Ενημέρωση των εργοδοτών με αλληλογραφία με τα εργαστήρια και προτάσεις για συνεργασία με τα κέντρα .
- Τηλεφωνικές επικοινωνίες και επισκέψεις σε εργοδότες που ενδιαφέρθηκαν αλλά και σε όσους δεν επικοινωνήσαν μαζί τους .
- Προσπάθειες για κάλυψη θέσεων του δημοσίου από τους εκπαιδευόμενους αλλά και διερεύνηση του ιδιωτικού τομέα.

ΦΟΡΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΜΕΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

Η περαιτέρω ανάπτυξη για ολική εφαρμογή και καλύτερη εκμετάλλευση των επαγγελματικών δυνατοτήτων των αναπήρων στο νομό Αχαΐας, εξαρτάται από τον αποτελεσματικό συντονισμό των τοπικών φορέων .

Ιδιαίτερα δε στο συγκεκριμένο νομό, διαπιστώνεται η ύπαρξη και λειτουργία φορέων, με άρτιο επιστημονικό εξοπλισμό και εξειδικευμένο προσωπικό που παρέχουν κάθε υποστήριξη στα ΑΜΕΑ. Πιο αναλυτικά οι φορείς αυτοί είναι :

- Ο.Α.Ε.Δ.(Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού)
- Ε.Ι.Α.Α. (Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων)
- Κ.Ψ.Υ. (Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής)
- ΜΕΡΙΜΝΑ (Θεραπευτικό Παιδαγωγικό Κέντρο Απροσάρμοστων Παίδων)
- ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΩΝ (Κέντρο Στήριξης Πολιτών με Ειδικές Ανάγκες)

Οι αρμοδιότητες τους δεν είναι συγκεχυμένες . Κάθε φορέας ασχολείται με ξεχωριστό αντικείμενο δραστηριότητας, κάτι που συντελεί στην μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων . Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το Κ.Ψ.Υ. ασχολείται με ΑΜΕΑ που έχουν ψυχολογικά ή ψυχιατρικά προβλήματα, σε αντίθεση με το Ε.Ι.Α.Α. που εξειδικεύεται στην επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ με σωματικές αναπηρίες .

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ Ο.Α.Ε.Δ. ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

Ο Ο.Α.Ε.Δ. στα πλαίσια της πολιτικής του ενθαρρύνει και ενισχύει όλο το εργατικό δυναμικό ανεξάρτητα από το φύλο, ηλικία, φυσική και ψυχική κατάσταση (παροδικό ή μόνιμο πρόβλημα), συντελεί δυναμικά στο σωστό προσανατολισμό κατάρτισης και επαγγελματικής αποκατάστασης των ΑΜΕΑ .

Βασικός άξονας της πολιτικής αυτής είναι η κοινωνική αποπεριθωριοποίηση των αναπήρων που γίνεται πραγματικότητα μέσα από την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία, αφού πρώτα εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για ομαλή και αποδοτική παρακολούθηση της εκπαίδευσης ακόμη και από τους κινητικά ανάπηρους .

Οι αναπηρίες αντιμετωπίζονται με το σωστό προσδιορισμό των επαγγελματών και ειδικοτήτων που ταιριάζουν στα άτομα .Φυσικά είναι αυτονόητο πως χωρίς την κατάλληλη στελέχωση του οργανισμού, δεν θα μπορούσαμε να είχαμε τα αναμενόμενα αποτελέσματα .

Μάλιστα η γενίκευση της εφαρμογής της προεπαγγελματικής εκπαίδευσης σε όλες τις κατηγορίες των αναπήρων υποδηλώνει κατά τον καλύτερο τρόπο την ανεπαρκή γνώση και εκτίμηση των δυνατοτήτων, προβλημάτων και αναγκών των αναπήρων .

Στις περισσότερες πόλεις της Ελλάδος, ο Ο.Α.Ε.Δ. παρέχει επαγγελματική κατάρτιση σε ΑΜΕΑ στις σχολές μαθητείας που διαθέτει . Στα μεγάλα αστικά κέντρα (συμπεριλαμβανομένης και της

Πάτρας) ο Ο.Α.Ε.Δ. έχει κάνει ένα βήμα παραπάνω, δημιουργώντας γραφεία επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης ΑΜΕΑ .

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΑ ΑΜΕΑ

Ο ΟΑΕΔ έχει ξεκινήσει συνεργασία με ιδρύματα που εφαρμόζουν προγράμματα για την καλύτερη αντιμετώπιση της επαγγελματικής κατάρτισης των ΑΜΕΑ . Μέσα σε αυτό το πλαίσιο επιδοτεί το ΕΙΑΑ, το ΚΨΥ και διάφορους άλλους φορείς που προωθούν παρόμοια προγράμματα .

Στις παραπάνω μακίδες ο ΟΑΕΔ δεν εξασφαλίζει μόνο τους οικονομικούς πόρους για την εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης αλλά με την εμπειρία που έχει σε αυτό τον τομέα βοηθά στον τρόπο επάνδρωσης των εργαστηρίων και στον τρόπο εκπαίδευσης των διαφόρων ειδικοτήτων όπως πχ δακτυλογράφοι, γραφίστες, ξυλουργοί κλπ. . Επίσης δίδονται εκπαιδευτικά επιδόματα που μπορούν να φτάσουν μέχρι το κατώτερο ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη .

Παράλληλα συμμετέχει στις επιτροπές που ασχολούνται με θέματα ΑΜΕΑ, συμβάλλοντας θετικά στην υλοποίηση του στόχου που έχει χαράξει η κυβερνητική πολιτική, ενώ παράλληλα παίζει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της ευρωπαϊκής στρατηγικής πολιτικής για τα ΑΜΕΑ .

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ

Μια από τις πιο σημαντικές πηγές εξεύρεσης και δημιουργίας ευκαιριών για απασχόληση σε ΑΜΕΑ είναι και τα γραφεία ειδικών κοινωνικών ομάδων (σημ. τα παραπάνω γραφεία ασχολούνται και με άλλες ευπαθείς κοινωνικές ομάδες εκτός από ΑΜΕΑ . Στην παρούσα εργασία μας ενδιαφέρει μόνο η σχέση των γραφείων με τα ΑΜΕΑ) που συντελούν με ένα ειδικό πρόγραμμα του Ο.Α.Ε.Δ. για την ένταξη των ΑΜΕΑ στην παραγωγική διαδικασία . Στην Πάτρα το γραφείο επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης ΑΜΕΑ του Ο.Α.Ε.Δ.

άρχισε τη λειτουργία του το 1989 (Κορίνθου & Αράτου, τηλ.622-613).

Κύριος στόχος των γραφείων επαγγελματικής κατάρτισης είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των φυσιολογικών μεθόδων εξεύρεσης θέσεων απασχόλησης για τα ΑΜΕΑ, δηλαδή την κατάρτιση, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, τη διασφάλιση της σύνδεσης σε τοπικό επίπεδο της πολιτικής απασχόλησης με άλλες πολιτικές που είναι σημαντικές για την κοινωνική και επαγγελματική ενσωμάτωση τους και τελικά την ενθάρρυνση και προώθηση της στενής συνεργασίας επί τοπικού επιπέδου με τους κοινωνικούς εταίρους για την επίτευξη των σκοπών αυτών .

Τα γραφεία έκαναν την εμφάνιση τους στις αρχές της δεκαετίας του '80 (Αθήνα 1981, Θεσσαλονίκη 1983), στο πλαίσιο της πολιτικής για την επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ . Σιγά-σιγά άρχισαν να ιδρύονται γραφεία και σε άλλα μέρη της Ελλάδος . Σήμερα λειτουργούν 6 τέτοια γραφεία (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ηράκλειο, Βόλος), ενώ στις υπόλοιπες πόλεις υπεύθυνος για τα ΑΜΕΑ είναι ένας αρμόδιος υπάλληλος του εκάστοτε γραφείου εργασίας .

Αρμόδια να συντονίζει τα γραφεία ειδικών κοινωνικών ομάδων είναι η κεντρική διοίκηση της υπηρεσίας ειδικών κοινωνικών ομάδων όπου μέσα σε αυτήν εντάσσεται και η κεντρική υπηρεσία επαγγελματικής αποκατάστασης ΑΜΕΑ . Η κεντρική υπηρεσία επαγγελματικής αποκατάστασης ΑΜΕΑ χωρίζεται σε δύο τμήματα, το τμήμα κοινωνικής ένταξης και το τμήμα κατάρτισης και επιχορηγήσεων . Παράλληλα υπάρχει ένας ανώτερος υπεύθυνος συντονιστής που εποπτεύει τα δύο τμήματα . Πιο κάτω δίνεται η περιγραφή των καθηκόντων των τριών λειτουργών :

Υπεύθυνος- Συντονιστής

- Προΐσταται της υπηρεσίας και είναι υπεύθυνος για την οργάνωση, διοίκηση και εποπτεία, βελτίωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών για τα ΑΜΕΑ στον Ο.Α.Ε.Δ.

- Συντονίζει και καθοδηγεί τις ενέργειες και δραστηριότητες των δύο υπηρεσιών, της κοινωνικής ένταξης και κατάρτισης και των επιχορηγήσεων προς τους εργοδότες .
- Υποβάλλει κατά καιρούς εκθέσεις προς τον διοικητή σχετικά με τα προβλήματα και την πρόοδο της υπηρεσίας που προΐσταται .
- Παρακολουθεί και είναι καλά ενημερωμένος αναφορικά με τις συστάσεις του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, του Συμβουλίου της Ευρώπης, της ΕΕ και όλων των σύγχρονων εξελίξεων στον τομέα αποκατάστασης των ΑΜΕΑ .
- Φροντίζει για την καλλιέργεια στενής συνεργασίας με τις υπηρεσίες απασχόλησης και για την καλύτερη αξιοποίηση των υπηρεσιών αυτών για την αποκατάσταση των ΑΜΕΑ .
- Σε στενή συνεργασία με την διεύθυνση απασχόλησης, φροντίζει για την εκπαίδευση και κατάλληλη ενημέρωση των τοποθετητών πάνω στα ειδικά προβλήματα των ατόμων αυτών.
- Διατηρεί στενές σχέσεις με τους εργοδότες, συνδικάτα και τις οργανώσεις των ΑΜΕΑ .

Υπεύθυνος για το τμήμα κοινωνικής ένταξης των ΑΜΕΑ

- Μεριμνά για τον επαγγελματικό προσανατολισμό, επαγγελματική αποκατάσταση και τοποθέτηση σε κατάλληλη εργασία των ΑΜΕΑ .
- Επιμελείται την κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων προεπαγγελματικής και επαγγελματικής αποκατάστασης και τη στενή παρακολούθηση για τη σωστή εκτέλεση τους .
- Εισηγείται για θέματα που αφορούν τις εργονομικές διευθετήσεις χώρων εργασίας .
- Συμμετέχει σε επιτροπές για τη βελτίωση της ελεύθερης διακίνησης των ΑΜΕΑ και γενικά του περιβάλλοντος εργασίας .

Υπεύθυνος τμήματος κατάρτισης και επιχορηγήσεων

- Μεριμνά για την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων, χαρακτηρισμού φορέων και ειδικών ιδρυμάτων, στα οποία μπορούν να παραπέμπονται από τον Ο.Α.Ε.Δ. τα ΑΜΕΑ για εκπαίδευση .
- Επιμελείται την έκδοση αποφάσεων του διοικητή για την παραπομπή των παραπάνω ατόμων σε ειδικά ιδρύματα για εκπαίδευση .
- Εισηγείται για την έκδοση αποφάσεων επιχορήγησης εργοδοτών που απασχολούν ΑΜΕΑ, τη συμμετοχή στη δαπάνη για τις εργονομικές διευθετήσεις, την καταβολή των εκπαιδευτικών επιδομάτων .
- Διαφωτίζει τους εργοδότες και γενικά το κοινό για τα διάφορα προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ., για την εκπαίδευση των ΑΜΕΑ όπως και των προγραμμάτων επιχορηγήσεων .
- Καλλιεργεί και διατηρεί στενές σχέσεις με τους εργοδότες, συνδικάτα, εκπαιδευτικά ιδρύματα που έχουν σχέση με την εκπαίδευση και κατάρτιση ΑΜΕΑ, Υπουργεία και οργανισμούς, οργανώσεις ΑΜΕΑ, με σκοπό τη βελτίωση και ανάπτυξη των μέσων για την πλήρη ένταξη των ατόμων αυτών στην παραγωγική διαδικασία .

Για την καλύτερη προώθηση των προγραμμάτων απασχόλησης ο Ο.Α.Ε.Δ. ανέπτυξε από το 1999 σε όλες τις υπηρεσίες απασχόλησης γραφεία Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Σ.Υ.Υ.) με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό : κοινωνικούς λειτουργούς, κοινωνιολόγους, ψυχολόγους .

Το έργο των ανωτέρω συμβούλων παροχής Σ.Υ.Υ. είναι :

- Η παροχή συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης στα άτομα .
- Η ενδυνάμωση, ενεργοποίηση και προώθηση των ΑΜΕΑ στην αγορά εργασίας .
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση εργοδοτών-επιχειρήσεων για τα ισχύοντα προγράμματα απασχόλησης του οργανισμού για την πρόσληψη ΑΜΕΑ

- Η υποβοήθηση για την αναπροσαρμογή ατόμων στον εργασιακό χώρο και τη διατήρηση της θέσης εργασίας μετά τη λήξη του προγράμματος .
- Η ενημέρωση των ΑΜΕΑ για τα ισχύοντα προγράμματα επιδότησης ΝΕΕ (Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες) και η παρότρυνση τους για την ανάπτυξη ατομικών ή συνεταιριστικών επιχειρήσεων .
- Η συμβουλευτική στήριξη της οικογένειας των ατόμων, για την επίλυση προβλημάτων που συμβάλλουν στον κοινωνικό αποκλεισμό τους .
- Η συνεργασία με όλους τους κοινωνικούς εταίρους και φορείς της τοπικής κοινωνίας .
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των υλοποιούμενων προγραμμάτων απασχόλησης και της πορείας ένταξης-επανένταξης των ατόμων στην αγορά εργασίας .
- Βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών στους χρήστες των προγραμμάτων του Ο.Α.Ε.Δ. (άτομα, εργοδότες, φορείς κ.λ.π.).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΑΜΕΑ ΣΤΟΝ Ο.Α.Ε.Δ.

Στα γραφεία αυτά απευθύνονται άτομα ηλικίας 15-65 χρόνων που έχουν περιορισμένες δυνατότητες για επαγγελματική απασχόληση από οποιαδήποτε χρόνια σωματική ή πνευματική ή ψυχική πάθηση . Τα άτομα αυτά εγγράφονται στα μητρώα ανέργων αναπήρων και τους δίνεται η κάρτα ανεργίας που πιστοποιεί ότι είναι ΑΜΕΑ . Κρίνεται αναγκαίο πριν την εγγραφή τους να προσκομίσουν κάποια δικαιολογητικά οι ίδιοι προσωπικά ή μέσω εξουσιοδοτημένου προσώπου, τα οποία είναι :

- ✓ Απόφαση πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής με δηλωτικό ποσοστό αναπηρίας 40%-67% .
- ✓ Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86, στην οποία δηλώνεται αν παίρνει επίδομα ή σύνταξη από κάποιο φορέα, αν έχει εργαστεί και σε ποιο τομέα, αν έχει απολυθεί και για ποιο λόγο .
- ✓ Αστυνομική ταυτότητα .

✓ Φωτογραφία .

Αφού γίνει η εγγραφή, συναντά τον κοινωνικό λειτουργό ο οποίος παίρνει το κοινωνικό ιστορικό, διερευνώντας τις δυνατότητες του, τις επαγγελματικές του εμπειρίες, καθώς και τις προσωπικές του φιλοδοξίες .

Αξιολογώντας τις δυνατότητες με τις επιθυμίες του ατόμου, ο κοινωνικός λειτουργός αποφασίζει αν θα τον παραπέμψει για κατάρτιση ή όχι . Εφόσον υπάρχει ειδικός προσανατολιστής στο γραφείο του παρέχεται επαγγελματικός προσανατολισμός αν όχι, τότε ο κοινωνικός λειτουργός τον ενημερώνει για τα ιδρύματα που υπάρχουν ώστε να επιλέξει αυτό που τον ενδιαφέρει .

Ο.Α.Ε.Δ.- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑΜΕΑ

Προγράμματα ΝΘΕ

Ο Ο.Α.Ε.Δ. στηρίζει την απασχόληση των ΑΜΕΑ με την προώθηση προγράμματος επιδότησης εργοδοτών με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους και αυξημένα ποσά επιχορήγησης για την πρόσληψη ΑΜΕΑ ηλικίας 18-65 . Τα προγράμματα ΝΘΕ είναι :

Α. Πλήρους απασχόλησης, τριετούς διάρκειας, με υποχρέωση του εργοδότη να απασχολήσει το άτομο άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση .

Β. Μερικής απασχόλησης, τριετούς διάρκειας, με υποχρέωση του εργοδότη να απασχολήσει το άτομο άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση .

Γ. Ορισμένου χρόνου σύμβασης, διάρκειας τουλάχιστον 5 μηνών.

Ποσό ημερήσιας επιχορήγησης

Το ποσό της ημερήσιας επιχορήγησης (για το έτος 1999-2000) για κάθε προσλαμβανόμενο άτομο ορίζεται :

Για τα προγράμματα πλήρους απασχόλησης και ορισμένου χρόνου σύμβασης στις 7000 δρχ την ημέρα για το πρώτο δωδεκάμηνο απασχόλησης, σε 7500 δρχ την ημέρα για το δεύτερο δωδεκάμηνο απασχόλησης και σε 8500 δρχ την ημέρα για το τρίτο δωδεκάμηνο

απασχόλησης . Για τα προγράμματα μερικής απασχόλησης σε 5500 δρχ την ημέρα και για τους 36 μήνες . Η επιχορήγηση θα υπολογίζεται για κάθε εργάσιμη ημέρα και μέχρι 26 ημέρες κατά ανώτατο όριο, για κάθε μήνα .

Περίοδος προκατάρτισης και προσαρμογής

Για όλα τα προγράμματα το πρώτο τρίμηνο από την πρόσληψη του ατόμου θεωρείται περίοδος προκατάρτισης και προσαρμογής . Εάν το άτομο παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες προσαρμογής, είναι δυνατόν η περίοδος προκατάρτισης και προσαρμογής να επιμηκυνθεί και μέχρι 5 μήνες, κατά τη κρίση του αρμόδιου υπάλληλου της υπηρεσίας του ΟΑΕΔ .

Η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της προκατάρτισης και προσαρμογής του ατόμου επιχορηγείται με το ποσό των 300.000 δρχ., ανεξάρτητα της χρονικής διάρκειας της περιόδου προκατάρτισης και προσαρμογής (3-5) μήνες . Το ποσό αυτό θα καταβάλλεται μετά την υλοποίηση των ενεργειών αυτών, μέσα στο πρώτο δωδεκάμηνο απασχόλησης του ατόμου και μετά από εισηγητική έκθεση του αρμοδίου υπαλλήλου του Ο.Α.Ε.Δ. ότι ο/η εργαζόμενος-η βοηθήθηκε ουσιαστικά και είχε θετική προσαρμογή στον εργασιακό χώρο .

Μετατροπή προγράμματος Β' (Μερικής απασχόλησης)

Εφόσον στη διάρκεια του πρώτου δωδεκάμηνου του προγράμματος Β (μερικής απασχόλησης) το άτομο έχει θετική προσαρμογή στον εργασιακό χώρο, είναι δυνατή η μετατροπή του προγράμματος από μερική σε πλήρη απασχόληση για το υπόλοιπο διάστημα και μέχρι τη λήξη του . Η μετατροπή του προγράμματος θα γίνεται μετά από αίτηση της επιχείρησης και θα εκδίδεται εγκριτική απόφαση εντός 20 ημερών από την αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ που εξέδωσε την αρχική απόφαση υπαγωγής .

Φορείς-επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα

Οι φορείς-επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στα προγράμματα είναι :

- Οι κρατικές ή δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις, όπως η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ κλπ. .
- Τα κοινωφελή ιδρύματα του αστικού κώδικα που περιήλθαν στο Δημόσιο και χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από αυτό .
- Τα κρατικά νομικά πρόσωπα που έχουν χαρακτηριστεί από το νόμο ή τα δικαστήρια ως ΝΠΙΔ, που χρηματοδοτούνται ή επιχορηγούνται από οποιαδήποτε από τα αναφερόμενα νομικά πρόσωπα .
- Δήμοι – Κοινότητες - Δημοτικά ή Κοινοτικά ιδρύματα και νομικά πρόσωπα, καθώς και σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων .
- Όλες γενικά οι τράπεζες, οι πολιτικές οργανώσεις, τα κόμματα και τα πολιτικά και ιδιωτικά γραφεία των βουλευτών .
- Οι επιχειρήσεις που λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο βραδινές ώρες .

Προϋποθέσεις υπαγωγής μιας επιχείρησης στο πρόγραμμα

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υπαγωγή επιχειρήσεων στα προγράμματα αυτά είναι :

- 1) Τα άτομα που θα προσληφθούν να είναι ΑΜΕΑ και να έχουν πιστοποιηθεί ως τέτοια, με ποσοστό αναπηρίας από 50% και πάνω, από υγειονομική επιτροπή της νομαρχίας ή του ΙΚΑ .
- 2) Να έχουν την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα κράτους-μέλους της ΕΕ ή να είναι Έλληνες ομογενείς που απασχολούνται νόμιμα στην Ελλάδα .
- 3) Να μην έχουν απολύσει ΑΜΕΑ κατά τη διάρκεια των τριών μηνών που προηγούνται της ημερομηνίας υποβολής της σχετικής αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ . Η απόλυση άλλου εργαζομένου πλην ΑΜΕΑ δεν δεσμεύει την υπαγωγή της επιχείρησης στο πρόγραμμα .

Δικαιολογητικά υπαγωγής στα προγράμματα

Για να υπαχθεί στα προγράμματα αυτά μια επιχείρηση θα πρέπει να υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ τα εξής δικαιολογητικά :

Α) Αίτηση που θα περιέχει την επωνυμία της επιχείρησης, το αντικείμενο της οικονομικής δραστηριότητας και τον αριθμό των ατόμων που θα προσλάβει σύμφωνα με το πρόγραμμα .

Β) Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 ότι :

- Το τρίμηνο που προηγείται από το μήνα της πρόσληψης του ΑΜΕΑ, δεν απέλυσε άλλα ΑΜΕΑ .
- Κατά τον ενδιάμεσο χρόνο μεταξύ ημερομηνίας αίτησης υπαγωγής στο πρόγραμμα και ημερομηνία έκδοσης της εγκριτικής απόφασης δεν θα απολύσει ΑΜΕΑ .
- Έλαβε γνώση και αποδέχεται τους όρους του προγράμματος αυτού .

Δεσμευτικές περιπτώσεις μη υπαγωγής στα προγράμματα

α) Δεν επιχορηγούνται εργοδότες για εργαζόμενους, οι οποίοι είναι σύζυγοί τους ή συνδέονται με πρώτου βαθμού συγγένεια (εξ αίματος ή εξ αγχιστείας) .

β) ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ και ΕΠΕ για τους ομόρρυθμους εταίρους στις ΟΕ και ΕΕ, για τα μέλη του ΔΣ στις ΑΕ και για τους διαχειριστές που έχουν εταιρική μερίδα στις ΕΠΕ .

γ) Οι σύζυγοι και οι συγγενείς πρώτου βαθμού (εξ αίματος ή εξ αγχιστείας) των ομόρρυθμων εταίρων στις ΟΕ και ΕΕ, των μελών του ΔΣ στις Α.Ε. και των διαχειριστών που έχουν εταιρική μερίδα στις ΕΠΕ .

δ) Δεν είναι δυνατόν να επιχορηγηθούν επιχειρήσεις για τα ίδια άτομα για τα οποία είχαν υπαχθεί σε πρόγραμμα επιχορήγησης ΝΘΕ ΑΜΕΑ κατά τα έτη 1996 και 1997 . Εξαιρούνται και δύνανται να υπαχθούν στα παραπάνω προγράμματα επιχειρήσεις για τα ίδια άτομα, για τα οποία επιχορηγήθηκαν κατά τα έτη 1996, 1997 και 1998 εφόσον :

- Πρόκειται για ένταξη στο πρόγραμμα Γ' (ορισμένου χρόνου σύμβασης) .
- Πρόκειται για άτομα, τα οποία βρίσκονται στο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης ή είναι πάνω από 45 ετών .
- Πρόκειται για άτομα με ψυχιατρικά προβλήματα ή νοητική υστέρηση, κώφωση, παραπληγία, τετραπληγία, κλπ .

Ο.Α.Ε.Δ.- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΝΕΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΓΙΑ ΑΜΕΑ

Ποσά επιχορήγησης ΝΕΕ

Από το 1995, ο Ο.Α.Ε.Δ. για τη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας και για την ανάπτυξη του μεγίστου των δυνατοτήτων του ατόμου, με βάση τις εξατομικευμένες ανάγκες, δεξιότητες και προτιμήσεις του, στηρίζει την αυτοαπασχόληση με το πρόγραμμα επιχορήγησης ΝΕΕ ΑΜΕΑ . Τα προγράμματα από το ΝΕΕ είναι διετή . Ειδικότερα :

Το πρώτο χρόνο ο ΝΕΕ λαμβάνει το βασικό ποσό επιχορήγησης των 2.500.000 δρχ, συν τις τυχόν προσαυξήσεις που δικαιούται, ενώ το δεύτερο χρόνο λαμβάνει το ποσό του 1.800.000 δρχ . Το βασικό ποσό της επιχορήγησης για κάθε ΝΕΕ που εντάσσεται στα προγράμματα αυτά προσαυξάνεται σε :

- α) 500.000 δρχ, αν ο ΝΕΕ έχει αναπηρία άνω των 60% .
- β) 500.000 δρχ, αν ο ΝΕΕ είναι γυναίκα .
- γ) 500.000 δρχ, εάν ο ΝΕΕ κατοικεί σε απομακρυσμένη ορεινή και νησιώτικη περιοχή .
- δ) 500.000 δρχ, εάν ο ΝΕΕ είναι άνω των 40 ετών .

Ο ΝΕΕ μπορεί να κάνει χρήση μέχρι δύο των παραπάνω περιπτώσεων προσαύξησης άσχετα αν συντρέχουν περισσότερες των δύο ανωτέρω προϋποθέσεων . Τον πρώτο χρόνο ο ΝΕΕ, λαμβάνει το ποσό των τυχόν προσαυξήσεων . Η προκαταβολή του 1.500.000 δρχ που δικαιούται να λάβει ο ΝΕΕ, θα χορηγείται μετά την έκδοση της σχετικής εγκριτικής απόφασης υπαγωγής στο πρόγραμμα από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Α.Ε.Δ., ενώ το υπόλοιπο ποσό θα καταβάλλεται σε τρεις ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις .

Επισημαίνεται ότι, για την υπαγωγή στο πρόγραμμα και την καταβολή της προκαταβολής του 1.500.000 δρχ, ο ΝΕΕ δεν ελέγχεται αν διαθέτει ή όχι κεφάλαιο για την ανάπτυξη της επιχείρησης . Όμως για την είσπραξη της πρώτης δόσης, ο ΝΕΕ υποχρεούται να προσκομίσει παραστατικά στοιχεία λειτουργικών και οργανωτικών εξόδων της επιχείρησης (εξοπλισμός, αγορές πρώτων υλών, ενοίκια, ΔΕΗ, ΟΤΕ, κλπ), αντίστοιχα περίπου του ποσού του 1.500.000 δρχ της προκαταβολής . Τον δεύτερο χρόνο, καταβάλλεται στο ΝΕΕ το ποσό του 1.800.000 δρχ σε τέσσερις ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις .

Δημιουργία εταιρικών επιχειρήσεων

Σε περίπτωση που οι ΝΕΕ δημιουργούν εταιρικές επιχειρήσεις με τη μορφή ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, συνεταιρισμών ή αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή κοινοπραξιών, θα μπορούν να υπάγονται στο πρόγραμμα χωρίς αριθμητικό περιορισμό εφόσον :

- α) Προσκομίσουν καταστατικό σύστασης της εταιρείας ή συνεταιρισμών ή κοινοπραξιών .
- β) Απασχολούνται με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στην επιχείρηση .

Επισημαίνεται ότι μπορεί να υπάγεται και να επιχορηγείται από τα προγράμματα επιδότησης ΝΕΕ ΑΜΕΑ, όταν αυτός γίνεται εταίρος άλλης επιχείρησης ανεξάρτητα αν η επιχείρηση είναι νεοϊδρυθείσα ή όχι .

Προϋποθέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα

Απαραίτητες προϋποθέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα είναι :

- α) Ο ΝΕΕ να είναι ΑΜΕΑ και να έχει πιστοποιηθεί ως τέτοιο, με ποσοστό αναπηρίας 50% και πάνω, από υγειονομική επιτροπή της Νομαρχίας ή του ΙΚΑ .
- β) Να μην έχει ενταχθεί και επιχορηγηθεί από το 1996 και ένθεν από αντίστοιχο πρόγραμμα ΝΕΕ του ΟΑΕΔ .
- γ) Η απασχόληση του ΝΕΕ πρέπει να είναι πλήρης και αποκλειστική και να παρעυρίσκεται στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους των αρμοδίων οργάνων του ΟΑΕΔ . Ειδικά για τους ΝΕΕ των οποίων το

αντικείμενο δραστηριότητας της επιχείρησης τους υποχρεώνει σε εξωτερική εργασία, οι έλεγχοι των αρμοδίων οργάνων θα γίνονται μετά από συνεννόηση με τον ΝΕΕ .

δ) Να έχει ο ΝΕΕ την ελληνική υπηκοότητα ή την υπηκοότητα Κράτους μέλους της ΕΕ ή να είναι Έλληνας ομογενής που να απασχολείται νόμιμα στη χώρα και η επιχείρηση να εδρεύει και να λειτουργεί στην Ελλάδα .

ε) Το ατομικό εισόδημα των άγαμων να είναι μικρότερο των 5.000.000.δρχ και των έγγαμων των 8.000.000 δρχ αντίστοιχα .

στ) Η έναρξη του επιτηδεύματος να έχει γίνει από την 01/01/1999 και έπειτα .

ζ) Ο ΝΕΕ επιδοτείται και σε περιπτώσεις που αναπτύσσει την επιχειρηματική του δραστηριότητα σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο της κατοικίας του .

η) Η κατάθεση σχετικής αίτησης με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά να έχει γίνει εντός της καθορισμένης ημερομηνίας .

Δεσμευτικές περιπτώσεις μη υπαγωγής στο πρόγραμμα

Δεν είναι δυνατή η υπαγωγή στα προγράμματα αυτά :

α) Των πλανόδιων επιχειρήσεων (πλασιέ, γυρολόγοι κα) .

β) Όλων των επιχειρήσεων που λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο βραδινές ώρες .

γ) Των ΑΕ .

δ) Των χαρτοπαικτικών λεσχών και μπαρ .

Δικαιολογητικά υπαγωγής στο πρόγραμμα

Για να υπαχθεί στο πρόγραμμα γνώσεων νέος ελεύθερος επαγγελματίας πρέπει να υποβάλλει στον ΟΑΕΔ τα εξής δικαιολογητικά :

α) Έντυπη αίτηση – δήλωση που θα περιέχει τα πλήρη στοιχεία της νέας επιχείρησης και του επαγγελματικού υπεύθυνου, καθώς και επικυρωμένο αντίγραφο της αστυνομικής τους ταυτότητας .

β) Κάρτα ανεργίας ή υπεύθυνη δήλωση στην οποία να φαίνεται ότι ήταν άνεργος πριν την έναρξη της δραστηριότητας της επιχείρησης .

γ) Βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής εφορίας για έναρξη επιτηδεύματος .

δ) Εκκαθαριστικό σημείωμα ή βεβαίωση της αρμόδιας ΔΟΥ για το εισόδημα του οικονομικού έτους χρήσεως από την έναρξη του επιτηδεύματος ή υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είχε υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης, θεωρημένη από την αρμόδια ΔΟΥ .

ε) Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 ότι ο ενδιαφερόμενος αποδέχεται τους όρους του προγράμματος .

στ) Ειδικό έντυπο ερωτηματολόγιο στις υπηρεσίες ειδικών κοινωνικών ομάδων .

ζ) Προκειμένου να επιχορηγηθεί ο ΝΕΕ από το πρόγραμμα ως αγρότης, θα πρέπει να προσκομίσει από την αρμόδια ΔΟΥ πιστοποιητικό έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας ως αγρότης .

ΟΑΕΔ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΜΕΑ

Κατάρτιση προγράμματος εργονομικής διευθέτησης

Ο ΟΑΕΔ καταρτίζει πρόγραμμα επιχορήγησης του εργοδότη που απασχολεί ΑΜΕΑ, μέσω του προγράμματος ΝΘΕ ΑΜΕΑ ή ατόμων που έχουν επιχορηγηθεί με το πρόγραμμα ΝΕΕ, για εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας για 100 άτομα ηλικίας 16-65 ετών .

Για κάθε εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας που κρίνεται απαραίτητη να πραγματοποιηθεί, ο επαγγελματικός σύμβουλος της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ ή ο τοποθετητής της οικείας υπηρεσίας θα συντάσσει έκθεση για τη σκοπιμότητα υλοποίησης της συγκεκριμένης εργονομικής διευθέτησης . Ο ΟΑΕΔ συμμετέχει σε ποσοστό 90% επί του συνολικού ύψους της απαιτούμενης για την εργονομική διευθέτηση δαπάνης και μέχρι του ποσού των 800.000 δρχ κατά περίπτωση .

Υπαγωγή στο πρόγραμμα

Για την υπαγωγή στο πρόγραμμα απαιτούνται :

- Αίτηση του εργοδότη ή ΝΕΕ .
- Αντίγραφο της απόφασης υπαγωγής της επιχείρησης στο πρόγραμμα ΝΘΕ / ΝΕΕ ΑΜΕΑ καθώς και αντίγραφο πρόσληψης του ατόμου αν απαιτείται .
- Έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ για την σκοπιμότητα υλοποίησης της εργονομικής διευθέτησης .

Βάσει των παραπάνω, θα εκδίδεται απόφαση υπαγωγής στο πρόγραμμα η οποία θα κοινοποιείται στον εργοδότη ή στον ΝΕΕ και στην αρμόδια για την πληρωμή υπηρεσία του ΟΑΕΔ .

Δικαιολογητικά πληρωμής

Για την καταβολή από την αρμόδια υπηρεσία του αναλογούντος στον ΟΑΕΔ ποσού του κόστους της εργονομικής διευθέτησης, ο εργοδότης ή ο ΝΕΕ θα υποβάλλει αίτηση και θα προσκομίσει τα σχετικά με τη δαπάνη της εργονομικής διευθέτησης τιμολόγια-αποδείξεις .

Η αρμόδια για την καταβολή της επιχορήγησης υπηρεσία του ΟΑΕΔ μετά τον έλεγχο των απαιτούμενων δικαιολογητικών προβαίνει στη πληρωμή του ποσού που αντιστοιχεί στον ΟΑΕΔ (σε ποσοστό 90% επί του συνολικού ύψους της κάθε δαπάνης) . Σε καμία όμως περίπτωση η αντιστοιχούσα στον ΟΑΕΔ δαπάνη δεν θα υπερβαίνει τις 800.000 δρχ για κάθε εργονομική διευθέτηση .

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ

Το Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων ως ΝΠΙΔΔ εποπτευόμενο από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, έχει σαν σκοπό τη φυσική, κοινωνική και επαγγελματική αναπροσαρμογή και εκπαίδευση ΑΜΕΑ από 15 ετών και άνω καθώς και τη παραπέρα μέριμνα για την αποκατάστασή τους στην αγορά εργασίας . Δέχεται άτομα με :

- Κινητική αναπηρία .
- Ελαφρά νοητική καθυστέρηση .
- Κωφάλαλα άτομα .

Δεν δέχεται άτομα με βαριά νοητικά ή ψυχιατρικά προβλήματα .

Προϋποθέσεις συμμετοχής στα προγράμματα κατάρτισης του ΕΙΑΑ είναι :

- Γνωμάτευση της αναπηρίας
- Πιστοποιητικό σπουδών
- Κάρτα ανεργίας του ΟΑΕΔ

Τα προγράμματα που λειτουργούν είναι τα εξής :

I) Προγράμματα μέσης στάθμης επαγγελματικής εκπαίδευσης με τμήματα σχεδιαστών, ωρολογοποιών, ηλεκτροτεχνιτών, μηχανοτεχνιτών, ηλεκτρονικών, οδοντοτεχνιτών, γραφικών τεχνών . Η φοίτηση είναι τριετής με επιθυμητό σχολικό επίπεδο υποψηφίων το απολυτήριο Γυμνασίου .

II) Προγράμματα ταχύρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ . Η φοίτηση είναι μονοετής ή διετής . Επιθυμητό σχολικό επίπεδο των υποψηφίων, απολυτήριο Δημοτικού . Τα τμήματα που λειτουργούν είναι : κοπτικής ραπτικής, πλεκτικής, αργυροχρυσοχοΐας, ορθοπεδικών εφαρμογών, ανθοδετικής, Η/Υ . Στα παραρτήματα του ΕΙΑΑ στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, λειτουργούν αντίστοιχα Γυμνάσιο, Λύκειο, καθώς και οικοτροφείο . Εφόσον τα άτομα αποφοιτήσουν από τις σχολές του ΕΙΑΑ, επανεγγράφονται στο γραφείο αποκατάστασης ΑΜΕΑ του ΟΑΕΔ, σα να'ναι ειδικευμένοι απ' όπου μπορούν να τοποθετηθούν σε εργασία .

ΕΙΑΑ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

Το ΕΙΑΑ παράρτημα Πάτρας βρίσκεται στη περιοχή Μέσης Αγυιάς στη συμβολή των οδών Τυρταίου 29 και Ιπποδάμου . Το εξειδικευμένο προσωπικό είναι σε θέση να ενημερώνει σε καθημερινή βάση αλλά και να παρέχει κάθε υποστήριξη στα ΑΜΕΑ που το έχουν ανάγκη . Τα τηλέφωνα του ΕΙΑΑ Πάτρας είναι :

- 438435 (Κοινωνική Υπηρεσία)
- 438536 (Προϊστάμενος & FAX)
- 432552 (Σχολές Κατάρτισης)
- 438344 (Φυσιοθεραπευτήριο)

Για την αντιμετώπιση του अपαράδεκτου φαινομένου της δια βίου ανεργίας των ΑΜΕΑ το ΕΙΑΑ παράρτημα Πατρών, μέσα από ενέργειες προκατάρτιση κατάρτισης και συνοδευτικών

υποστηρικτικών υπηρεσιών αλλά και ενέργειες προώθησης στην απασχόληση υλοποιεί προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης αυτών των ατόμων :

α) Στην κοπτική – ραπτική, β) Στην πλεκτική .

α) Εργαστήριο κοπτικής – ραπτικής

Οι καταρτιζόμενοι εκπαιδεύονται στη κοπή και ραφή διαφόρων ενδυμάτων . Επίσης εκπαιδεύονται στο να χρησιμοποιούν και να συντηρούν τις ραπτικές μηχανές . Στους καταρτιζόμενους παρέχεται επίδομα παρακολούθησης .

β) Εργαστήριο πλεκτικής

Οι καταρτιζόμενοι εκπαιδεύονται στην παραγωγή πλεκτών ενδυμάτων με τη χρήση πλεκτικών μηχανών . Επίσης εκπαιδεύονται στο να χειρίζονται και να συντηρούν τις πλεκτομηχανές και γενικά τα μηχανήματα εντός πλεκτηρίου . Στους καταρτιζόμενους παρέχεται επίδομα παρακολούθησης .

Κοινωνική υπηρεσία

Οι κοινωνικοί λειτουργοί του φορέα, με τη πολυετή εμπειρία τους στην αποκατάσταση ΑΜΕΑ, παρέχουν στους καταρτιζόμενους συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες προκειμένου να υποστηρίξουν την κοινωνική τους ένταξη . Οι συνοδευτικές – υποστηρικτικές υπηρεσίες είναι :

- 1) Κοινωνική στήριξη τόσο σε ατομικό όσο και σε οικογενειακό και συλλογικό επίπεδο .
- 2) Αποκατάσταση των σχέσεων με την οικογένεια, όπου έχουν διαταραχθεί .
- 4) Συμβουλευτική για την κοινωνική ένταξη /επανένταξη ΑΜΕΑ .
- 5) Βοήθεια για τα μέλη της οικογένειας, των συμμετεχόντων στα προγράμματα κατάρτισης .
- 6) Ευαισθητοποίηση του κοινού και των εργοδοτών .

7) Πληροφόρηση των ΑΜΕΑ για την νομοθεσία, τις παροχές τα δικαιώματα που τους αφορούν κλπ .

ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ

Το φυσικοθεραπευτήριο λειτουργεί :

Για την φυσική αποκατάσταση, βελτίωση και συντήρηση σε καλή φυσική κατάσταση των ατόμων με κινητικά προβλήματα . Στο φυσικοθεραπευτήριο, που είναι πλήρως εξοπλισμένο, παρέχονται :

Υδροθεραπεία(δινόλουτρα), παραφινόλουτρα, ηλεκτροθεραπεία, (LASER, Υπέρηχοι), ηλεκτρομαλάξεις, έλξεις αυχενικής και οσφυϊκής μοίρας, κινησιοθεραπεία, χειρομαλάξεις, κινησιοθεραπεία μετά χειρομαλάξεων, μηχανοθεραπεία (δίζυγο, στατικά ποδήλατα) .

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΑΜΕΑ, το ΕΙΑΑ συνεργάζεται με διάφορα ταμεία όπως ΟΓΑ, ΤΑΞΙ, ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, ΔΗΜΟΣΙΟ ενώ τα άτομα που δεν μπορούν να μετακινηθούν προς και από το φυσικοθεραπευτήριο μεταφέρονται με τα υπηρεσιακά αυτοκίνητα .

ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Το Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής ιδρύθηκε το 1950 με σκοπό την αποκατάσταση των ατόμων με ψυχικά προβλήματα . Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 9 ΚΨΥ σε όλη την Ελλάδα . Το παράρτημα Πατρών λειτουργεί από το 1984 . Βρίσκεται στην γωνία της οδού Αθανασίου Διάκου 35 & Κουμανιώτη 1 (τηλ.: 335-043, 336-666) . Έχει άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό, που αποτελείται από ένα ψυχίατρο διευθυντή, έναν οικονομικό προϊστάμενο, έναν γιατρό όλων των υπηρεσιών, 2 ψυχολόγους, 2 κοινωνικούς λειτουργούς, 9 τεχνικούς ειδικής αγωγής, 4 γραμματείς, 1 κλητήρα, 1 καθαρίστρια .

Οι δραστηριότητες του Κ.Ψ.Υ παράρτημα Πατρών είναι :

- ✓ Επαγγελματική εκπαίδευση
- ✓ Κοινωνική επανένταξη
- ✓ Συνεργασία με αρμόδιους φορείς για την επαγγελματική αποκατάσταση

- ✓ Συνεργασία με τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων των εκπαιδευόμενων
 - ✓ Θεραπευτικές υποστηρικτικές ομάδες
 - ✓ Ατομικές θεραπευτικές συναντήσεις
 - ✓ Συνεργασία με τους γονείς
 - ✓ Εκθέσεις έργων
 - ✓ Συμμετοχή σε ελληνικό (ΔΑΦΝΗ) και Ευρωπαϊκό (CEEH) σύνδεσμο ανάλογων κέντρων
 - ✓ Ενημερωτικά σεμινάρια
 - ✓ Εκδρομές
 - ✓ Αθλητικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις
- Οι υπηρεσίες μέσω των οποίων επιτυγχάνονται οι δραστηριότητες του κέντρου, είναι :

1. Ιατροπαιδαγωγική

Καλύπτει την νοτιοδυτική Ελλάδα, με κύριους τομείς την διαγνωστική – συμβουλευτική - θεραπευτική αντιμετώπιση και απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 2-18 χρόνων με ποικίλα ψυχικά προβλήματα όπως προβλήματα συμπεριφοράς, μάθησης, νοημοσύνης, σχέσεις γονέων – παιδιού .

2. Συμβουλευτική ενηλίκων

Καλύπτει τη νοτιοδυτική Ελλάδα με κύριους τομείς την διαγνωστική – συμβουλευτική - θεραπευτική αντιμετώπιση και απευθύνεται σε άτομα άνω των 18 χρόνων με τα ανωτέρω προβλήματα που αναφέρθηκαν στην ιατροπαιδαγωγική, καθώς και προβλήματα που αφορούν σχέσεις ζευγαριών .

3. Επαγγελματικής εκπαίδευσης και αποκατάστασης

Καλύπτει τον νομό Αχαΐας με ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας . Απευθύνεται σε άτομα 15-40 ετών . Στόχος η επαγγελματική εκπαίδευση, η κοινωνική επανένταξη και όπου είναι δυνατόν η επαγγελματική αποκατάσταση . Διαθέτει μονάδα γνωσιακών ψυχοθεραπειών . Περιλαμβάνει εργαστήρια κοπτικής, ζωγραφικής, γραμματειακού, ξυλουργικής, πλεκτικής,

υφαντικής σε συνεργασία με άλλους φορείς (ΤΕΙ, ΟΤΑ, Ασφαλιστικά ταμεία) .

Η υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά την επαγγελματική διέξοδο των ατόμων με ψυχιατρικά ή ψυχολογικά προβλήματα είναι δύσκολη. Μολονότι έχουν γίνει κάποια βήματα, ο ΟΑΕΔ δίνει προτεραιότητα σε ανέργους βιομηχανιών, εξαιτίας της φθίνουσας βιομηχανικής δραστηριότητας του νομού Αχαΐας . Το ΚΨΥ παράρτημα Πατρών κάνει συνεχώς προσπάθειες αποκατάστασης των εκπαιδευομένων του. Ήδη έχουν αποκατασταθεί 10 άτομα στον ευρύτερο ιδιωτικό τομέα .

Τέλος, όσον αφορά την συμμετοχή του κέντρου σε ευρωπαϊκά προγράμματα, το ΚΨΥ συμμετείχε σ'αυτά έως το 1994 (HELIOS) . Από το 1994 μέχρι σήμερα το κέντρο λειτουργεί σαν ΚΕΚ κοινωνικού αποκλεισμού από την αγορά εργασίας .

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ «Η ΜΕΡΙΜΝΑ»

Το θεραπευτικό παιδαγωγικό κέντρο «Η ΜΕΡΙΜΝΑ» έχει αρχίσει την λειτουργία του από το 1969 . Βρίσκεται στο Άλσος Γηροκομείου (τηλ.: 272-988, 279-980) . Από το 1978 επιχορηγείται από το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αλλά η λειτουργία του στηρίζεται και από κάποιες δωρεές . Το κέντρο είναι συμβεβλημένο με όλα τα ταμεία . Δέχεται ηλικίες παιδιών από 7 και άνω που έχουν πρόβλημα νοητικής καθυστέρησης . Υπάρχουν συνολικά 35 παιδιά . Το επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό του κέντρου είναι : 1 κοινωνική λειτουργός, 2 ψυχολόγοι, 1 μουσικοθεραπευτής, 1 λογοθεραπευτής, υπεύθυνοι εργαστηρίων, προσωπικό λογιστηρίου καθώς και βοηθητικό προσωπικό . Για την άνετη και γρήγορη εξυπηρέτηση των παιδιών, το κέντρο διαθέτει δυο ιδιόκτητα αυτοκίνητα .

Σκοπός του κέντρου είναι :

- ✓ Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων των παιδιών με ειδικές ανάγκες
- ✓ Απόκτηση αυτοπεποίθησης και σταθερότητα
- ✓ Ένταξη των ΑΜΕΑ στο κοινωνικοοικονομικό σύνολο

Στις εγκαταστάσεις του κέντρου λειτουργεί ξενώνας δυναμικότητας 40 κλινών για άτομα ηλικίας 12 και άνω που διαμένουν εκτός της

πόλεως των Πατρών . Ο ξενώνας φιλοξενεί αυτά τα άτομα από Δευτέρα έως Παρασκευή, παλιότερα παρέμεναν και το Σαββατοκύριακο .

Στο κέντρο ανάλογα την ηλικία και το νοητικό επίπεδο τα παιδιά εκπαιδεύονται σε διάφορα τμήματα :

Τμήμα προμαθησιακής αγωγής

Το τμήμα φιλοξενεί παιδιά ηλικίας 7-12 ετών . Λειτουργούν προγράμματα μαθησιακού, αυτοεξυπηρέτησης, κοινωνικοποίησης, μουσικοθεραπείας, λογοθεραπείας .

Τμήμα Υποστήριξης

Το τμήμα φιλοξενεί παιδιά ηλικίας 13 και πάνω που δεν έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης . Εδώ γίνονται ατομικές θεραπείες από ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, μουσικοθεραπευτή, λογοθεραπευτή . Στη συγκεκριμένη μονάδα υποστήριξης, τα παιδιά προετοιμάζονται για τα άλλα τμήματα . Αν δεν μπορέσουν να μάθουν κάτι, μένουν εδώ και ασχολούνται με μικροδραστηριότητες .

Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης

Στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης δέχονται άτομα ηλικίας άνω των 16 ετών . Στοχεύουν τόσο στη διατήρηση όσο και στην ενίσχυση των ήδη υπάρχουσών γνώσεων καθώς και στη καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων πάνω σε συγκεκριμένα αντικείμενα εργασίας με βάση τα ενδιαφέροντα και τις επιμέρους ιδιομορφίες του κάθε ατόμου .

Παρέχεται στους σπουδαστές η δυνατότητα να εκπαιδευτούν πάνω στο αντικείμενο εργασίας, αποκτώντας βασικές γνώσεις του επαγγέλματος και των αρχών εργασίας, αποσκοπώντας συγχρόνως και στην απόκτηση αυτοπεποίθησης, συναισθηματικής σταθερότητας με δυνατότητες ένταξης στο κοινωνικοοικονομικό σύνολο και σε συνεργασία με το οικογενειακό περιβάλλον . Σήμερα στο κέντρο λειτουργούν εργαστήρια που επιχορηγούνται από την ΕΕ :

- ✓ Ξυλουργικής
- ✓ Ξυλογλυπτικής
- ✓ Ραπτικής

- ✓ Κηπουρικής
- ✓ Αγγειοπλαστικής
- ✓ Ξενοδοχειακής υποστήριξης

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΩΝ-ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ο Δήμος Πατρών σεβόμενος το δικαίωμα στη διαφορά και στην ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες δημιούργησε μέσω της κοινοτικής πρωτοβουλίας HORIZON- από το 1994 το κέντρο στήριξης ΑΜΕΑ, το οποίο είναι εγκατεστημένο στην οδό Φιλαδέλφειας 4 (τηλ.: 329-490) . Η ανάπτυξη του κέντρου και η ενίσχυση της ιδιαίτερης αυτής ομάδας πολιτών αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες του κοινωνικού τομέα του Δήμου Πατρέων .

Το Κέντρο στήριξης πολιτών με ειδικές ανάγκες είναι μια καινοτόμος δομή με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης των ΑΜΕΑ . Το Κέντρο έρχεται να καλύψει την ανάγκη ενός χώρου προσωπικής και συλλογικής έκφρασης και δράσης . Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο αναπτύσσεται μια σειρά δράσης με στόχους :

- ✓ Παροχή εξειδικευμένης πληροφόρησης για τα ΑΜΕΑ
- ✓ Ψυχολογική υποστήριξη των ΑΜΕΑ και των οικογενειών τους
- ✓ Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ης τοπικής κοινωνίας
- ✓ Δημιουργική απασχόληση και έκφραση των ΑΜΕΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Τράπεζα πληροφοριών για θέματα που αφορούν τα ΑΜΕΑ
Ενημέρωση για τεχνικά βοηθήματα, νομοθεσία, ασφαλιστικές και άλλες παροχές καθώς και για συλλόγους, υπηρεσίες της περιοχής αλλά και πανελλαδικά για τα ΑΜΕΑ .
2. Συμβουλευτική - ψυχολογική υποστήριξη
Από εξειδικευμένα στελέχη παρέχεται ατομική και ομαδική συμβουλευτική στα ΑΜΕΑ καθώς και στις οικογένειές τους.

Παράλληλα στα πλαίσια του κέντρου λειτουργεί ομάδα αυτοβοήθειας (κίνηση ζωής) .

3. Προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης, θεατρικού παιχνιδιού και μουσικοκινητικής αγωγής για παιδιά με νοητική στέρηση .

Μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες δίνεται η δυνατότητα στα ΑΜΕΑ να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους και παράλληλα να εκπαιδευτούν και να αναπτύξουν τις ικανότητες τους .

4. Ομάδα δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με ψυχιατρικά προβλήματα

Η λειτουργία της ομάδας αποτελεί σημαντική βοήθεια για τα άτομα με ψυχιατρικό πρόβλημα που τελειώνουν τη θεραπεία τους . Μέσα από την ομάδα ενισχύεται η δραστηριοποίηση και η συμμετοχή τους σε συλλογικές διαδικασίες με συγκεκριμένο αντικείμενο και παράλληλα λειτουργεί ως σημείο αναφοράς μετά το διάστημα της θεραπείας και επανένταξής τους .

5. Αθλητικά προγράμματα για ΑΜΕΑ (μπάσκετ, κολύμπι, πινγκ-πονγκ, χορός κτλ)

Το κέντρο στήριξης υλοποιεί αθλητικά προγράμματα, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε κατηγορίας ΑΜΕΑ .

6. Πρόγραμμα (βοήθειας στο σπίτι για ΑΜΕΑ)

Το πρόγραμμα αφορά άτομα με βαριές κινητικές και πολλαπλές αναπηρίες που δε βγαίνουν σχεδόν ποτέ από το σπίτι, γεγονός με πολύ σοβαρές συνέπειες τόσο για τους ίδιους, όσο και για την οικογένειά τους και το γενικότερο κοινωνικό σύνολο . Υλοποιείται με τη συνεργασία εθελοντών σπουδαστών από το τμήμα κοινωνικής εργασίας του ΤΕΙ Πάτρας . Τα αποτελέσματα αποδείχτηκαν και αποδεικνύονται πολύ σημαντικά για την προσέγγιση και την στήριξη των ατόμων αυτών και των οικογενειών τους .

7. Δραστηριότητες ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας .

Μια σειρά εκδηλώσεων πραγματοποιούνται προκειμένου να καταδειχθούν οι ιδιαίτερες ικανότητες των ΑΜΕΑ και η δυνατότητα τους να συμμετέχουν στην κοινωνία ως ενεργά μέλη αυτής . Για την υλοποίηση των παραπάνω δράσεων το Κέντρο Στήριξης συνεργάζεται με όλους τους συλλόγους των ΑΜΕΑ, καθώς και με τις υπάρχουσες στην περιοχή του νομού Αχαΐας υπηρεσίες για τα άτομα αυτά .

Το κέντρο στήριξης δεν παραμένει στην πραγματοποίηση αυτών των δραστηριοτήτων . Κατανοώντας την ανάγκη για εργασιακή απασχόληση των ΑΜΕΑ, ο κοινωνικός τομέας προωθεί και ενισχύει δραστηριότητες που αφορούν την επαγγελματική ένταξη των ατόμων αυτών .

Η δημιουργία προστατευομένων εργαστηρίων και κοινωνικών συνεταιρισμών είναι βασικές κατευθύνσεις του τομέα, που στοχεύει στην ισότιμη συμμετοχή των ΑΜΕΑ στον επαγγελματικό και κοινωνικό στίβο . Έμφαση επιπλέον δίνεται στην συμμετοχή του Κοινωνικού Τομέα στο σχεδιασμό του οικιστικού περιβάλλοντος και δημοσίων κτιρίων, προκειμένου να γίνει η Πάτρα πιο προσπελάσιμη στα άτομα με σωματικές αναπηρίες .

ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Το ειδικό δημοτικό σχολείο Πατρών ιδρύθηκε το 1989 . Στεγάζεται στην οδό Πανεπιστημίου 308 (τηλ.: 433-512) . Είναι εξαθέσιο και υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων . Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου . Το σχολείο καλύπτει την ευρύτερη περιοχή της Πάτρας και τις ανάγκες ατόμων με νοητική στέρηση, περιβαλλοντική νοητική στέρηση και μαθησιακές δυσκολίες . Επίσης υπάρχουν και λίγες περιπτώσεις αυτιστικών παιδιών . Οι ηλικίες των παιδιών που δέχεται το σχολείο είναι από 6-14 ετών, και σε ορισμένες περιπτώσεις έως την ηλικία των 16 ετών .

Η λειτουργία του σχολείου ξεκινάει από 8:30-12:45 . Τα παιδιά μεταφέρονται εκεί με μισθωμένο λεωφορείο ή ταξί . Το σχολείο διαθέτει για την εκπαίδευση των παιδιών 6 δασκάλους ειδικής αγωγής, 1 ψυχολόγο, 1 κοινωνικό λειτουργό, 1 εργοθεραπεύτρια,

1 επιμελήτρια, 1 μουσικό και 1 καθηγητή φυσικής αγωγής . Το σύνολο των παιδιών του σχολείου είναι περίπου 35 παιδιά, τα 5 εκ των οποίων έχουν περιβαλλοντική στέρηση .

Οι τάξεις χωρίζονται σε βαθμίδες ανάλογα με την ηλικία και το νοητικό επίπεδο του παιδιού :

- ✓ Πρώτη βαθμίδα παιδιά 6-8 ετών
- ✓ Κατώτερη βαθμίδα παιδιά 8-10 ετών
- ✓ Μέση βαθμίδα παιδιά 10-12 ετών
- ✓ Ανώτερη βαθμίδα παιδιά 12-14 ετών

Τα βασικότερα προγράμματα του σχολείου είναι :

- α) Μαθησιακό όπου διδάσκονται γλώσσα, αριθμητική, μελέτη του περιβάλλοντος, ιστορία, λίγη γεωγραφία .
- β) Πρόγραμμα εργοθεραπείας : ατομικό – δυαδικό – ομαδικό
- γ) Πρόγραμμα επιμελήτριας σε ομαδική βάση ή σε συνεργασία με το δάσκαλο
- δ) Πρόγραμμα περιβαλλοντικής αγωγής που περιλαμβάνει κυκλοφοριακή αγωγή μέσα στην πόλη, εκδηλώσεις, ανταλλαγή επισκέψεων . Στοχεύει στην κοινωνικοποίηση των παιδιών .

Οι προϋποθέσεις για να τοποθετηθεί ένα παιδί με ειδικές ανάγκες στο ειδικό δημοτικό σχολείο είναι :

- α) Να έχει την απαιτούμενη ηλικία
- β) Γνωμάτευση του ΚΨΥ της κατάστασης του παιδιού
- γ) Άτυπη γνωμάτευση από κοινωνικό λειτουργό, εργοθεραπευτή, δάσκαλο του σχολείου για το αν το παιδί μπορεί να παρακολουθήσει το σχολείο . Αν δεν μπορεί δίνονται κατευθύνσεις .

Υ. ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΜΕΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ι. ΕΓΓΡΑΦΕΣ

Α) Τα εγγεγραμμένα ΑΜΕΑ στο Γ.Ε.Ε.Κ.Ο. Πάτρας της περιόδου 1980-1999 ανέρχονται σε 904 άτομα . Ο αριθμός των ατόμων με ποσοστό χρόνιας αναπηρίας-ασθένειας άνω του 50% είναι 666, ενώ κάτω του 50% είναι 238 άτομα (πίνακας 1) .

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Εγγεγραμμένα ΑΜΕΑ της περιόδου 1980-1999

ΑΝΩ ΤΟΥ 50%	666	73,7%
ΚΑΤΩ ΤΟΥ 50%	238	26,3%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	904	100%

Β) Σε σχέση με την ημερομηνία γέννησης, τα ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50% κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής :

- Άτομα που γεννήθηκαν ως το 1954 (άνω των 45 ετών)
- Άτομα που γεννήθηκαν μεταξύ 1955 και 1974 (25-44ετών)
- Άτομα που γεννήθηκαν από το 1975 και μετά (κάτω των 25 ετών)

Αναλυτικά, όπως φαίνεται στον πίνακα 2, εμφανίζονται τα παρακάτω στοιχεία :

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατανομή ποσοστών άνω του 50% σε σχέση με την ημερομηνία γέννησης

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
ΕΩΣ ΤΟ 1954	59 (44 άνδρες , 15 γυναίκες)	8,8
ΑΠΟ 1955-1974	461 (286 άνδρες , 175 γυναίκες)	69,2
ΑΠΟ 1974-2000	101 (60 άνδρες , 41 γυναίκες)	15,2
ΑΠΟΥΣΙΑ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	45 (32 άνδρες , 13 γυναίκες)	6,8

Η συντριπτική πλειοψηφία των εγγεγραμμένων ΑΜΕΑ βρίσκεται μεταξύ 25 και 44 ετών .

Γ) Τα άτομα με ποσοστό χρόνιας αναπηρίας-ασθένειας άνω του 50% κατανέμονται ανά κατηγορία ως εξής :

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Κατανομή ποσοστών χρόνιας αναπηρίας-ασθένειας άνω του 50%

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ-ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
201	ΑΚΟΗ	35	5,2
105	ΓΕΝΙΚΑ	35	5,2
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	13	2
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	22	3,3
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	5	0,7
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	22	3,3
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	34	5,1
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	74	11,1
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	36	5,4
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	11	1,7
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	56	8,4
202	ΟΡΑΣΗ	26	3,9
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	17	2,6
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	2	0,3
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	59	8,9
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	1	0,2
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	218	32,7
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		666	100

Τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση έχουν οι κατηγορίες με κωδικό 400 (Ψυχιατρικά) και 107 (Κάτω Άκρα), ενώ αντίστοιχα οι κατηγορίες με κωδικό 104 (Σπαστικότητα) και 103 (Τετραπληγία) παρουσιάζουν την μικρότερη εκπροσώπηση .

Δ) Σε σχέση με το φύλλο, η μελέτη των ΑΜΕΑ με ποσοστό χρόνιας αναπηρίας-ασθένειας άνω του 50% εμφανίζει τα εξής χαρακτηριστικά :

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Συνολικά ποσοστά άνω του 50% αναπηρίας-ασθένειας ανά φύλλο

ΑΝΔΡΕΣ	419	63%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	247	37%
ΣΥΝΟΛΟ	666	100%

Πιο αναλυτικά τα ποσοστά των ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50% ανά φύλλο και ανά κατηγορία αναπηρίας-ασθένειας κατανέμονται ως εξής :

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Κατανομή ποσοστών ανά κατηγορία αναπηρίας-ασθένειας άνω του 50% και ανά φύλλο

ΚΩΔ.	ΑΝΑΠΗΡΙΑ-ΑΣΘΕΝΕΙΑ	ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
		ΣΥΝ.	%	ΣΥΝ.	%
201	ΑΚΟΗ	19	2,9	16	2,4
105	ΓΕΝΙΚΑ	21	3,2	14	2,1
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	10	1,5	3	0,4
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	19	2,9	3	0,4
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	3	0,5	2	0,3
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	16	2,4	6	0,9
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	22	3,3	12	1,8
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	46	6,9	28	4,2
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	25	3,8	11	1,7
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	6	0,9	5	0,8
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	33	4,9	23	3,4
202	ΟΡΑΣΗ	20	3	6	0,9
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	8	1,2	9	1,4
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	1	0,1	1	0,1
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	38	5,7	21	3,2
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	0	0	1	0,1
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	132	19,8	86	12,9
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		419	63	247	37

Από τον παραπάνω Πίνακα 5 προκύπτει ότι οι άντρες σε όλες τις κατηγορίες εμφανίζουν μεγαλύτερο αριθμό εγγραφών από τις γυναίκες εκτός από τις κατηγορίες Τετραπληγία (κωδ. 103) και Παραπληγία (κωδ.102) όπου οι εγγεγραμμένες γυναίκες είναι περισσότερες .

Ε) Η συσχέτιση της ημερομηνίας γέννησης με την ημερομηνία εγγραφής στα μητρώα του Γ.Ε.Ε.Κ.Ο. Πάτρας των ΑΜΕΑ, ανεξάρτητα του ποσοστού αναπηρίας-ασθένειας, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα :

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Συσχέτιση ημερομηνίας γέννησης με ημερομηνία εγγραφής σε μέσους όρους

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΝΑΠΗΡΙΑ-ΑΣΘΕΝΕΙΑ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ-ΕΤΗ
201	ΑΚΟΗ	25,6
105	ΓΕΝΙΚΑ	28,1
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	25,9
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	24,8
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	25,8
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	28,8
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	26,3
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	29,6
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	23,8
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	26,5
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	22
202	ΟΡΑΣΗ	26,1
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	26,8
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	27,5
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	29,7
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	31,5
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	28,4
ΓΕΝΙΚΟΣ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΓΓΡΑΦΗ		27

Τα άτομα με Νοητική καθυστέρηση (κωδ.300) εμφανίζεται ότι εγγράφησαν κατά μέσο όρο σε ηλικία 22 ετών, την μικρότερη από όλες τις άλλες κατηγορίες, ενώ τα άτομα με προβλήματα Τετραπληγίας (κωδ.103) κατά μέσο όρο εγγράφησαν σε ηλικία 31,5 ετών, την μεγαλύτερη . Ο μέσος όρος ηλικίας εγγραφής όλων των κατηγοριών είναι τα 27 χρόνια .

Στ) Σε σχέση με το εκπαιδευτικό επίπεδο, τα ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50% κατανέμονται ως εξής :

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
Κατανομή επιπέδων εκπαίδευσης των ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50%

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΚΩΔ.	ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ %	
		ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔ.	ΓΥΝ.
ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ	Γ1	13	2	2	0,3
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Γ2	135	83	20,3	12,4
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	Γ3	83	35	12,5	5,2
ΛΥΚΕΙΟ	Γ4	133	101	20	15,1
ΑΝΩΤΕΡΗ	Γ5	8	4	1,2	0,6
ΑΝΩΤΑΤΗ	Γ6	25	12	3,7	1,8
ΤΕΧΝΙΚΗ	T(1,2,3, 4,5)*	21	7	3,2	1
ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	-	2	2	0,3	0,3
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		666		100	

* Η κατηγορία Τεχνική εκπαίδευση περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους κατηγοριοποιήσεις (Κατώτερη, Ανώτερη, Επαγγελματική κατάρτιση) .

Αναλυτικότερα, ανά κατηγορία εμφανίζονται τα εξής :

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Αναλυτική κατανομή απόλυτων αριθμών και ποσοστών των γενικών συνόλων του επιπέδου εκπαίδευσης ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50% ανά φύλο και ανά κατηγορία αναπηρίας-ασθένειας.

ΚΩΔ.	ΑΝΑΠΗΡΙΑ-ΑΣΘΕΝΕΙΑ	Γ1		Γ2		Γ3		Γ4		Γ5		Γ6		Τ(1,2,3,4,5)		ΑΠΟΥΣΙΑ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ	
		Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ
201	ΑΚΟΗ	1	1	9	5	7	3	2	6	-	1	-	-	-	-	-	-
105	ΓΕΝΙΚΑ	1	-	5	4	4	3	7	6	2	-	2	1	-	-	-	-
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	-	-	4	2	1	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-
604	ΖΑΧΑΡ/ΒΗΤΗΣ	-	-	1	-	6	-	12	2	-	-	-	1	-	-	-	-
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	-	-	-	-	6	1	9	4	-	-	-	-	1	1	-	-
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	-	-	5	2	4	1	9	6	-	1	2	1	2	1	-	-
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	-	-	19	5	8	5	15	12	-	1	2	3	2	2	1	-
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	1	-	4	3	6	2	9	4	-	-	2	2	3	-	-	-
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	-	-	-	1	1	-	3	4	-	-	1	-	1	-	-	-
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	6	1	23	19	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2
202	ΟΡΑΣΗ	-	-	6	2	4	1	6	2	-	-	2	-	2	1	-	-
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	1	-	2	3	2	-	1	5	-	1	-	-	2	-	-	-
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	2	-	14	7	4	-	15	13	-	-	1	-	2	1	-	-
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	1	-	43	29	26	17	38	35	6	-	12	3	6	1	-	-
ΣΥΝΟΛΟ		13	2	135	83	83	35	133	101	8	4	25	12	21	7	2	2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		15		218		118		234		12		37		28		4	
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ		2,3%		32,7%		17,7%		35,1%		1,8%		5,5%		4,2%		0,6%	

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι και τα δύο φύλα εμφανίζουν υψηλά ποσοστά τόσο σε επίπεδο Δημοτικού όσο και σε

επίπεδο Λυκείου όπου, εδώ, παρατηρείται το μεγαλύτερο μέγεθος στις γυναίκες σε αντίθεση με τους άντρες όπου εμφανίζουν το δικό τους μεγαλύτερο μέγεθος στο επίπεδο Δημοτικού . Γενικά, περισσότερη ανώτατη εκπαίδευση έχουν οι Ψυχιατρικές ασθένειες, ενώ οι περισσότεροι αγράμματοι βρίσκονται στην κατηγορία της Νοητικής καθυστέρησης .

Ζ) ΠΙΝΑΚΑΣ 9
Μεταβλητή ζητούμενης εργασίας των ΑΜΕΑ άνω του 50%

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	225
ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΣ	153
ΒΟΗΘΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗ	2
ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΗΣ	4
ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΣ	2
ΛΙΑΝΟΠΩΛΗΤΗΣ	4
ΠΛΕΚΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ	2
ΠΛΕΚΤΡΙΑ	2
ΓΑΖΩΤΡΙΑ	7
ΜΟΔΙΣΤΡΑ	4
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ	2
ΞΥΛΟΥΡΓΟΣ	2
ΚΛΗΤΗΡΑΣ	6
ΦΥΛΑΚΑΣ	6
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΣ ΕΡΓΑΤΗΣ	39
ΠΛΥΝΤΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	9
ΟΔΗΓΟΣ	3
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	45
ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	22 (1 ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑ ΕΠΑΓΓ.)
ΣΥΝΟΛΟ	569

Η) Σε σχέση με την μεταβλητή της οικογενειακής κατάστασης, παρατηρούνται τα παρακάτω (πίνακας 10) :

Στο σύνολο των ΑΜΕΑ, το 70,42% τη στιγμή της εγγραφής τους δηλώνουν Άγαμοι, το 14,11% Έγγαμοι, το 1,65% Διαζευγμένοι, Χήροι δεν υπάρχουν, ενώ είχαμε σημαντική απουσία της μεταβλητής της οικογενειακής κατάστασης σε ποσοστό 13,81%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Κατανομή ποσοστών και απόλυτων αριθμών της οικογενειακής κατάστασης των ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50% ανά φύλο και ανά κατηγορία αναπηρίας – ασθενείας.

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ- ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ															
		ΑΓΑΜΟΙ		ΑΓΑΜΕΣ		ΕΓΓΑΜΟΙ		ΕΓΓΑΜΕΣ		ΔΙΑΖ/ΝΟΙ		ΔΙΑΖ/ΝΕΣ		ΑΠΟΥΣΙΑ ΜΕΤΑΒΛΗΤΗΣ			
		A/A	%	A/A	%	A/A	%	A/A	%	A/A	%	A/A	%	A/A	%	A/A	%
201	ΑΚΟΗ	14	3	11	2,3	-	-	3	3,2	-	-	-	-	5	5,4	2	2,2
105	ΓΕΝΙΚΑ	10	2,1	10	2,1	3	3,2	3	3,2	-	-	-	-	8	8,7	1	1,1
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	9	1,9	3	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,1	-	-
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	16	3,4	2	0,4	1	1,1	1	1,1	-	-	-	-	2	2,2	-	-
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	3	0,6	2	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	11	2,3	3	0,6	3	3,2	2	2,1	1	9,1	1	9,1	1	1,1	-	-
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	11	2,3	7	1,5	3	3,2	2	2,1	-	-	-	-	9	9,8	2	2,2
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	25	5,3	17	3,6	9	9,5	7	7,4	-	-	-	-	13	14,1	2	2,2
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	20	4,3	7	1,5	3	3,2	3	3,2	-	-	-	-	2	2,2	1	1,1
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	5	1,1	5	1,1	1	1,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	32	7	23	4,9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,1	-	-
202	ΟΡΑΣΗ	14	3	2	0,4	3	3,2	2	2,1	-	-	-	-	3	3,2	2	2,2
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	7	1,5	8	2	1	1,1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,1
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	1	0,2	1	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	25	5,3	12	2,5	12	12,7	8	8,5	-	-	1	9,1	1	1,1	-	-
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	-	-	1	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	101	21,5	51	10,9	8	8,5	16	17,1	2	18,2	6	54,5	22	23,9	13	14
ΣΥΝΟΛΟ		304	64,8	165	35,2	47	50	47	50	3	27,3	8	72,7	68	73,9	24	26,1
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		469				94				11				92			
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ		70,42%				14,11%				1,65%				13,81%			

* A/A Απόλυτος Αριθμός

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

II . ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ

Α) Επίσης μελετήθηκαν τα ΑΜΕΑ που τοποθετήθηκαν σε επιδοτούμενες νέες θέσεις εργασίας τη χρονική περίοδο 1985 - 1999 . Συνολικά ανευρέθησαν 130 ατομικοί φάκελοι τοποθετημένων ατόμων . Αναλυτικά, ανά κατηγορία και ανά φύλο εμφανίζονται τα εξής στοιχεία :

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Τοποθετήσεις σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά ανά φύλο και ανά κατηγορία αναπηρίας-ασθένειας

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ- ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
		Α/Α	%	Α/Α	%
201	ΑΚΟΗ	13	10	4	3,1
105	ΓΕΝΙΚΑ	3	2,3	4	3,1
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	1	0,8	-	-
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	4	3,1	1	0,8
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	1	0,8	-	-
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	3	2,3	2	1,5
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	7	5,4	5	3,8
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	12	9,2	11	8,5
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	8	6,1	1	0,8
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	1	0,8	-	-
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	6	4,6	-	-
202	ΟΡΑΣΗ	5	3,8	3	2,3
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	2	1,5	-	-
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-	-	1	0,8
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	9	6,9	2	1,5
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	-	-	1	0,8
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	17	13,1	3	2,3
ΣΥΝΟΛΟ		92	70,7	38	29,3
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		130			
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ		100%			

Ο μεγαλύτερος αριθμός τοποθετήσεων αφορά άτομα που ανήκουν στη κατηγορία κάτω άκρα (Κωδ. 107) και με διαφορά ακολουθούν τα άτομα με Ψυχιατρικά προβλήματα (Κωδ. 400) και τα άτομα με προβλήματα Ακοής (Κωδ.201) . Αντίστοιχα, οι λιγότερες τοποθετήσεις αφορούν άτομα Ημιπληγικά (Κωδ.101), Επιληπτικά (Κωδ. 401), Τετραπληγικά (Κωδ.103) καθώς και εκείνα που αντιμετωπίζουν προβλήματα Νεφροπάθειας (Κωδ. 602) και Σπαστικότητας (Κωδ.104) . Στο σύνολο των τοποθετήσεων (130) οι Άνδρες αποτελούν το 70,7%, ενώ οι Γυναίκες το 29,3% .

Β) Η σύγκριση ανά φύλο των ποσοστών τοποθετήσεων με τα αντίστοιχα ποσοστά των εγγραφών άνω του 50% εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα :

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Σύγκριση ανά φύλο τοποθετημένων με εγγεγραμμένους άνω του 50%

ΦΥΛΟ	%ΕΓΓΡΑΦΩΝ	%ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΩΝ
ΑΝΔΡΕΣ	63%	70,7%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	37%	29,3%

Το αυξημένο ποσοστό των τοποθετήσεων έναντι των εγγραφών στους Άντρες, αντικατοπτρίζει αφενός την μεγαλύτερη προσφορά θέσεων εργασίας για άντρες (χειρωνακτικά επαγγέλματα), αφετέρου την μεγαλύτερη κινητοποίηση τόσο της οικογένειας όσο και των ίδιων των ανδρών ΑΜΕΑ για εξεύρεση εργασίας .

Γ) Η σύγκριση μεταξύ των εγγεγραμμένων άνω του 50% και τοποθετημένων ατόμων ανά κατηγορία αναπηρίας-ασθένειας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα :

ΠΙΝΑΚΑΣ 13
Συσχετισμός εγγράφων άνω του 50% με τοποθετήσεις ανά
κατηγορία αναπηρίας – ασθένειας

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ- ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ %	ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΩΝ %
201	ΑΚΟΗ	5,2	13,1
105	ΓΕΝΙΚΑ	5,2	5,4
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	2	0,8
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	3,3	3,8
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	0,7	0,8
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	3,3	3,8
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	5,1	9,2
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	11,1	17,7
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	5,4	6,9
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	1,7	0,8
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	8,4	4,6
202	ΟΡΑΣΗ	3,9	6,1
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	2,6	1,5
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,3	0,8
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	8,9	8,5
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	0,2	0,8
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	32,7	15,4

Τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ εγγραφών και τοποθετήσεων εμφανίζουν οι κατηγορίες : Ψυχιατρικά (Κωδ. 400) με διαφορά 17,3 ποσοστιαίων μονάδων υπέρ των εγγραφών και Ακοή (Κωδ.201) με διαφορά 7,9 ποσοστιαίων μονάδων υπέρ των τοποθετήσεων .

Δ)

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

Κατανομή δεδομένων στα επίπεδα εκπαίδευσης των
τοποθετημένων ΑΜΕΑ ανά φύλο και ανά κατηγορία ασθένειας

ΚΩΔ.	ΑΝΑΠΗΡΙΑ-ΑΣΘΕΝΕΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ															
		Γ1		Γ2		Γ3		Γ4		Γ5		Γ6		Τ(1,2,3,4,5)		ΑΠ. ΜΕΤΑΒ	
		Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ	Α	Γ
201	ΑΚΟΗ	-	-	4	1	4	2	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-
105	ΓΕΝΙΚΑ	-	-	1	1	1	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	
401	ΕΠΙΛΗΨΙΑ	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
604	ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	
101	ΗΜΙΠΛΗΓΙΑ	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
601	ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ	-	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	
106	ΑΝΩ ΑΚΡΑ	-	-	1	1	2	-	4	3	-	-	-	-	-	1	-	
107	ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ	-	-	-	2	3	-	8	8	-	-	-	1	-	-	1	
603	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ	1	-	1	-	3	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	
602	ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
300	ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
202	ΟΡΑΣΗ	-	-	4	-	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	
102	ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΑ	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
104	ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
500	ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ	-	-	2	-	-	-	7	2	-	-	-	-	-	-	-	
103	ΤΕΤΡΑΠΛΗΓΙΑ	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
400	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ	-	-	4	2	2	-	7	1	2	-	1	2	1	-	-	
ΣΥΝΟΛΟ		5	-	22	7	19	4	39	24	3	-	1	2	2	1	1	-
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		5		29		23		63		3		3		3		1	
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ		3,8		22,3		17,7		48,5		2,3		2,3		2,3		0,8	

Όσον αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης των τοποθετημένων ΑΜΕΑ τον πρώτο λόγο φαίνεται πως έχουν, όπως δείχνει και ο σχετικός πίνακας 14, οι απόφοιτοι Λυκείου με ποσοστό 48,5%, ενώ ακολουθούν με 22,3% οι απόφοιτοι Δημοτικού . Αντίστοιχα, απόφοιτοι τεχνικών και ανώτατων σχολών παρουσιάζουν τα μικρότερα ποσοστά που συμβαίνει να συμπίπτουν στο 2,3% . Με βάση αυτό το γεγονός όλα φαίνονται να πείθουν πως οι περισσότερες θέσεις για τα ΑΜΕΑ περιορίζονται σε ειδικότητες όπου τα απαιτούμενα προσόντα δεν ξεπερνούν το επίπεδο λυκειακής εκπαίδευσης .

Στη συσχέτιση των 2 φύλων βλέπουμε πως οι άντρες έχουν το μεγαλύτερο τους μέγεθος στην κατηγορία Λυκείου με μικρή διαφορά από το δεύτερό τους μέγεθος στο επίπεδο Δημοτικού σε αντίθεση με τις γυναίκες που ενώ ακολουθούν ομοίως τους άντρες εμφανίζοντας το μεγαλύτερο τους μέγεθος και αυτές στην κατηγορία Λυκείου, έχουν όμως μεγάλη απόκλιση από το δεύτερό τους μέγεθος στο επίπεδο Δημοτικού, πράγμα που αποδεικνύει σε συνάρτηση με το μορφωτικό επίπεδο τη μεγαλύτερη δυσκολία τοποθέτησης της γυναίκας στην αγορά εργασίας σε σχέση με τον άντρα .

Ε) Η σύγκριση ποσοστών γενικών συνόλων του εκπαιδευτικού επιπέδου μεταξύ των εγγεγραμμένων με ποσοστό άνω του 50% και τοποθετημένων ΑΜΕΑ, εμφανίζει, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα 15 τα έξης χαρακτηριστικά :

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Συσχετισμός συνόλων εκπαιδευτικού επιπέδου τοποθετημένων με εγγεγραμμένους ΑΜΕΑ με ποσοστό άνω του 50%

ΕΠΙΠΕΔΑ ΕΚΠ/ΣΗΣ								
% ΓΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ	Γ1	Γ2	Γ3	Γ4	Γ5	Γ6	Τ(1,2,3,4,5)	ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ	3,8	22,3	17,7	48,5	2,3	2,3	2,3	0,8
ΕΓΓΡΑΦΕΣ	2,3	32,7	17,7	35,1	1,8	5,5	4,2	0,6

Παρατηρείται μια σχετική ευκολία τοποθέτησης κυρίως σε θέσεις εργασίας των ατόμων με εκπαιδευτικό επίπεδο Λυκείου(Γ4) υποδηλώνοντας τις δυνατότητες απασχόλησης ως υπάλληλος γραφείου σε μεγάλο βαθμό ή γενικότερα ειδικότητες που απαιτούν απολυτήριο Λυκείου . Δευτερευόντως παρατηρούμε μια μικρή υπεροχή των αγράμματων τοποθετημένων σε σχέση με τους όμοιους τους εγγεγραμμένους υποδηλώνοντας τις δυνατότητες απασχόλησης ως ανειδίκευτος εργάτης στην μεγαλύτερη συχνότητα που έχει η ειδικότητα αυτή σε τοποθετημένους αυτού του επιπέδου . Μια παρόμοια κατάσταση εμφανίζεται και στο επίπεδο ανώτερης εκπαίδευσης, ενώ δυσκολία τοποθέτησης φαίνεται να πληγεί τους αποφοίτους Δημοτικού, την Ανώτατη Εκπαίδευση και την Τεχνική Εκπαίδευση, με τους πρώτους να πλήγονται σημαντικά σε σχέση με τους υπόλοιπους .

ΣΤ) Αναφορικά προς τη μεταβλητή του κωδικού εργασίας των τοποθετημένων ΑΜΕΑ θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα συμπεράσματα που θα μπορούσαν να προκύψουν από αναπηρίες-ασθένειες όπως η Επιληψία (401), η Ημιπληγία (101), οι Νεφροπάθειες (602), η Σπαστικότητα (104) και η Τετραπληγία (103) δεν είναι αντιπροσωπευτικά γιατί εκ του γεγονότος ότι το δείγμα είναι πολύ μικρό ($n = 130$), οι τοποθετήσεις σε καθεμία από αυτές τις παθήσεις είναι ελάχιστες (μία τοποθέτηση). Γίνεται όμως αντιληπτό, έστω και μέσα από τα στοιχεία αυτά, πως οι θέσεις εργασίας γι' αυτές τις αναπηρίες είναι δύσκολες.

Αναλυτικότερα, στον πίνακα 16, στην επόμενη σελίδα παρατηρούμε πως στις κατηγορίες Κάτω Άκρα (107), Γενικά (105) και Καρδιοπάθειες (601) οι τοποθετημένες γυναίκες σε επιχείρηση υπερτερούν των τοποθετημένων ανδρών. Στις υπόλοιπες κατηγορίες κυριαρχεί το ανδρικό φύλο. Στην ειδικότητα των υπαλλήλων γραφείου (39310) υπάρχει μία σχετική ισορροπία στις τοποθετήσεις με 12 άνδρες και 13 γυναίκες εργαζόμενους, σε αντίθεση με την ειδικότητα των Εργατών ελαφρών εργασιών (99910) όπου η επικράτηση των απασχολούμενων ανδρών έναντι των γυναικών είναι μεγάλη (17 άνδρες, 8 γυναίκες), πράγμα που επιβεβαιώνει πως οι θέσεις εδώ ανδροκρατούνται. Μία σχετική ισορροπία, εξάλλου, εμφανίζεται στην ειδικότητα του Πωλητή λιανικού εμπορίου (45130) με 7 άνδρες και 5 γυναίκες. Τέλος, οι κατηγορίες αναπηρίας-ασθένειας με τις περισσότερες τοποθετήσεις σε επιχείρηση είναι η Ακοή (201) με 17 εργαζόμενους (12 άνδρες, 5 γυναίκες), τα Κάτω Άκρα (107) με 16 εργαζόμενους (7 άνδρες, 9 γυναίκες) και οι Ψυχιατρικές (400) με 16 εργαζόμενους και αυτές (13 άνδρες, 3 γυναίκες).

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Συσχετισμός κωδικού εργασίας τοποθετημένων ΑΜΕΑ με κωδικό αναπηρίας-ασθενείας ανά φύλο

A	201	105	604	101	601	106	107	603	602	300	202	102	104	500	103	400	Γ/Σ
B	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ	Α/Γ
83370	1/-																1
45240	1/-																1
39310	1/1	-2	1/-			1/3	-6	-1	1/-					4/-		4/-	25
33110			1/-			-1	1/-				1/1						4
8250		1/-															1
38020						-1		1/-									2
8420														1/-			1
34220								1/-									1
84970			1/-														1
13320			-1														1
93960			1/-														1
77620					-1												1
53190						1/-											1
56020						1/-											1
84250				1/-								1/-					1
85490																	1
45130	2/-	-1					-1	3/-			1/1			2/-	-1		12
37030							1/-									-1	1
80110							1/-										1
33160							-1										1
ΤΡΑΠ.							1/-										1
79510	-1	-1												-1			3
54055							1/-										1
77590							1/-										1
75430					1/-												1
55290											1/-						1
33180																	1
95410							-1			1/-						1/-	2
39990																	1
58940						1/-					1/-					1/-	3
X1010		2/-				1/-		1/-									7
99910	5/3				-1			2/-		4/-	1/1	1/-		-1		3/-	25
99920	2/-					1/-	1/-							1/-		4/2	5
98550											1/-						1
79190													-1				1
ΣΥΝ	12/5	3/4	4/1	1/-	1/2	6/5	7/9	8/1	1/-	5/-	4/3	2/-	-1	8/2	-1	13/3	113
Γ/Σ	17	7	5	1	3	11	16	9	1	5	7	2	1	10	1	16	113
%Γ/Σ	13,1	5,4	3,8	0,8	2,3	8,5	12,3	6,9	0,8	3,8	5,4	1,5	0,8	7,7	0,8	12,3	87
Α/ΜΕΤ	-/-	-/-	-/-	-/-	2/-	1/-	5/2	-/-	-/-	1/-	1/-	-/-	-/-	1/-	-/-	4/-	17

Στην επόμενη σελίδα ακολουθεί παραπομπή του πίνακα 16

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΠΙΝΑΚΑ 16

A ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ-ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
B ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΜΕΝΩΝ
Α/Γ ΑΝΔΡΕΣ / ΓΥΝΑΙΚΕΣ

201 ΑΚΟΗ
105 ΓΕΝΙΚΑ

604 ΖΑΧΑΡΟΔΙΑΒΗΤΗΣ

101 ΗΜΙΠΑΛΗΓΙΑ

601 ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΕΙΑ

106 ΑΝΩ ΑΚΡΑ

107 ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ

603 ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ

602 ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΑ

300 ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

202 ΟΡΑΣΗ

102 ΠΑΡΑΠΑΛΗΓΙΑ

104 ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

500 ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

103 ΤΕΤΡΑΠΑΛΗΓΙΑ

400 ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ

ΣΥΝ ΣΥΝΟΛΟ

Γ/Σ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

%Γ/Σ ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ

83370 ΡΕΚΤΙΦΙΕ

45240 ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ ΤΥΠΟΥ

39310 ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

33110 ΒΟΗΘΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗ, ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΕΣ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ

8250 ΛΟΓΙΣΤΗΣ

38020 ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΗΣ

8420 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗΣ Η/Υ

34220 ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ Η/Υ

84970 ΣΥΝΤΗΡΗΤΗΣ ΜΗΧ/ΝΩΝ

13320 ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΑΣΚΑΛΟΣ

93960 ΒΑΦΕΑΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

77620 ΑΡΤΕΡΓΑΤΗΣ

53190 ΒΟΗΘΟΣ ΜΑΓΕΙΡΑ

56020 ΠΛΥΝΤΗΣ ΣΤΕΓΝΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ
ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟΥ

84250 ΟΔΟΝΤΟΤΕΧΝΙΤΗΣ

85490 ΡΑΔΙΟΤΕΧΝΙΤΗΣ

45130 ΠΩΛΗΤΗΣ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

33160 ΤΑΜΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΟΚΟΜΟΣ *

79510 ΓΑΖΩΤΡΙΑ, ΚΟΠΤΟΡΑΠΤΡΙΑ

54055 ΘΥΡΩΡΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ

77590 ΠΙΤΣΑΔΟΡΟΣ

75430 ΥΦΑΝΤΗΣ ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΤΩΝ ΙΣΤΩΝ

55290 ΛΑΤΖΕΡΗΣ

33180 ΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΑΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ

95410 ΞΥΛΟΥΡΓΟΣ ΓΕΝΙΚΑ

39990 ΚΛΗΤΗΡΑΣ

58940 ΝΥΧΤΟΦΥΛΑΚΑΣ

Χ1010 ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΣ ΕΡΓΑΤΗΣ

99910 ΕΡΓΑΤΗΣ ΕΛΑΦΡΩΝ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΩΝ
ΕΡΓΑΣΙΩΝ

99920 ΕΡΓΑΤΗΣ ΒΑΡΕΙΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

98550 ΟΔΗΓΟΣ ΕΛΑΦΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

79190 ΕΡΓΑΤΡΙΑ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΩΝ, ΕΡΓΑΤΡΙΑ
ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΤΟΙΜΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ

* ΔΕΝ ΒΡΕΘΗΚΕ Ο ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΥΤΗΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας για το θέμα της επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης των ΑΜΕΑ και βασιζόμενοι στα ευρήματα της μελέτης, κρίνεται σκόπιμο να διατυπωθούν ορισμένα συμπεράσματα για τον Νομό Αχαΐας .

Είναι γεγονός ότι ο συγκεκριμένος νομός μαστίζεται από μεγάλο ποσοστό ανεργίας . Τα τελευταία χρόνια στην Πάτρα, κλείνουν συνεχώς βιομηχανικές μονάδες, αυξάνεται ο αριθμός των οικονομικών μεταναστών, με αποτέλεσμα η ανεύρεση εργασίας για έναν ΑΜΕΑ να γίνεται ολοένα και δυσκολότερη .

Παρολ'αυτά, υπάρχουν φορείς που ασχολούνται και πραγματοποιούν προγράμματα για ΑΜΕΑ με θετικά αποτελέσματα, ιδιαίτερα αν σκεφτεί κανείς ότι τα μέσα που διαθέτουν είναι ανεπαρκή.

Στο νομό παρέχεται κατάρτιση – εκπαίδευση ΑΜΕΑ σε ένα ποιοτικό επίπεδο εκπαίδευσης . Οι φορείς (ΚΨΥ, ΕΙΑΑ, ΜΕΡΙΜΝΑ) διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό που ανταποκρίνεται άμεσα στις αντίξοες συνθήκες που δημιουργούνται . Αυτό όμως δεν είναι αρκετό για την αποκατάσταση των ΑΜΕΑ, για τους ανωτέρω λόγους που εξηγήσαμε .

Βασικά προβλήματα που εντοπίζονται στον χώρο των τοπικών φορέων, αφορούν την έλλειψη προγραμμάτων κατάρτισης σε επαγγέλματα τεχνολογικής αιχμής καθώς και τον περιορισμένο αριθμό διαμερισμάτων (ξενώνων) . Και στις δύο περιπτώσεις εμφανίζεται επιτακτική η ανάγκη για περισσότερους οικονομικούς πόρους .

Από την μια μεριά διαπιστώνεται η έλλειψη επαρκών ξενώνων, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση και αποξένωση εκείνων των ΑΜΕΑ που δεν κατάφεραν να μείνουν στους ξενώνες πχ ένα ΑΜΕΑ από το Αίγιο δεν θα μπορεί να παρακολουθήσει πρόγραμμα επαγγελματικής – εκπαίδευσης στην Πάτρα εφόσον δεν έχει που να μείνει .

Από την άλλη μεριά, όσοι κατορθώνουν να τύχουν της διαμονής τους στην Πάτρα, είναι αναγκασμένοι να ακολουθήσουν μια σειρά επαγγελματικών προγραμμάτων που δεν ανταποκρίνονται στο σήμερα

Τέτοια επαγγελματικά προγράμματα είναι αυτά της πλεκτικής, υφαντικής, ζωγραφικής – κεραμικής κα.. Αντίθετα οι φορείς του νομού δεν διαθέτουν σχολές Η/Υ, γραφικών τεχνών, σχεδιαστών .

Πάντως, οι απαιτήσεις των ΑΜΕΑ διαφοροποιούνται σε σχέση με το αντικείμενο κατάρτισής τους . Όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, τα ΑΜΕΑ νομού Αχαΐας επιθυμούν πρωτίστως την πρόσληψή τους στον δημόσιο τομέα, δευτερευόντως σε επαγγέλματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση και στη συνέχεια οι υπάλληλοι γραφείου.

Σε σχέση με το εκπαιδευτικό επίπεδο, τα ΑΜΕΑ εμφανίζουν υψηλά ποσοστά τόσο σε επίπεδο δημοτικού όσο και σε επίπεδο λυκείου . Αντίθετα, υπάρχει μεγάλη υστέρηση των ΑΜΕΑ σε επίπεδο ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης . Γενικά, περισσότερη ανώτατη εκπαίδευση έχουν οι ψυχιατρικές ασθένειες, ενώ οι περισσότεροι αγράμματοι βρίσκονται στην κατηγορία της νοητικής καθυστέρησης .

Δυστυχώς ακόμη και ανάμεσα στις τάξεις των ΑΜΕΑ, υπάρχουν διακρίσεις . Οι γυναίκες επωμίζονται σε μεγαλύτερο βαθμό το βάρος της ρατσιστικής προκατάληψης σε σχέση με του άντρες . Αυτό αντανακλάται πάνω στον αριθμό των γυναικών – ΑΜΕΑ που συμμετέχουν στην εκπαίδευση, στο επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης και εντέλει στον βαθμό επαγγελματικής αποκατάστασής τους . Το κράτος αναγνωρίζει την διάκριση που συντελείται, δίνοντας προσαύξηση στις γυναίκες που επιθυμούν να ανοίξουν μια νέα επιχείρηση, με κριτήριο το φύλο τους .

Τέλος, η μη επαρκή ενημέρωση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΑΜΕΑ, συνιστά μια επιπλέον δύσκολη παράμετρο για τα ίδια τα ΑΜΕΑ, μολονότι οι τοπικοί φορείς εντείνουν τις προσπάθειες τους προς την συγκεκριμένη κατεύθυνση . Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει για το κέντρο στήριξης πολιτών με ειδικές ανάγκες του Δήμου Πατρέων που αποτελεί τον βασικό φορέα ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας .

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση τις πιο πάνω διαπιστώσεις, επιχειρείται μια χάραξη πορείας για την αποκατάσταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες μέσα από προτάσεις που ακολουθούν .

1. Άρση αρχιτεκτονικών εμποδίων

Το δομημένο περιβάλλον της χώρας μας είναι απρόσιτο στα άτομα που έχουν κινητικά προβλήματα . Παντού υπάρχουν ψηλά πεζοδρόμια σκάλες, στενά ασανσέρ . Τα δημόσια κτίρια είναι κατασκευασμένα, ώστε να γίνονται απρόσπελα από τα ΑΜΕΑ . Δεν είναι λίγες οι φορές που ένας παραπληγικός προσπαθεί να λύσει το πρόβλημα του στο ισόγειο του ΙΚΑ γιατί δεν υπάρχει ασανσέρ ή είναι στενό και δεν μπορεί να ανέβει στον όροφο που βρίσκεται η αρμόδια υπηρεσία .

Άθελά της, η πολιτεία εμποδίζει ένα σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού της από την ίση με τους άλλους συμμετοχή στις κοινωνικές δραστηριότητες . Οι άνθρωποι, που υφίστανται αυτή τη μεταχείριση αισθάνονται απογοήτευση και διαβλέπουν μια νοοτροπία που αγγίζει τα όρια του κοινωνικού ρατσισμού . Η πολιτεία θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη της τις ανάγκες των αναπήρων όταν κατασκευάζονται ή ανακατασκευάζονται δημόσια κτίρια .

2. Ενημέρωση του κοινού από την πολιτεία

Πρέπει να δημιουργηθούν και να εξαπλωθούν προγράμματα αγωγής υγείας, τα οποία θα βοηθήσουν, τόσο τους δημόσιους υπαλλήλους όσο και τους απλούς πολίτες, να τηρούν την κατάλληλη στάση, όσον αφορά την αναπηρία και την αντιμετώπισή της .

Η αποτελεσματικότητα όσον αφορά το σχηματισμό θετικής στάσης του κοινού προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες, εξαρτάται από τα εξής:

- ✓ Δημιουργία μιας κατάλληλης εικόνας του ΑΜΕΑ
- ✓ Θετική συναισθηματική ενίσχυση της εικόνας

- ✓ Γνωστοποίηση ότι οι ανθρώπινες αξίες είναι ανεξάρτητες από τις βιολογικές ικανότητες
- ✓ Ανάπτυξη γνώσεων σχετικά με τις δυνατότητες και τις ανάγκες των αναπήρων, καθώς και τρόποι ικανοποίησης αυτών
- ✓ Απαλλαγή από την αμηχανία και το φόβο που έχουν ορισμένοι από μας, για το πώς θα πλησιάσουν σωστά ένα ΑΜΕΑ

3. Ενημέρωση του κοινού από τους φορείς

Εκτός από την πολιτεία, ιδιωτικοί σύλλογοι ή οργανώσεις μπορούν να βοηθήσουν στην ενημέρωση του κοινού όσον αφορά την αναπηρία :

- ✓ Μπορούν να χρηματοδοτήσουν σεμινάρια, να καθιερώσουν ετήσια ή άλλα βραβεία σε ΑΜΕΑ, που αποτελούν παραδείγματα προς μίμηση .
- ✓ Μπορούν επίσης να χρηματοδοτήσουν τηλεοπτικά προγράμματα που να αναφέρονται στη σωστή αντιμετώπιση της αναπηρίας του παιδιού από μέρους των γονέων, σε συζητήσεις γονέων με ειδικούς συμβούλους αποκατάστασης, σε διαγνωστικά ή ψυχαγωγικά κέντρα για ΑΜΕΑ .

4. Υλοποίηση του νόμου για τις προσλήψεις

Είναι χαρακτηριστικό και λυπηρό παράλληλα, πόσες μάχες και πόσες παρεμβάσεις χρειάζονται για να στεγαστούν τα άτομα και οι δημόσιοι οργανισμοί τον ίδιο το νόμο του κράτους, ο οποίος ορίζει ότι το ποσοστό 5% επί των προσλήψεων ανήκει στα ΑΜΕΑ . Έρχονται λοιπόν ακόμα και κρατικοί φορείς να αρνηθούν να υλοποιήσουν ένα νόμο που ξέρουμε ότι ο νόμος έχει και το στοιχείο του καταναγκασμού και θα έπρεπε βέβαια να τον εφαρμόσουν .

Ο νόμος δεν πρέπει να παραμείνει ανενεργός . Είναι η τελευταία σανίδα σωτηρίας για τα ΑΜΕΑ, με την οποία μπορούν να βγουν από το αδιέξοδο της ανεργίας . Το κράτος δεν πρέπει μόνο να εκδίδει νόμους, αλλά πρέπει να είναι σε θέση να τον επιβάλλει όποτε και όταν χρειαστεί .

5. Ίδρυση εθνικού συμβουλίου για ΑΜΕΑ

Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα εθνικό συμβούλιο με συντονιστικό ρόλο, ώστε οι δραστηριότητες που αφορούν τα ΑΜΕΑ να είναι πιο οργανωμένες και αποτελεσματικές . Σκοπός η χάραξη κοινής πολιτικής από όλους τους συναρμόδιους φορείς σε θέματα που αφορούν ΑΜΕΑ . Το συμβούλιο θα πρέπει να αποτελείται από εκπροσώπους αρμοδίων Υπουργείων, φορέων, συλλόγων γονέων ΑΜΕΑ, καθώς και εκπροσώπους των ίδιων των ΑΜΕΑ . Παρατηρήθηκε, ότι πολλοί φορείς ασχολούνται με την εκπαίδευση ΑΜΕΑ και έχουν επικάλυψη αρμοδιοτήτων . Η σύσταση του κεντρικού συντονιστικού οργάνου θα βοηθήσει ώστε να μελετηθούν τα προγράμματα που εφαρμόζονται σήμερα, θα επισημάνει τα κενά, τις δυσκολίες, τις επικαλύψεις και θα προτείνει στους αρμόδιους φορείς την λήψη των αναγκαίων μέτρων για την πληρέστερη λειτουργία .

6. Συμμετοχή των ΑΜΕΑ στη λήψη αποφάσεων

Είναι αυτονόητο ότι κανείς δεν ξέρει τα προβλήματα των ΑΜΕΑ καλύτερα από τα ίδια τα ΑΜΕΑ . Γι' αυτό το λόγο πρέπει να δοθεί έμφαση στη συμμετοχή των ΑΜΕΑ στη λήψη αποφάσεων . Η συμμετοχή των ΑΜΕΑ κρίνεται απαραίτητη σε όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων · όχι μόνο στον ΟΑΕΔ, αλλά και σε κάθε συμβούλιο ή επιτροπή φορέων, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη παροχή διάφορων υπηρεσιών (ειδικής αγωγής, επαγγελματικής κατάρτισης, αποκατάστασης κα) .

7. Εκπαίδευση σε νέες τεχνολογίες

Επισημαίνεται η ανάγκη για εκπαίδευση των ΑΜΕΑ σε νέες τεχνολογίες και όχι προσκόλληση μόνο σε παραδοσιακά επαγγέλματα. Βασική προϋπόθεση αποτελεί η αναθεώρηση των προγραμμάτων κατάρτισης που προσφέρονται στα ΑΜΕΑ, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνεται η ανάγκη ανανέωσης του υφιστάμενου εξοπλισμού.

8. Συμμετοχή στο διεθνές περιβάλλον

Θα άξιζε να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην διασύνδεση της Ελλάδος με τους διεθνείς οργανισμούς για την αποκατάσταση των ΑΜΕΑ . Η Ελλάδα οφείλει να εντείνει, τις προσπάθειές της για μεταφορά τεχνογνωσίας και απόκτησης εμπειρίας πάνω στο λειτουργικό τρόπο των υπηρεσιών, ώστε να είναι σε θέση να παρέχει ανάλογες υπηρεσίες με τις άλλες χώρες στον τομέα αυτό .

9. Έμφαση στην εργασιακή επανένταξη

Οι φορείς που ασχολούνται με την επαγγελματική αποκατάσταση, αντιλαμβάνονται σε γενικές γραμμές τα ΑΜΕΑ σαν ένα ομογενοποιημένο σύνολο . Δεν υπάρχει διάκριση στην αντιμετώπιση μεταξύ ενός εκ γενετής αναπήρου και ενός φυσιολογικού ατόμου που απέκτησε την αναπηρία του αργότερα .

Πχ μετά από ένα ατύχημα το οποίο δημιουργεί αναπηρία σε κάποιο άτομο και δε μπορεί να επανέλθει στην αρχική του εργασία, θα πρέπει να του δίνεται η δυνατότητα να εκπαιδευτεί και να μαθαίνει κάποια άλλη τέχνη ώστε να μην περιθωριοποιείται . Σημαντικό είναι να δημιουργηθούν στην Ελλάδα εκπαιδευτικές μονάδες εργασιακής επανένταξης ΑΜΕΑ, ένα θέμα που συναντά ουσιαστικά την αδιαφορία των αρμόδιων φορέων .

Εν κατακλείδι, αναπηρία δεν σημαίνει ανικανότητα . Γί' αυτό η επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες δεν είναι δαπάνη · είναι κοινωνική επένδυση για το παραγωγικό μέλλον της χώρας .

VI. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ-ΕΡΕΥΝΑ

1. Αποφασίσατε να βάλετε το παιδί σας μόνοι σας στο κέντρο ή συμβουλευτήκατε κάποιο ειδικό;
 - α. Μόνοι
 - β. Ειδικό

2. Το παιδί σας πιστεύετε ότι βοηθήθηκε από τα προγράμματα του κέντρου;
 - α. Ναι
 - β. Όχι

3. Σε ποιους τομείς βοηθήθηκε;
 - α. Εκπαίδευση
 - β. Μελλοντική Αποκατάσταση
 - γ. Κοινωνικές Σχέσεις
 - δ. Κάτι Άλλο

4. Τι συγκεκριμένα έχει μάθει να κάνει στο κέντρο; Προσδιορίστε

5. Θα θέλατε κάποια επιπλέον υπηρεσία για την επαγγελματική αποκατάσταση του παιδιού σας εκτός από αυτές που ήδη υπάρχουν;
 - α. Ναι
 - β. Όχι

- Αν ναι, ποιες;

6. Τι δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης διαγράφονται για το παιδί σας μετά την παρακολούθηση των προγραμμάτων του κέντρου; Προσδιορίστε

7. Σε ποιο αντικείμενο θα θέλατε να καταρτισθεί το παιδί σας;

α. Γραφικές Τέχνες

β. Κοπτική-Ραπτική

γ. Ξυλουργική

δ. Τηλεφωνητές

ε. Αργυροχρυσοχοΐας

στ. Κάτι Άλλο-Προσδιορίστε

8. Τι σημαίνει για σας επαγγελματική αποκατάσταση;

α. Οικονομική Ανεξαρτησία

β. Κοινωνική Ένταξη

γ. Ψυχική Ικανοποίηση

δ. Δημιουργικότητα

9. Τι είστε σε θέση να κάνετε προκειμένου να βοηθήσετε το παιδί σας στην επαγγελματική του αποκατάσταση;

α. Έχω προσφορές από γνωστούς

β. Αυτοαπασχόληση

γ. Κάτι Άλλο-Προσδιορίστε

10. Στο τόπο που μένετε γνωρίζετε αν υπάρχουν συγκεκριμένα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για τα ΑΜΕΑ;

α. Ναι

β. Όχι

11. Θεωρείτε επαρκή τα κέντρα επαγγελματικής αποκατάστασης των ΑΜΕΑ στην πόλη σας;

α. Ναι

β. Όχι

12. Σας ικανοποιεί γενικά ο τρόπος αντιμετώπισης των ΑΜΕΑ από την πολιτεία;

Στη προσπάθεια μας να αναλύσουμε το θέμα της επαγγελματικής κατάρτισης- αποκατάστασης, θεωρήσαμε σωστό να κάνουμε μια μικροέρευνα σε οικογένειες με ΑΜΕΑ, χρησιμοποιώντας στις συνεντεύξεις μας μαζί τους το ερωτηματολόγιο αυτό.

Επειδή όμως είναι πολύ δύσκολο οι γονείς να δεχτούν επισκέψεις από άγνωστα άτομα η επαφή πραγματοποιήθηκε μέσω των υπευθύνων του Παιδαγωγικού Κέντρου για ΑΜΕΑ « Η ΜΕΡΙΜΝΑ »

Συνολικά απάντησαν στο ερωτηματολόγιο 50 οικογένειες, οι απαντήσεις των οποίων παρατίθενται και αναλύονται παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΜΟΝΟΙ	21	42%
ΕΙΔΙΚΟ	29	58%

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	50	100%
ΟΧΙ	0	0%

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	11	22%
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.	7	14%
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	22	44%
ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ	10	20%

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΛΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ	7	14%
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗ	11	22%
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	3	6%
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ	7	14%
ΚΟΠΤΙΚΗ- ΡΑΠΤΙΚΗ	11	22%
ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗ	8	16%
Η/Υ	3	6%

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	33	66%
ΟΧΙ	17	34%

Από τα 33 άτομα που απάντησαν θετικά τα 17 ζητούν πάνω στο θέμα αυτό τις προτάσεις των ειδικών ενώ τα υπόλοιπα 16 άτομα προτείνουν τη βελτίωση του εργαστηρίου ξυλουργικής.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΑΜΙΑ	38	76%
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗ	8	16%
ΚΟΠΤΙΚΗ - ΡΑΠΤΙΚΗ	4	8%

ΕΡΩΤΗΣΗ**7**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	8	16%
ΚΟΠΤΙΚΗ-ΡΑΠΤΙΚΗ	8	16%
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗ	13	26%
ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΕΣ	8	16%
ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ	-	0%
ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ	13	26%

Από τα 13 άτομα που απάντησαν κάτι άλλο, 4 άτομα πρότειναν την υφαντουργία, 4 άτομα την αγγειοπλαστική και 5 άτομα δήλωσαν τα οικιακά σε ποσοστά 8%, 8%, και 10% αντίστοιχα.

ΕΡΩΤΗΣΗ**8**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ	14	28%
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ	18	36%
ΨΥΧΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ	14	28%
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	4	8%

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΓΝΩΣΤΟΥΣ	9	18%
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	14	28%
ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ	27	54%

Από τα 27 άτομα που απάντησαν κάτι άλλο οι 22 απάντησαν ότι δεν γνώριζαν πώς να βοηθήσουν το παιδί τους ενώ οι υπόλοιποι 5 δεν ήταν σε θέση να κάνουν κάτι για αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	21	42%
ΟΧΙ	29	58%

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	17	34%
ΟΧΙ	33	66%

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΑΤΟΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	13	26%
ΟΧΙ	37	74%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Μέσω της έρευνας αυτής, κατορθώσαμε να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα –γενικά ή ειδικά- που μας επιτρέπουν να αναλύσουμε και να αντιληφθούμε σε μεγαλύτερο βαθμό το τοπίο της επαγγελματικής αποκατάστασης ΑΜΕΑ στο νομό Αχαΐας. Πιο συγκεκριμένα τα αποτελέσματα της έρευνας έχουν ως εξής:

Στην πρώτη ερώτηση (αποφασίσατε να βάλετε το παιδί σας μόνοι σας στο κέντρο ή συμβουλευτήκατε κάποιον ειδικό;), οι περισσότεροι γονείς (29/50) συμβουλευτήκαν κάποιον ειδικό πριν βάλουν το παιδί τους στο κέντρο. Αυτό δείχνει ότι οι περισσότεροι από αυτούς, έχουν αντιληφθεί ότι το παιδί τους χρειάζεται κάποιο ειδικό για να το στηρίξει ψυχικά, κοινωνικά, σωματικά. Πόσο μάλλον αν το πρόβλημα αφορά την εισαγωγή ή μή του παιδιού τους σε ένα κέντρο.

Στην δεύτερη ερώτηση (το παιδί σας πιστεύετε ότι βοηθήθηκε από τα προγράμματα του κέντρου;) όλοι οι ερωτούμενοι απάντησαν θετικά, απόρροια της εντατικής και συνεχούς δουλειάς που γίνεται στην « ΜΕΡΙΜΝΑ » .

Στην τρίτη ερώτηση (σε ποιους τομείς βοηθήθηκε;), οι γονείς διαπιστώνουν ότι το παιδί τους βελτιώθηκε περισσότερο στην κοινωνικοποίηση (22/50), στην εκπαίδευση (11/50), και τελευταία στη μελλοντική του αποκατάσταση (7/50). Εδώ συμπεραίνουμε ότι ένα θεραπευτικό κέντρο όπως η ΜΕΡΙΜΝΑ, μπορεί να βοηθήσει ένα ΑΜΕΑ στην βελτίωση του κοινωνικού του χαρακτήρα, είναι σε θέση να του δώσει κάποιες βασικές γνώσεις, αλλά δεν λειτουργεί ακόμη σαν σύνδεσμος μεταξύ των ΑΜΕΑ και της αγοράς εργασίας, αντικείμενο που επαφίεται ούτως ή άλλως στην αρμοδιότητα του ΟΑΕΔ.

Στην τέταρτη ερώτηση (τι συγκεκριμένα έχει μάθει να κάνει στο κέντρο) τα παιδιά βλέπουμε ότι μαθαίνουν ξυλουργική, κοπτική-ραπτική, αγγειοπλαστική, κ.α. Απουσιάζουν (Γραφικές Τέχνες) ή βρίσκονται σε μικρό βαθμό (Η/Υ, 3/50) επαγγέλματα που ανταποκρίνονται στην σύγχρονη αγορά εργασίας. Το κράτος συνεχίζει, όπως γίνεται κατανοητό, να αντιλαμβάνεται τα ΑΜΕΑ σαν

πολίτες δευτέρας κατηγορίας και δεν χρηματοδοτεί επαγγέλματα τεχνολογικής αιχμής (που έχουν και μεγάλη ζήτηση αυτή τη στιγμή στην αγορά εργασίας) για την επαγγελματική κατάρτιση των ΑΜΕΑ.

Στην πέμπτη ερώτηση (θα θέλατε κάποια επιπλέον υπηρεσία για την επαγγελματική αποκατάσταση του παιδιού σας εκτός από αυτές που ήδη υπάρχουν; Αν ναι ποιες;) 33 στους 50 απάντησαν θετικά και 17 στους 50 αρνητικά..Από αυτούς που απάντησαν θετικά 16 ζητάνε την βοήθεια των ειδικών πάνω στο ζήτημα, και 17 ζητάνε να βελτιωθεί το τμήμα ξυλουργικής. Διαπιστώνεται ότι είναι ακόμη ελλιπές το πλαίσιο που διέπει την επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ στο νομό Αχαΐας .

Στην έκτη ερώτηση (Τι δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης διαγράφονται για το παιδί σας μετά τη παρακολούθηση των προγραμμάτων του κέντρου ; Προσδιορίστε.) η πλειοψηφία -38 άτομα- απάντησαν ότι δεν υπάρχει καμία δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης ενώ μόλις 12 στις 50 οικογένειες ήταν αισιόδοξες για την επαγγελματική αποκατάσταση του παιδιού τους στο μέλλον. Στην ουσία ακόμη και για τα καταρτιζόμενα ΑΜΕΑ, οι προβλέψεις είναι δυσοίωνες έως και ανύπαρκτες.

Στην έβδομη ερώτηση (Σε ποιο αντικείμενο θα θέλατε να καταρτισθεί το παιδί σας;) είναι φανερό η προτίμηση των γονέων στο επάγγελμα του ξυλουργού (13/50), που επιβεβαιώνει άλλη μια φορά τη τάση που επικρατεί στους κύκλους των ΑΜΕΑ προς τα παραδοσιακά επαγγέλματα. Ακόμη και οι άλλες προτιμήσεις, βρίσκονται στην ίδια κατεύθυνση. (Υφαντουργία 4/50, Αγγειοπλαστική 4/50, Οικιακά 5/50, Κοπτική-Ραπτική 8/50).

Στην όγδοη ερώτηση (Τι σημαίνει για σας επαγγελματική αποκατάσταση;) η πλειοψηφία των γονέων απάντησε κοινωνική ένταξη (18/50) και ένα μεγάλο ποσοστό (14/50-28%) ψυχική ικανοποίηση , πράγμα που σημαίνει ότι τα ΑΜΕΑ δεν θεωρούνται ισότιμα μέλη της κοινωνίας μας, ενώ πιθανή επαγγελματική τους αποκατάσταση θα αποτελούσε ηθική δικαίωση . Επιπλέον υπάρχει μεγάλος αριθμός γονέων που θεωρεί κύριο στόχο της επαγγελματικής αποκατάστασης την οικονομική ανεξαρτησία (14/50) τάση απολύτως φυσιολογική.

Στην ένατη ερώτηση (Τι είστε σε θέση να κάνετε προκειμένου να βοηθήσετε το παιδί σας στην αποκατάσταση του;) οι περισσότεροι απάντησαν ότι δεν είναι σε θέση να βοηθήσουν το παιδί τους (27/50) γεγονός που μεταφέρει τις ευθύνες για την επαγγελματική αποκατάσταση των ΑΜΕΑ σε κρατικούς φορείς. Ένας σημαντικός επίσης αριθμός βλέπει σαν πιθανή λύση την αυτοαπασχόληση (14/50), ενώ πολύ μικρό είναι το ποσοστό (9/50 -18%) που έχει προσφορές από γνωστούς, γεγονός που δείχνει ότι τα ΑΜΕΑ θεωρούνται άτομα με περιορισμένες δυνατότητες .

Στη δέκατη ερώτηση (Στο τόπο που μένετε γνωρίζετε αν υπάρχουν συγκεκριμένα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για ΑΜΕΑ ;), η πλειοψηφία απάντησε αρνητικά (29/50), ενώ αρκετοί ήταν και οι ενημερωμένοι πάνω στο θέμα ύπαρξης τέτοιων προγραμμάτων στη περιοχή (21/50). Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ναι μεν είναι αρκετοί εκείνοι που γνωρίζουν, είναι περισσότεροι όμως αυτοί που έχουν άγνοια ή είναι ατελώς ενημερωμένοι. Γι'αυτό το λόγο θα πρέπει να υπάρχει περισσότερη πληροφόρηση πάνω στα υπάρχοντα προγράμματα κατάρτισης των ΑΜΕΑ .

Στην ενδέκατη ερώτηση (Θεωρείτε επαρκή τα κέντρα επαγγελματικής αποκατάστασης στην πόλη σας;), 33 στους 50 γονείς απάντησαν όχι. Αυτό αποδεικνύει τις βασικές ελλείψεις που παρατηρούνται στη Πάτρα πάνω σε ένα τόσο σημαντικό θέμα.

Τέλος στην δωδέκατη ερώτηση (Σας ικανοποιεί ο τρόπος αντιμετώπισης των ΑΜΕΑ από την πολιτεία ;) σχεδόν τα 3/4 των οικογενειών εκφράζουν τη δυσαρέσκεια τους απέναντι στη πολιτεία.

Εν κατακλείδι θα λέγαμε ότι παρ'όλες τις αξιόλογες προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, η πολιτεία αδυνατεί να ανταποκριθεί πλήρως στα καθήκοντα της. Μολονότι υπάρχει άρτιο θεσμικό πλαίσιο που ικανοποιεί τις ανάγκες των ΑΜΕΑ, εντούτοις δεν εφαρμόζεται. Επιπλέον η γραφειοκρατία έρχεται να προσθέσει ένα ακόμη εμπόδιο στη βελτίωση της θέσεως των ΑΜΕΑ.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι το κράτος πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες του στην υλοποίηση των νόμων, ενώ παράλληλα να αυξήσει τους δίαυλους ενημέρωσης για τα ΑΜΕΑ, έτσι ώστε ο κάθε ενδιαφερόμενος να γνωρίζει τι μπορεί και τι πρέπει να κάνει σε κάθε περίπτωση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΖΩΝΙΟΥ - ΣΙΔΕΡΗ Α., 1988
2. ΖΩΝΙΟΥ - ΣΙΔΕΡΗ ΑΘΗΝΑ : Οι ανάπηροι και η εκπαίδευση τους, Τα ΑΜΕΑ στην κοινωνία , Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», ΑΘΗΝΑ
3. ΖΩΝΙΟΥ - ΣΙΔΕΡΗ ΑΘΗΝΑ : Σκεπτικό για την επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση ΑΜΕΑ, Εκδόσεις «Νεφέλη», 1988
4. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ Α. : Η δημιουργία επιπρόσθετων ευκαιριών απασχόλησης για ΑΜΕΑ, ΟΑΕΔ, 1988
5. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ Α. : Παραγωγικά εργαστήρια ΑΜΕΑ, ΟΑΕΔ, 1988
6. ΔΕΛΑΣΟΥΛΑΣ Λ. : Η ειδική επαγγελματική κατάρτιση ΑΜΕΑ, Εκδόσεις «Παρουσία», 1992
7. ΚΟΝΔΥΛΗΣ, ΓΕΡΑΝΟ, ΚΑΤΣΙΚΑΣ : Ιδρύματα-Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης ΑΜΕΑ
8. ΚΟΤΖΑΚΗ - ΠΕΡΑΚΑΚΗ Α. : Ο ρόλος και η λειτουργία των γραφείων επαγγελματικής αποκατάστασης ΑΜΕΑ, ΟΑΕΔ, 1994
9. ΣΚΕΥΟΣ Ι. : Επαγγελματική εκπαίδευση και προσανατολισμός ΑΜΕΑ , Εκδόσεις «Γρηγόρη», 1990
10. Μ. ΚΑΪΛΑ - Ν. ΠΟΛΕΜΙΚΟΣ – Γ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ : ΑΜΕΑ, β' τόμος, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 1995
11. ΠΑΠΑΝΙΚΟΣ Γ. - ΠΟΖΙΟΣ Γ. : Οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων, Εκδόσεις «AIAS EDUCATIONAL CONSULTING»
12. ΠΙΕΡΡΟΣ Φ. – ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Λ. – ΤΣΑΓΚΑΡΗ Ε.: Προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, Εκδόσεις «Παπαζήση»
13. ΚΟΥΚΛΟΓΙΑΝΝΟΥ - ΔΟΡΖΙΩΤΟΥ ΕΣΘΗΡ : Αποκατάσταση ΑΜΕΑ : Φυσική, Κοινωνική, Επαγγελματική
14. Γεωργίου Π. : Προφίλ των εγγεγραμμένων ΑΜΕΑ, ΟΑΕΔ, 1999
15. Έντυπο ενημερωτικό φυλλάδιο από Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής παράρτημα ΝΔ Ελλάδος
16. Έντυπο ενημερωτικό φυλλάδιο από το Κέντρο Στήριξης Πολιτών με Ειδικές Ανάγκες του Δήμου Πατρών

17. Έντυπο ενημερωτικό φυλλάδιο Εθνικού Ιδρύματος Αποκατάστασης Αναπήρων παράρτημα Πατρών
18. Έντυπο ενημερωτικό υλικό ΟΑΕΔ Πάτρας : α) Πρόγραμμα ΝΕΕ για την επιχορήγηση ΑΜΕΑ, πρόγραμμα ΝΘΕ για ΑΜΕΑ, πρόγραμμα Εργονομικής Διευθέτησης και πρόγραμμα ΝΘΕ και ΝΕΕ στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος «Καταπολέμηση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας»
19. Έντυπο ενημερωτικό φυλλάδιο από θεραπευτικό παιδαγωγικό κέντρο ΑΜΕΑ Πατρών «Η ΜΕΡΙΜΝΑ»
20. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Οδηγός υποβολής προτάσεων στην κοινοτική πρωτοβουλία Απασχόληση, 1997
21. Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας : Κοινοτική πρωτοβουλία απασχόληση
22. ΦΕΚ 2643/98
23. HTTP//www.employment and social affairs publi.eyropa.eu.int/comm/dgs/employment_social/index-en.htm
24. HTTP//www.istos.net.gr/euprogramms/b02.htm

